

gł

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 5

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

POLSKA TEŻ WYRABIA MASZYNY DO PISANIA

**PAŃSTWOWE WYTWÓRNIĘ UZBROJENIA
BIURO SPZEDAŻY: WARSZAWA, KRAK. PRZEDMIEŚCIE 11**

44

Ponad 125 000 osób

**odbyło podróże polskimi samolotami
zdrowo i z pełnym zadowoleniem**

**Samoloty kursują codziennie!
Niskie ceny biletów!**

TYGODNIK HANDLOWY

**niezbędny jest dla
przemysłowców
i hurtowników,**

o ile chcą oni

**dotrzeć do kupców
lub znać stan handlu**

**Numery okazowe na żądanie wysyła
ADMINISTRACJA „TYGODNIKA HANDLOWEGO”
Warszawa, ul. Złotna 50, tel. 545 - 36**

SYMBOL JAKOŚCI NOWOCZESNEJ LAMPY RADJOWEJ TO MARKA

Tungstam

WARSZAWSKIE TOWARZYSTWO
KOPALŃ WĘGLA
I ZAKŁADÓW HUTNICZYCH, S. A.

W E G I E L
z kopalń głębokich
„KAZIMIERZ“ i „JULJUSZ“

pierwszorzędnej jakości, świeży jako opał domowy
i do celów przemysłowych,
twardy, w drodze nie kruszy się, łatwy do rozpałki

WYSOKO KALORYCZNY
daje minimum popiołu

Biurowa sprzedaż:
WARSZAWA, UL. JASNA Nr. 1, TEL. Nr. 648-67

Poszukujemy zastępstwa większych firm,
kopalń i zakładów przemysłowych, zainteresowanych w eksporcie do Jugosławii:

Dziurkiewicz i Komp. Belgrad, ul. Zmaj od Noćaja 13

Polski Związek
Eksporterów Bekonu
i Artykułów Zwierzęcych

Warszawa, ul. Kopernika 30

Przegląd Kobięcy

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY AKTUALNOM
ŻYCIA KOBIECEGO I NAJNOWSZYM PRĄ-
DOM MODY. „PRZEGLĄD KOBIECY“ JEST
W OBECNEJ CHWILI NAJBARDZIEJ OZ-
DOBNYM KRAJOWYM PERJODYKIEM
W SWOJEJ DZIEDZINIE. PRENUMERATA:
ROCZNIE—zł 24; PÓLROCZNIE—zł 12.50;
KWART LNE — 6.50; EGZ. POJED. —
zł 2.25. EGZEMPL. OKAZOWE NA ŻĄ-
DANIE BEZPŁATNIE. REDAKCJA I AD-
MIN.: WARSZAWA, DŁUGA 45 (DOM
WL.) — TEL. 11-61-73

Przegląd Kobięcy

POLSKIE TOWARZYSTWO
TRANS ORTU MIĘDZYNARODOWEGO

SCHENKER i S-KA

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA, BIAŁYSTOK, GDYNIA,
GDAŃSK, KATOWICE, ŁÓDŹ,
ŚNIATYŃ-ZAŁUCZE, ZEBRZYDOWICE

Tel. Centrala 550-66

Adres telegraficzny:

SCHENKERCO WARSZAWA

Dom Składowy.

Code: Rudolf Mosse/Suppl.

Konta bankowe:

Bank Polski Nr. 6207,

Bank Powszechny Związkowy w Polsce,

Bank Dyskontowy Warszawski,

Pocztowa Kasa Oszczędności Nr. 3941.

TRANSPORTY MIĘDZYNARODOWE

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
NOWE PODSTAWY STOSUNKÓW GOSPODARCZYCH POLSKI Z NIEMCAMI — <i>M. S.</i>	1419	KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1441
PARCELACJA I OSADNICTWO — <i>ALFRED OKOŁOW CZ</i>	1422	RYNEK AKCYJNY	1441
KRONIKA GOSPODARCZA:		CŁA ORAZ REGLAMENTACJA	1442
DEKRETY GOSPODARCZE	1427	ZĘGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1443
Specjalny pod tek od wynagrodzeń z funduszków publicznych — <i>K. S.</i>		POCZTA I TELEGRAF	1444
Podatek od lokali — <i>W. W.</i>		KRONIKA TYGODNIOWA:	
Obniżenie komornego i zmiana ustawy o ochronie lokatorów		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	1444
Oddłużenie samorządów		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	1445
Dekret o ulgach w spłacie długów rolniczych — <i>J. P.</i>		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Nowelizacja podatku dochodowego		PODATKI I OPŁATY	1445
Obniżenie odsetek od zaległości w daninach		AKCYZY I MONOPOLE	1445
Z MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU	1436	PIENIĄDZ I KREDYT	1445
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ:		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1445
HUTNICTWO	1437	Z BANKU POLSKIEGO	1447
ROLNICTWO	1437	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL:		KRONIKA ZAGRANICZNA:	
TRAKTATY I KONWENCJE	1439	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1448
Rokowania handlowe z Holandją — <i>m. t.</i>		BIBLIOGRAFJA	1450
HANDEL ZAGRANICZNY	1439		
Sanckje antywłoskie — <i>T. Chelmiński</i>			

NOWE PODSTAWY STOSUNKÓW GOSPODARCZYCH POLSKI Z NIEMCAMI

NASZE OBROTY handlowe z wielkim sąsiadem zachodnim były zawsze bardzo duże i wywierały znaczny, a w okresie przed wojną celną nieraz nawet decydujący wpływ na stosunki w naszym handlu zagranicznym. Mimo spadku tych obrotów w wyniku konfliktu gospodarczego oraz głębokich zmian, które zaszły zarówno w naszej strukturze wewnętrznej, jak i w kierunkach naszego handlu zagranicznego w ostatnim dziesięcioleciu — Niemcy dotychczas jeszcze stoją na pierwszym miejscu w naszym przywozie, na drugim zaś — w wywozie. Jest rzeczą jasną, że możliwości rozwoju naszych stosunków gospodarczych z tym krajem są olbrzymie i mogłyby się przyczynić w poważnym stopniu do pomyślnego rozwoju naszej sytuacji gospodarczej. Tem niemniej dopiero teraz — 4 listopada 1935 r. — okazało się możliwym zawarcie układów gospodarczych, które

(przynajmniej o ile chodzi o stronę towarową) stwarzają między Polską a Rzeszą Niemiecką normalny układ stosunków, oddawna już obowiązujący w handlu naszym z innymi kontrahentami.

Nie jest mojem zadaniem mówić na tem miejscu o znanych zresztą kolejach, które przechodziły nasze stosunki polityczne i które poważnie wpływały na wciąż aktualne zagadnienie stworzenia podstawy prawnej dla stosunków gospodarczych polsko-niemieckich. Tak samo i zagadnienie przyczyn konfliktu gospodarczego, jego rozwoju i wpływu jest wystarczająco wyświetlone w całym szeregu książek i artykułów. Chciałbym tylko podkreślić, że istnieje w stosunkach gospodarczych polsko-niemieckich cały szereg zagadnień merytorycznych, które są przy każdej koniunkturze — czyto politycznej, czyto gospodarczej — niezmiernie trudne do rozwiązania

i które w znacznym stopniu przyczyniły się do tego, że zarówno my, jak i Rzesza Niemiecka, jakkolwiek zdołaliśmy w ciągu lat powojennych stworzyć podstawy umowne do obrotów z bardzo nieraz odległymi krajami, lecz aż dotychczas nie mogliśmy osiągnąć tego samego w warunkach tak bliskiego sąsiedztwa.

Zagadnienia te są związane z jednej strony z istnieniem całego szeregu powiązań, nieraz bardzo skomplikowanych, zależnych od nie tak bardzo dawnej jeszcze przynależności politycznej naszych dzielnic zachodnich do Rzeszy Niemieckiej, z drugiej zaś strony — właśnie z tym charakterem „uzupełniającym” struktury gospodarczej Polski i Niemiec, który zwykle jest wysuwany jako główny argument na korzyść ścisłej współpracy gospodarczej — argument zresztą słuszny, ale zbyt daleko idący.

W każdym kompletnym traktacie handlowym podlega zwykle uregulowaniu kilka spraw, które między nami i Niemcami są w obecnej chwili jeszcze nie do rozwiązania. W pierwszym rzędzie należy tu kwestja wzajemnych praw obywateli i spółek cywilnych oraz handlowych na terytorjum drugiej strony kontrahującej. Sprawa ta była przy rokowaniach poprzednich włączona do tematów, podlegających załatwieniu, i trudności, które stąd wynikały, wszyscy jeszcze mamy w pamięci. Sprawa ta, jak wiadomo, odegrała poważną rolę przy wybuchu konfliktu celnego między nami i Niemcami; kompromisowe jej załatwienie — bardzo zresztą rozsądne i dokładnie przepracowane — w umowie handlowej z 1930 r. stworzyło ogromne trudności przy ratyfikacji tej umowy przez nas i przyczyniło się w dużym stopniu do nieratyfikowania tej umowy przez Rzeszę. Trudności przy załatwieniu kompleksu spraw, dotyczących się osób fizycznych i prawnych, byłyby w chwili obecnej niewiele mniejsze niż poprzednio, i poruszenie ich przy niedawnych rokowaniach mogłoby całkowicie je rozbić. Dlatego też pozostały one za zgodą obydwu rządów narazie bez rozstrzygnięcia.

Drugim kompleksem spraw, który jest również trudny jak i pierwszy, są zagadnienia portowe i nawigacyjne. Pamiętamy, że nawet przy negocjacjach o zniesienie wojny celnej, gdy chodziło tylko o restytucję w stosunkach polsko-niemieckich zwykłego stanu beztraktatowego, sprawy żeglugowe wywołały duże, może największe, trudności. Należy sobie uprzytomnić, że jakiegokolwiek zbyt pośpieszne załatwienie tych spraw spowodowałoby już nie trudności, tylko wyraźne niebezpieczeństwo dla normalnego rozwoju naszego handlu przez Gdynię i Gdańsk oraz dla rozwoju, w specjalnie trudnych warunkach powojennych, naszej własnej żeglugi. Istniejące tu sprzeczności interesów rzeczywistych, a nawet może i domniemyanych tylko, są tak poważne, że załatwienie spraw portowych i żeglugowych między nami i Niemcami będzie możliwe dopiero etapami — w miarę polepszenia się ogólnych stosunków na świecie i w miarę rozwoju w drodze czysto praktycznej problemów, związanych z naszym handlem morskim.

Trzecią dziedziną — nie tak głośną w opinii, jak dwie poprzednie, lecz conajmniej równie ważną i trudną — jest zagadnienie stworzenia w obrotach między Polską a Niemcami związanych cel konwencyjnych dla produktów, najbardziej interesujących każdą ze stron. Tu występują przeszkody, związane nie z poprzednim okresem historycznym, tylko z sa-

mą strukturą gospodarczą obydwu państw sąsiedzkich i z ich koniecznościami rozwojowymi. Nasze żądania w tej dziedzinie muszą dotyczyć przeważnie artykułów rolniczych, niemieckie zaś — artykułów przemysłowych o bardzo obszernej i obejmującej prawie wszystkie dziedziny przemysłu nomenklaturze. Opracowanie takich cel było w programie rokowań handlowych polsko-niemieckich niemal aż do końca 1929 r. Rokowania te wykazały, że sprawa jest prosto nie do rozwiązania, gdyż stała ona wówczas w sprzeczności z zasadniczym kierunkiem polityki rolniczej Niemiec z jednej strony, polityki zaś przemysłowej polskiej z drugiej. Opracowanie i podpisanie traktatu handlowego stało się dopiero możliwym z chwilą, gdy obydwie strony doszły do przekonania, że sprawę cel konwencyjnych należy odłożyć i zawrzeć traktat beztaryfowy. Od tych czasów dosyć dużo się zmieniło; rozwój polityki agrarnej Niemiec i rozbudowa przemysłu w Polsce mogłyby pozwoliły w obecnej chwili na opracowanie taryfy konwencyjnej, gdyby nie to, że dla naszego wywozu rolniczego do Niemiec posiadałaby ona bardzo zinniejszone znaczenie wobec rozwoju w Niemczech monopolów i reglamentacji przywozu, w dziedzinie zaś przywozu z Niemiec do Polski stworzyłaby niebezpieczeństwa innego rodzaju niż w 1929 r., lecz równie poważne spowodu specjalnie ciężkich warunków, z którymi musi się obecnie borykać nasz przemysł. Rozwiązanie sprawy cel konwencyjnych w obrotach polsko-niemieckich musi kiedyś nastąpić, lecz należy przypuszczać, że rozbudowa tych cel będzie musiała się odbywać stopniowo i ostrożnie.

Pogodzenie się z tem, że powyższe trzy kompleksy spraw, tak istotne przy normowaniu stosunków gospodarczych, muszą pozostać na uboczu, nie było rzeczą łatwą. Niemniej jedynie dzięki całkowitemu niemal¹⁾ wyeliminowaniu ich z ostatnich rokowań można było dojść do pomyślnego ich zakończenia.

W tym stanie rzeczy podpisana dn. 4 listopada r. b. umowa gospodarcza polsko-niemiecka obejmuje tylko ograniczony zakres spraw, związanych wyłącznie z obrotem towarowym; treść jej jest w tych dziedzinach bardzo zbliżona do umowy z 1930 r. i nie wymaga specjalnych komentarzy.

Zupełne novum stanowi natomiast w naszych stosunkach umowa płatnicza, podpisana tego samego dnia i oparta o całkowity clearing płatności, wynikających z wzajemnego wywozu i przywozu. Umowa ta, oczywiście, bardzo poważnie zmienia wpływ, który umowa gospodarcza miałaby na stosunki handlowe polsko-niemieckie przy warunku normalnego obrotu dewizowego. Wpływ umowy płatniczej można oceniać rozmaicie — ujemnie albo dodatnio — w zależności od tego, jakie interesy: eksportowe czy importowe — będzie się brało pod uwagę. Z punktu widzenia ogólnego wpływ ten jest niewątpliwie ujemny, gdyż trudności dla obrotów, wynikające z umowy płatniczej, będą w bardzo wysokim stopniu hamowały rozwój tych obrotów, paraliżując przynajmniej częściowo działanie klauzuli największego uprzywilejowania oraz kilku umów branżowych, zawartych jednocześnie między naszymi związkami gospodarczymi a odbiorcami w Niemczech.

¹⁾ Mówię: niemal — dlatego, że kilka zniżek celnych zostało włączone do umowy handlowej, ponieważ eksport naszych gęsi i bydła gdańskiego bez zniżek celnych byłby niemożliwy.

Chodzi tu o rzeczy następujące: umowa płatnicza zabrania wszelkiego bezpośredniego przekazywania należności za import niemiecki oraz wyłącza wszelkie inne sposoby zapłaty oprócz wpłat należności na specjalny rachunek clearingowy, gdzie będą one gromadzone dla wypłat eksporterom polskim. Jeżeli sobie uprzytomnimy, że importer, przyjmując warunek zapłaty eksporterowi niemieckiemu w drodze przekazu, mógł dotychczas uzyskać bardzo poważne nieraz rabaty, a w niejednym wypadku miał możliwość zapłacenia w banknotach niemieckich, które w Polsce łatwo jest nabyć po kursie bardzo niskim — staje się jasnym, że obowiązek uskutecznienia wszelkich wpłat w złotych na rachunek clearingowy, mianowicie według kursu dewizy na Berlin, będzie oznaczał w wielu wypadkach znaczne podrożenie importu niemieckiego i naskutek tego utrudnienie te o importu, niezależnie od trudności technicznych, które powoduje sama procedura. Niema wątpliwości, że zdolność konkurencyjna wyrobów niemieckich na rynku polskim zostaje przez clearing bardzo poważnie zmniejszona. W odwrotnym kierunku, czyli w kierunku wzmożenia importu z Niemiec działa, oczywiście, klauzula największego uprzywilejowania z umowy gospodarczej. Jakim wynikiem da skombinowana gra obydwu czynników — trudno jest obecnie powiedzieć. W każdym razie wprowadzenie KNU przy jednoczesnym działaniu clearingowego płatniczego w bardzo poważnym stopniu osłabia trudności dla naszego przemysłu, które wynikają z pojawienia się na naszym rynku przywozu niemieckiego na warunkach celnych konkurencyjnych. Z punktu widzenia państwowego zyskuje się przytem to, że wszelki odpływ dewiz do Niemiec z tytułu importu z tego kraju staje się niemożliwym, i że wszystkie nasze wydatki na ten import będą zużyte na rozwój eksportu do tego kraju.

Umowa płatnicza wpływa również i na eksport Polski do Niemiec. Przy istnieniu zasady, że transfer z tytułu wywozu i przywozu wogóle nie ma miejsca — możliwość zapłaty za eksport zależy od stanu rachunku clearingowego w Polsce, który jest znów zależny od wpłat za niemiecki eksport. W tym stanie rzeczy aktywność bilansu handlowego dla Polski oznaczałaby w praktyce tyle, że całe dodatnie dla nas saldo pozostałoby niezapłacone. Na to, oczywiście, nie możemy się zgodzić i w praktyce będziemy musieli się liczyć z tem, że niezależnie od wahań, którym będzie podlegał przywóz i wywóz w poszczególnych okresach, bilans nasz handlowy z Niemcami będzie naogół zrównoważony — dopóki trwają warunki, ustalone przez umowę płatniczą.

Powstaje teraz pytanie, czy po umowie handlowej z Niemcami obroty nie staną się dla nas niekorzystnymi w tem znaczeniu, że aktywność, którą jeszcze nawet w 1935 r. wykazuje nasza statystyka, odpadnie. Otóż, tak nie jest. Aktywność statystyczna naszego bilansu z Niemcami w ostatnich latach była objawem przejściowym, a w obecnej chwili jest ona tylko optyczna, podczas gdy w rzeczywistości bilans ten kształtował się dla nas coraz bardziej niekorzystnie.

Przyczyny znacznej aktywności naszego bilansu w I połowie 1934 r. zależały od tego, że wprowadzenie przez nas nowej taryfy celnej bardzo utrudniło import niemiecki do Polski, z drugiej zaś strony, że w Niemczech mniej więcej do połowy 1934 r. ist-

niał dość liberalny — jak na nasze czasy — system przydziału dewiz. Już w II półroczu 1934 r. sytuacja dla nas wyraźnie się popsowała, i saldo dodatnie wyniosło zaledwie $\text{Z} 12.3$ milj.; w stosunku do ok. $\text{Z} 35$ milj. salda dodatniego w I połowie 1934 r. oznacza to nawet statystycznie bardzo poważny spadek. W rzeczywistości sprawa przedstawiała się jeszcze gorzej: w końcu 1934 r. wywieźliśmy do Niemiec różnych artykułów rolniczych na poczet t. zw. umowy październikowej za sumę $\text{Z} 9143$ tys., suma ta pozostała wówczas zamrożona w Niemczech, gdyż import na poczet umowy październikowej w tym okresie prawie się nie rozwinął. Należy zatem wziąć pod uwagę, że eksport żyta w grudniu 1934 r. w sumie do $\text{Z} 6$ milj. poszedł na t. zw. transakcję trójkątną polsko-niemiecko-sowiecką i nie może być również zaliczony do normalnego eksportu naszego do Niemiec. Wynika z tego, że de facto obroty bilateralne z Niemcami dały nam w II półroczu 1934 r. już nie aktywność $\text{Z} 12$ milj., jakby to wyglądało ze statystyki, lecz pasywność w wysokości conajmniej $\text{Z} 3$ milj., przyczem pozostawiam na uboczu sumy, które w tym czasie pozostawały w Niemczech jako zamrożenia poza umową październikową (wysokość tych sum jest niewyjaśniona), oraz nie biorę wcale pod uwagę, że nasza statystyka zawiąra w eksporcie do Niemiec szereg towarów, które wyszły do Niemiec, potem zaś zostały reeksportowane do krajów trzecich.

W pierwszych 3 kwartałach r. b. przywóz nasz z Niemiec wynosił ok. $\text{Z} 92$ milj., wywóz zaś — ok. $\text{Z} 101.5$ milj.; znów więc mamy optycznie aktywne saldo w wysokości ok. $\text{Z} 8.5$ milj. W rzeczywistości wywieźliśmy w tym okresie na poczet transakcji trójkątnych za przeszło $\text{Z} 12.5$ milj. żyta oraz za ok. $\text{Z} 4.5$ milj. artykułów na poczet umowy październikowej, z której wciąż jeszcze mamy zamrożenia w ogólnej wysokości do $\text{Z} 7$ milj. Można więc z całą pewnością stwierdzić, że rzeczywiste saldo naszego bilansu z Niemcami w tym okresie jest znów ujemne, nawet nie biorąc pod uwagę reeksportu. W poszczególnych miesiącach wywóz niemiecki do Polski wykazywał naogół tendencję zwykłą, nasz wywóz był chwiejny i zawierał dużo pierwiastków przypadkowości. Ponieważ Niemcy korzystały u nas z wolności przywozu dla prawie połowy — co do wartości — swojego wywozu do Polski i dla szeregu artykułów, zakazanych u nas do przywozu, posiadały kontyngenty, udzielone przy okazji zniesienia wojny celnej — wywóz zaś nasz był całkowicie zdany na łaskę i niełaskę urzędów i organizacji monopolowych niemieckich — jest rzeczą jasną, że sytuacja dla nas mogła się tylko pogarszać. Rzeczywiście, w miesiącach sierpniu i wrześniu mamy z Niemcami bilans poważnie ujemny — już nawet i optycznie, t. j. w liczbach statystyki handlu zagranicznego.

Z powyższego wynika, że zawarte obecnie umowy, wyłączające całkowicie stratę dewiz oraz umożliwiające wykorzystanie każdej płaconej przez naszego importera złotówki na rozwój naszego eksportu, stanowią duży krok naprzód, mimo wszystkich utrudnień i skrzepowań, wynikających z postanowień umowy płatniczej. Niewątpliwie, dużą korzyścią tych umów jest pozatem umożliwienie planowego eksportu do Niemiec na dobrych warunkach tak poważnych artykułów, jak: świnie, gęsi, drzewo, masło,

jaja, spirytus etc., na które rynek niemiecki jest w obecnej chwili najlepszym i najrentowniejszym rynkiem zbytu. Należy się tylko liczyć z tem, że eksport ten winien być dokładnie przez nas regulowany i dostosowywany do realnie istniejących możliwości płatniczych, związanych z rozwojem eksportu niemieckiego do Polski. Jeżeli wysokość obrotów nie osiągnie w pierwszym roku plafonu 170-miljonowego, który był brany pod uwagę przy negocjacjach, to

w każdym razie stosunki nasze z Niemcami będą się rozwijały w przyszłości w warunkach możliwie najlepszych, jakie w obecnej chwili można było stworzyć.

Dalsza rozbudowa tych stosunków będzie postępowała w zależności od rozwoju ogólnej sytuacji gospodarczej, a zwłaszcza sytuacji dewizowej w Niemczech.

M. S.

PARCELACJA I OSADNICTWO

NAWIAZUJĄC do artykułu p. t.: „Zagadnienie ustroju rolnego w Polsce i jego przebudowy”¹⁾, chcemy obecnie omówić oddzielnie zagadnienie parcelacji i osadnictwa, które przez pierwsze lata reformy rolnej było na skutek różnych przyczyn najbardziej aktualną jej dziedziną. Znalazło to zresztą skromny wyraz oficjalny w samym tytule ustaw parcelacyjnych z dn. 15/VII 1920 r. i 28/XII 1925 r., nazwanych przez ustawodawcę: „o wykonaniu reformy rolnej” — tak, jakby inne jej dziedziny nie miały żadnego większego znaczenia.

Po 16 latach od powzięcia słynnej „Uchwały Sejmu Ustawodawczego z dn. 10/VII 1919 r. w przedmiocie zasad reformy rolnej” i po prawie 10 latach od wydania ustawy z dn. 28/XII 1925 r., zacięte walki społeczno-polityczne o ziemię dla włościan, prowadzone w naszych Izbach Ustawodawczych i poza nimi, poszły już jakby w zapomnienie — mimo że miały one wpływ na ostateczne ujęcie dotychczasowej akcji parcelacyjno-osadniczej. Spowodowały to inne ważne zagadnienia i przeżycia oraz nowe okoliczności i warunki głębokiego przesilenia gospodarczego.

Wiele z tego, o co walczone wzajemnie w latach 1919, 1920 i jeszcze w roku 1925, byłoby dziś stosunkowo łatwo przyjęte przez jedną lub drugą stronę — tak zasadniczo zmieniły się stosunki. Gdyby nawet „ze względów zasadniczych” trzymano się dziś tychże postulatów, w praktyce jednak różne postanowienia ustawowe zostałyby ujęte odmiennie — z uwagi na doświadczenia i na konieczności życiowe. Naprzykład: dochód z 5% lub 3%-owej państwowej renty ziemskiej, stanowiącej częściowe pokrycie za wykupione przymusowo grunty większej własności prywatnej, uważanoby dziś za rzecz korzystniejszą (nawet po uwzględnieniu straty na kursie) aniżeli borykanie się z zaległym zadłużeniem mało- lub bezdochodowych nieruchomości ziemskich.

Aby w skrócie bez skomplikowanego opisu merytorycznego zobrazować napięcia poprzedniej walki „o reformę rolną”, posiłkujemy się tu w szczyptych ramach artykułu wskaźnikiem zewnętrznym, mianowicie odpowiednią literaturą o potrzebie, kierunkach i zasadach reformy — w sensie wydania i wykonania ustawy o przymusowej lub dobrowolnej parcelacji majątków prywatnych, względnie o ich upaństwowieniu, wywłaszczeniu, wykupie, pierwokupie, opodatkowaniu i t. p., z drugiej strony — w sensie rozdziału zapasu ziemi między bezrolnych, małorolnych, dzierżawców, robotników, rzemieślników i t. p. Z ogólnej liczby 211 wydawnictw w okresie od

1904 r. do 1932 r., zarejestrowanych przez Stanisława Stempowskiego w rozdziale VI (literatura ulotna i polemiczna) jego „Materiałów do bibliografii polityki agrarnej”¹⁾, znaczna większość została wydana wyraźnie w obronie poglądów zachowawczych z różnie pomyślanymi koncesjami na rzecz mniej lub więcej umiarkowanej parcelacji i z nastawieniem przeciwko rozwiązaniom radykalno-społecznym. Przeciwko nim mobilizowano opinię publiczną poza Sejmem, bo wybory, prowadzone również pod hasłami reformy rolnej, wprowadziły do Sejmu Ustawodawczego 143 włościan, stanowiących 35% ogólnej liczby posłów. Główną rolę odgrywały w Sejmie wnioski, zgłaszane kolejno przez poszczególne ugrupowania partyjne i szeroko omawiane w prasie, na wiecach i zebraniach. Przedłożenia i projekty rządowe przeważnie nie dochodziły prawie do głosu poza formalnym zarejestrowaniem lub ulegały zasadniczym przeróbkom. Następujące zestawienie ilości różnych wydawnictw z zakresu omawianej literatury²⁾, ułożone według lat — daje obraz wskaźnikowy zadrażeń i bojowości spowodu reformy rolnej:

1904	— 0	1922	— 10
1905	— 2	1923	— 7
1906	— 5	1924	— 9
1907	— 6	1925	— 50
1908	— 1	1926	— 8
1909 ÷ 12	— 0	1927	— 2
1913	— 3	1928	— 1
1914 ÷ 15	— 0	1929	— 2
1916	— 3	1930	— 4
1917	— 0	1931 ÷ 32	— 4
1918	— 21	Razem:	209
1919	— 40	Niewiadomego roku	— 2
1920	— 17	Ogółem:	211
1921	— 14		

Z liczb tych wynika, że w okresie przedwojennym, poza nielicznymi pracami naukowymi, interesowano się nieco reformą rolną w Polsce w latach rewolucyjnych 1905 ÷ 7, jakby na marginesie wielkiego rosyjskiego ruchu o „ziemię i wolę”. Zaczyna się ruch dokoła tej sprawy dopiero w 1918 r. i trwa przez lata 1919 ÷ 1920. Względne uspokojenie następuje w latach 1921 ÷ 24, a rok 1925 w którym w Rządzie i w Sejmie pracowano nad projektami gruntownej nowelizacji, a następnie już nad zupełnie nową ustawą parcelacyjną, — stał się rekordowym dla starań rzeczowych, głównie jednak politycznych, o zmianę w różnych kierunkach ustawy z lipca 1920 r. W latach 1926 ÷ 31 ustala — wobec faktu uchwalenia mocno kompromisowej ustawy z dn.

¹⁾ Warszawa 1929, 1931 i 1932.

²⁾ Poza artykułami w prasie, zwłaszcza ludowej, oraz poza pracami o charakterze naukowym.

28 XII 1925 r. — walka o zasady ustawowe, i liczba wydawnictw spadła do minimum, nabierając coraz bardziej charakteru analizy, oceny i krytyki retrospektywnej.

Istotnym w tem wszystkim było i jest samo zagadnienie zaspokojenia w pierwszym rządzie żywiolowego głodu ziemi u włościan, spotęgowanego wielokrotnie w latach wojny 1914 ÷ 18, w których normalny, trwający od dziesiątków lat, ewolucyjny ruch obrotu ziemią i podziału gruntów — uległ naogół prawie całkowitemu zahamowaniu we wszystkich dzielnicach, z wyjątkiem Górnego Śląska, na którym trwał proces odwrotny: wykupywanie gospodarstw włościańskich przez większą własność, zwłaszcza latyfundiálną.

W 40-letnim okresie 1864 ÷ 1904 włościanie w samem tylko b. Królestwie Polskiem zakupili od niewłościan przeszło 1 miljn. ha, czyli przeciętnie za cały okres rocznie po przeszło 25 tys. ha. Z tego obszaru 83 304 włościan „ukazowych” nabyło 377 tys. ha, a 95 772 dawniej bezrolnych kupiło 603 tys. ha, czyli przeciętnie po 6,3 ha¹⁾. Od 1894 r. do 1909 r., t. j. w ciągu 15 lat, stan posiadania włościan w Królestwie podniósł się z ok. 5 323 tys. do 6 016 tys. ha, czyli o 14%, a więc statystycznie przeciętnie rocznie o przeszło 46 tys. ha²⁾, a faktycznie o conajmniej 50 tys. ha rocznie. W tymże czasie wielka własność prywatna utraciła na rzecz włościan, szlachty zagrodowej oraz innych g. up właśc. cieli ok. 1 112 tys. ha, czyli przeciętnie w ciągu 15 lat po 74 tys. ha rocznie.

Parcelacja większej własności odbywała się przed wojną również w innych dzielnicach i wynosiła w obecnych granicach Państwa według przybliżonych obliczeń conajmniej 100 tys. ha rocznie.

P. Leon Śmieński w pracy swej „Rolnictwo nasze w pierwszym roku wojny”³⁾ stwierdza, że na skutek podrożenia robocizny, dotkliwego braku robotnika rolnego, udającego się masowo na lato do Prus, podniesienia się cen ziemi i t. d., folwarki w Królestwie Polskiem przed wojną zmniejszyły naogół swe obszary przez parcelację gruntów, dalej od zabudowań folwarcznych położonych, jako nieopłacających kosztów wywożenia obornika i robocizny, i że przeważały już folwarki 300 ÷ 450 morgowe (162 ÷ 252 ha), a często spotykane są, szczególnie bliżej miast, bardzo dobrze urządzone i prowadzone o wielkości 150 ÷ 300 morgów (84 ÷ 162 ha).

Powyższe zjawisko było wynikiem intensyfikowania się od końca XIX w. gospodarstw folwarcznych i przestawiania się ich naskutek rosyjskiej polityki zbożowej (różniczkowe kolejowe taryfy przewozowe) z gospodarki przeważnie zbożowej w kierunku nabiałowo-hodowlanym.

Należy tu podkreślić, że w art. 4 ustawy z 1925 r. normy władania, wolne od przymusu parcelacyjnego, przyjęto na 180 ha w gminach wiejskich i na 60 ha w podmiejskich i przemysłowych (na wschodzie większe), a nadto z art. 5 są przyznawane dodatkowe obszary.

Wzrost przed wojną przeciętnych cen ziemi w b. Królestwie Polskiem, płaconych przez włościan

przy nabywaniu jej za pośrednictwem b. Banku Włościańskiego, charakteryzują następujące dane w rublach za 1 ha¹⁾: w okresie 1901 ÷ 05 ok. 170, w 1908 r. — 180, w 1909 r. — 211, w 1910 r. — 232, w 1911 r. — 246, w 1912 r. — 286, w 1913 r. — 304. Podrożenie ziemi nastąpiło przed wojną we wszystkich dzielnicach Polski naskutek przedewszystkiem stałego wzrastania popytu ze strony włościan, zwłaszcza w powiatach o największym ruchu wychodzącym — stałym lub sezonowym — do innych krajów.

Wojna poruszyła we wszystkich państwach zagadnienia społeczne. W połączonych dzielnicach Polski wystąpiły silnie kwestje agrarne — naskutek wadliwych, zwłaszcza w b. zaborach: austriackim i rosyjskim, lokalnych ustrojów rolnych, tamowania oddawna rozwoju gospodarczego oraz przeludnienia wsi polskiej. W związku z wszechstronnym przełomem dotychczasowych stosunków i z powstaniem własnego, niezależnego Państwa spodziewano się zaspokojenia głodu ziemi. Z drugiej strony jeńcy wojenni — w pierwszym rządzie Małopolskiej, masy rodzin włościańskich z b. zaboru rosyjskiego, pędzeni przez wojska rosyjskie w głąb Rosji, żołnierze-Polacy z wojska rosyjskiego — wszyscy oni powracali po wieloletniej tułaczce do Polski. Przynosili oni z sobą z jednej strony głębokie przeświadczenie, oparte na poczuciu własności i prywatnej, że nie należy rozwiązywać na wzór bolszewicki sprawy rolnej, ale z drugiej strony oczekiwali racjonalnej — według ich pojęć — i szybkiej parcelacji przez Rząd gruntów większej własności między małorolnych i bezrolnych.

Do kompleksów psychicznych wsi polskiej dołączyły się przejściowo czynniki obce i wojenne, i to wszystko parło do energicznego rozwiązania zagadnienia parcelacji — tak samo zresztą jak we wszystkich ościennych państwach.

Zarówno w uchwale z dn. 10/VII 1919 r., jakoteż w ustawach z 1920 r. i 1925 r. przyjęto z drobnymi zmianami redakcyjnymi postulat, że ustrój rolny Rzeczypospolitej Polskiej oprzeć się winien — z zachowaniem zasady prawa własności — przedewszystkiem na silnych, zdrowych i zdolnych do intensywnej produkcji gospodarstwach włościańskich różnego typu i wielkości. Do tego celu miała dążyć akcja parcelacyjna, rozpoczęta już w 1919 r. przez zarządzenia, przeznaczające pewną ilość majątków państwowych na rozparcelowanie. Dopiero jednak ustawa z 1920 r. dała niezbędną podstawę formalno-prawną dla działalności parcelacyjnej. Nadto w związku ze zwycięstwem dla nas zakończeniem wojny polsko-bolszewickiej uchwalone zostały — w wykonaniu danych obietnic — w dn. 17/XII 1920 r. 2 ustawy o przejęciu przez Państwo ziemi w województwach wschodnich i o nadaniu jej częściowo bezpłatnie, częściowo opłatnie zasłużonym żołnierzom.

Te 3 ustawy z 1920 r. dały możność prowadzenia akcji parcelacyjnej przez Państwo — zarówno na gruntach państwowych, jakoteż na przejętych lub wykupionych prywatnych. Omawiane ustawy pominęły redakcyjnie — ale też nie zakazały — parcelacji gruntów prywatnych przez ich właścicieli, którzy naskutek zniszczeń wojennych i konieczności

¹⁾ P. — A. Krzyżanowski i K. Kumaniecki: „Statystyka Polski”, Kraków 1915, str. 126.

²⁾ „Rocznik Statystyczny Królestwa Polskiego”, Warszawa 1916, str. 79.

³⁾ Wyd. Centr. Tow. Rolniczego, Warszawa 1915, str. 2.

¹⁾ P. — „Rocznik Statystyczny Królestwa Polskiego”, Warszawa 1915, str. 73.

odbudowy, zagospodarowania folwarków i wielkich obszarów nieuprawionych zmuszeni byli do znacznej podaży części swych majątków. Podaż ta, a z drugiej strony ogromny popyt na ziemię ze strony drobnych rolników i bezrolnych — spowodowały żywiołowy ruch parcelacyjny prywatny.

Na podstawie tymczasowego, z mocą ustawy, rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 1/IX 1919 r. o obrocie nieruchomościami ziemskimi sprzedaż parcelacyjna wymagała jednak zezwolenia władzy państwowej. Zezwolenia takiego nie potrzebowały prywatne instytucje parcelacyjne, upoważnione przez ówczesny Główny Urząd Ziemski do parcelacji. Powstała przeto znaczna liczba takich przedsięwzięć parcelacyjnych, ale działalność ich, obliczona prawie wyłącznie na zysk, nie stała naogół na wysokości zadania i wykazała najwięcej wadliwości.

Ostatecznie uregulowała sprawy parcelacyjne dopiero obowiązująca dotąd kompromisowa ustawa z 1925 r. wraz z kilkudziesięciu specjalnymi do niej rozporządzeniami i ustawami wykonawczymi oraz z niektórymi późniejszymi ustawami, uzupełniającymi lub częściowo nowelizującymi, w szczególności w latach ostatnich — w związku z akcją oddłużeniową.

Ustawa z 1925 r. wyraźnie ulegalizowała i unormowała również parcelację majątków, prowadzoną przez ich właścicieli bezpośrednio lub przez instytucje do tego upoważnione.

Nie jest to jednak ustawa kolonizacyjna. Ustawy, traktującej specjalnie o osadnictwie rolnem w znaczeniu kolonizacji wewnętrznej (z którym to pojęciem technicznym łączy się organizowanie ruchu nabywców ziemi z jednych części kraju do innych daleko położonych na nowe pełnorolne gospodarstwa), obowiązującej na całym terenie Państwa, nie wydano, gdyż przebudowa ustroju rolnego wymagała parcelacji ziemi z większych majątków na cele powiększenia sąsiednich karłowatych gospodarstw i na tworzenie nowych gospodarstw przede wszystkim dla miejscowej ludności. Uchwała z dn. 10/VII 1919 r. wyraźnie przewidywała prócz akcji parcelacyjnej również akcję kolonizacyjną. Ustawa z dn. 28/XII 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej nie wspomina o kolonizacji. Zawiera ona tylko w części 2 art. 51 przepisy, uprawniające właściwego Ministra do wydania zarządzeń, przeznaczających określone majątki dla osadzenia reflektantów na nabycieziemi z powiatów i gmin szczególnie przeludnionych i wymagających uzdrowienia stosunków agrarnych. Z przepisu tego skorzystano tylko wyjątkowo i w bardzo nieznacznym zakresie, np. dla pewnej ilości powoździan. Ustawa ta nie wyklucza jednak samorzutnych ruchów osadniczych, czyli faktycznej kolonizacji wewnętrznej naskutek wyszukania przez nabywców ziemi odpowiednich dla siebie nowotworzonych gospodarstw w innych okolicach, nawet dalej położonych. Statystyka parcelacyjna rozróżnia tylko nabywców miejscowych od niemiejskowych, a co do tych ostatnich ogranicza się do stwierdzenia, że nie pochodzą z danej gminy lub okolicy, w której odbywa się parcelacja majątku, a przeto nie rejestruje miejscowości dalszych, skąd nabywca przybył bezpośrednio przed parcelacją. Dlatego też statystyka ta nie jest w stanie podać — z jakich i do jakich województw i powiatów odbył się ruch osadniczy.

Istotnie osadniczą ustawą była ustawa z dnia 17/XII 1920 r. „o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska

Polskiego" i związane z nią dalsze ustawy i rozporządzenia wykonawcze. To ustawodawstwo osadnicze obowiązywało jednak tylko w niektórych ściśle określonych powiatach w 5 województwach wschodnich b. zaboru rosyjskiego. Uwzględnieni od 1921 r. do 1934 r. przy tem osadnictwie żołnierze w ogólnej liczbie 7870 z przydzielonym im obszarem łącznym 142681 ha pochodzili w znacznej części z ludności miejscowej w stosunku do majątków, parcelowanych na osadnictwo wojskowe — tak, że i to osadnictwo nie było w pełnej mierze kolonizacją wewnętrzną.

Charakter ustaw osadniczych mają niemiecka i pruska ustawy osadnicze z 1919 r., działające w myśl górnośląskiej konwencji genewskiej z 1922 r. do połowy roku 1937 na przyznanej Polsce części podzielonego Górnego Śląska. Wykonanie tych ustaw przez Polskę odebrało im jednak charakter kolonizacji wewnętrznej, gdyż wszystkie majątki rozparcelowano tu wyłącznie pomiędzy miejscową ludność śląską.

Ustawodawstwo przedwojenne pruskie, organizujące działalność b. pruskiej Komisji Kolonizacyjnej w obecnych województwach: poznańskim i pomorskim, utraciło swą moc obowiązującą w sensie tworzenia nowych kolonizacyjnych „włości rentowych", natomiast jest stosowane i obowiązuje formalnie wyłącznie tylko w przedmiocie regulowania niektórych spraw, powstających jeszcze i obecnie z umów, dawniej zawartych, a wymagających załatwienia na mocy tegoż ustawodawstwa. To samo dotyczy nieaktualnej krajowej ustawy o włościach rentowych w b. zaborze austriackim i niektórych przepisów z ustawodawstwa rosyjskiego, np. o b. rosyjskich państwowych bankach: Włociańskim i Szlacheckim.

Sumaryczny wynik dotychczasowej akcji parcelacyjnej za lata 1919÷34 podaliśmy w cytowanym już artykule w zesz. 28 tygodnika na ogółem 2247 tys. ha ziemi, rozparcelowanej pomiędzy 604904 nabywców. Z tego w dziewięćleciu 1926 ÷ 34 rozparcelowano ok. 1297 tys. ha. Art. 11 ustawy nakazał coroczną w ciągu 10 lat parcelację 200 tys. ha. Kontyngent ten za dziesięćlecie w wysokości 2000 tys. ha nie został osiągnięty, gdyż po uwzględnieniu jeszcze obszaru, parcelowanego w 1935 r., pozostańe przypuszczalne manko 650 tys. ha. Przyczyny tego tkwiły w warunkach ogólnych, w szczególności w konjunkturalnych i finansowych.

Przebieg działalności parcelacyjnej uwidocznił w poniższych 2 zestawieniach (dane tymczasowe) nie jest równomierny i różni się według lat i województw oraz według rodzajów parcelacji—rządowej, Państwowego Banku Rolnego i prywatnej (przez osoby i instytucje prywatne):

(p. tablicę na następnej stronie)

Z zestawień, których dane mogą jeszcze ulec pewnym zmianom, wynika, że najwięcej rozparcelowano ziemi w trzechleciach 1921 ÷ 23 (przeciętnie po 212259 ha) oraz 1926 ÷ 28 (przeciętnie po 228188 ha); w latach 1924 ÷ 25 obszary rozparcelowane wynosiły tylko 118218 i 128357 ha, a od 1929 r. (164589 ha) zaznaczyło się stałe z roku na rok zmniejszanie się obszarów rozparcelowanych — aż do 54703 ha w 1934 r.

Fluktuacje te zostały spowodowane przez kilka przyczyn. W 1924 r. skończył się poprzedni okres dewaluacji marki polskiej, który sprzyjał nabywaniu

Wyniki akcji parcelacyjnej w okresie 1919 ÷ 1934

L a t a	O g ó ł e m		Przez urzędy państwowe (parcelacja rządowa)		Przez osoby prywatne		Przez Państwowy Bank Rolny	
	liczba nabywców	obszar (ha)	liczba nabywców	obszar (ha)	liczba nabywców	obszar (ha)	liczba nabywców	obszar (ha)
I. — W e d ł u g l a t								
1918	—	—	—	—	—	—	—	—
1919	2 082	11 773	1 155	8 481	927	3 291·8	—	—
1920	11 452	54 415	3 009	22 242	8 443	32 173·6	—	—
1921	29 675	180 203	10 535	75 334	19 140	104 869·5	—	—
1922	41 130	254 537	12 780	113 255	28 350	141 282·2	—	—
1923	43 413	202 038	12 865	76 988	30 548	125 049·6	—	—
1924	29 987	118 218	12 236	52 679	17 751	65 539·1	—	—
1925	28 633	128 357	9 983	61 296	18 496	65 841·4	154	1 219·6
1926	59 486	211 340	16 674	69 728	42 147	137 746·2	665	3 865·5
1927	67 016	245 457	12 149	58 852	53 053	176 668·1	1 814	9 936·9
1928	72 834	227 768	15 067	49 931	56 407	170 325·3	1 360	7 511·9
1929	55 912	164 589	10 869	42 746	43 694	115 503·7	1 349	6 339·2
1930	49 413	131 488	6 337	21 107	41 352	99 958·2	1 724	10 422·8
1931	36 433	105 289	3 649	17 116	31 828	83 962·3	956	4 211·1
1932	30 239	73 215	2 114	7 477	27 914	64 325·3	211	1 412·3
1933	28 746	83 608	1 633	7 696	26 322	71 376·5	791	4 535·1
1934	18 453	54 702	1 961	7 750	15 026	37 934·7	1 466	9 017·9
R a z e m :	604 904	2 246 997	133 016 ¹⁾	692 677 ¹⁾	461 398 ²⁾	1 495 847·5 ²⁾	10 490	58 472·3
II. — W e d ł u g w o j e w ó d z t w								
Warszawskie . . .	37 012	174 457	4 673	29 228	31 650	139 894·6	689	5 334·7
Łódzkie	23 601	83 107	5 540	28 650	18 024	54 371·6	37	85·5
Kieleckie	49 235	136 701	20 345	59 986	28 780	76 432·8	110	282·0
Lubelskie	46 496	193 993	9 982	53 053	35 636	137 314·9	878	3 624·7
Białostockie . .	32 346	152 213	11 471	56 567	20 277	92 535·7	598	3 109·6
Wileńskie	37 733	234 270	9 875	55 023	27 399	176 007·5	459	3 239·4
Nowogródzkie . .	37 529	172 637	13 091	68 100	24 230	103 886·7	208	649·6
Poleskie	27 715	190 090	7 909	66 802	19 473	120 746·4	333	2 541·4
Wołyńskie	74 666	296 754	23 605	94 411	48 147	188 391·1	2 914	13 952·5
Tarnopolskie . .	75 736	155 327	—	—	75 590	154 823·1	146	504·1
Stanisławowskie .	30 701	50 101	190	477	30 463	49 540·9	48	83·4
Lwowskie	53 009	101 531	145	277	52 774	100 797·0	90	456·4
Krakowskie	28 033	39 394	1 484	1 802	26 377	37 104·5	172	487·8
Śląskie	11 867	19 321	6 070	11 125	5 797	8 196·6	—	—
Poznańskie	28 077	149 930	11 511	89 467	13 289	41 436·0	3 277	19 026·8
Pomorskie	11 148	97 171	7 125	77 709	3 492	14 368·1	531	5 094·4
R a z e m :	604 904	2 246 997	133 016 ¹⁾	692 677 ¹⁾	461 398 ²⁾	1 495 847·5 ²⁾	10 490	58 472·3

ziemi, a została wprowadzona ustabilizowana waluta złotowa.

Od 1926 r. zaczęło się trzecie wysokie koniunktury w rolnictwie, a parcelacja prywatna była w tych latach zasilana kredytem długoterminowym w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego.

Od chwili załamania się tej koniunktury i od czasu powstania trudności w lokowaniu listów zastawnych Banku, a więc w udzielaniu kredytu długoterminowego na kupno ziemi, działalność parcelacyjna osłabła. Z drugiej strony zmniejszył się popyt na ziemię wskutek braku gotówki u włościan.

Na odcinku parcelacji rządowej początkowo obfity zapas gruntów państwowych coraz bardziej się wyczerpywał, a częściowo nie mógł być uruchomiony powodu wydzierżawienia majątków na dłuższe terminy, bądź braku funduszy na wykup przymusowy w większych rozmiarach. Największe obszary parcelacji rządowej przypadły na lata 1922 i 1926. Od 1930 r. parcelacja rządowa kurczy się, utrzymując się w ostatnich 3 latach 1932 ÷ 34 mniej więcej na poziomie przeciętnym ok. 7 650 ha. Podobnie osad-

nictwo wojskowe rozwijało się tylko w latach 1921 ÷ 25, a od tego czasu wskutek wyczerpania się przeznaczonego na ten cel zapasu ziemi na wschodzie, zwłaszcza zaś od 1931 r. — ograniczyło się do nieznacznych obszarów, uzyskanych w związku z uporządkowaniem tego osadnictwa z lat poprzednich.

Parcelacja przez Państwowy Bank Rolny rozpoczęła się od 1925 r. i osiągnęła największe liczby w latach: 1927, 1930 i 1934, wykazując w pozostałych latach znaczne wahania.

W województwie śląskim parcelacja rozpoczęła się na obu Śląskach dopiero od 1927 r., w szczególności po zorganizowaniu na części górnośląskiej w myśl niemieckiej i pruskiej ustaw osadniczych z 1919 r. przymusowego dla właścicieli ziemskich, posiadających co najmniej 100 ha ziemi, użytkowanej rolniczo, publiczno-prawnego „Związku dla dostarczenia ziemi” i Przedsiębiorstwa Osadniczego „Ślązak” — jako instytucji parcelacyjnej z przywilejem użyteczności publicznej. Najwięcej rozparcelowano tam gruntów w latach 1927 ÷ 29.

¹⁾ W tem osad anulacyjnych — 3 310 nabywców o obszarze 39 563·6 ha oraz osad żołnierskich — 7 870 o obszarze 142 681 ha.

²⁾ W tem przez Przedsiębiorstwo Osadnicze „Ślązak” — 3 462 nabywców o obszarze 5 974 ha.

W województwie wileńskim początkowo prowadzono parcelację na mocy dekretów b. Litwy Środkowej.

W latach ostatnich parcelacja rządowa prowadzona była w znacznie większych rozmiarach już przede wszystkim w województwach: poznańskim i pomorskim, gdzie istnieje jeszcze pewien zapas dawnej ziemi państwowej (domen) i gdzie stosowany jest przymusowy wykup gruntów z majątków prywatnych na podstawie ogłaszanych wykazów imiennych gruntów, podlegających przymusowej parcelacji, naskutek zbyt małych tam wyników ogólnej dobrowolnej akcji parcelacyjnej, przeprowadzanej przez właścicieli.

Najwięcej rozparcelowano w latach 1919 ÷ 34 gruntów (prywatnych i państwowych) w województwach: wołyńskim, wileńskim, lubelskim i poleskim, najmniej — w województwach: krakowskim i śląskim — co jednak w tem najmniejszym, najbardziej uprze-

mysłowionem i zurbanizowanym województwie nie może być mierzone wspólną z innymi miarą.

W artykule, drukowanym w zesz. 28 tygodnika, scharakteryzowaliśmy w ogólnych zarysach (w liczbach odsetkowych) główne kierunki parcelacji w sensie tworzenia nowych samodzielnych gospodarstw i powiększania gospodarstw karłowatych przez działki dodatkowe (parcelacja sąsiedzka), jakoteż niedostateczność rozporządzalnych ustawowo zapasów ziemi, które faktycznie są jednak większe wskutek częściowej lub całkowitej parcelacji pod naciskiem zadłużenia wielu majątków prywatnych, zwolnionych od ustawowego przymusu parcelacyjnego.

Obecnie podajemy jeszcze zestawienie działek i nabywców według poszczególnych rodzajów parcelacji — w stosunku do ogólnego obszaru parcelacji, wynoszącego w okresie 1919 ÷ 33 około 2 192 294 ha:

Rodzaje parcelacji	Nowoutworzone gospodarstwa rolne, gospodarstwa wzorowe i kolonie specjalne		Działki robotnicze, rzemieślnicze, budowlane, letniskowe i t. p.		Działki dodatkowe na powiększenie gospodarstw karłowatych		Razem parcel i gospodarstw (nabywców)
	ilość	obszar (ha)	ilość	obszar (ha)	ilość	obszar (ha)	
Parcelacja ogółem	126 996	1 257 071	56 291	42 198	403 164	831 865	586 451
I. — Parcelacja państwowa	41 708	488 327	17 316	15 855	81 055	184 957	140 079
a) przez urzędy (rządowa)	28 639	276 768	15 819	13 471	74 780	166 672	119 238
b) Państw. Banku Rolnego	2 385	29 057	680	920	5 959	17 560	9 024
c) dzierżawna (rządowa)	226	937	120	117	304	684	650
d) osadnictwo wojskowe (rząd.)	7 857	142 548	—	—	—	—	7 857
e) osady anulacyjne (rządowa)	2 601	38 016	697	1 347	12	41	3 310
II. — Parcelacja prywatna	85 288	769 744	38 975	26 343	322 109	646 908	446 372

Przy parcelacji państwowej, a więc przez urzędy, Państwowy Bank Rolny wraz z osadnictwem wojskowym i osadami anulacyjnymi, liczba działek dodatkowych dla gospodarstw karłowatych (parcelacja sąsiedzka) wynosiła w latach 1919 ÷ 33 ok. 57·8% wszystkich działek, natomiast osadnictwo robotnicze, rzemieślnicze i t. p. — 12·4%, a nowoutworzone gospodarstwa rolne wraz ze wzorowymi i specjalnymi — 29·8%. Sama parcelacja Państwowego Banku Rolnego miała charakter nieco odmienny, gdyż parcelacja sąsiedzka stanowiła 66·1%, robotnicza — 7·5%, nowe gospodarstwa rolne i t. p. — 26·4% wszystkich działek.

Odpowiednie liczby procentowe w tej samej kolejności grup wynosiły przy parcelacji prywatnej: 72·2%, 8·7% i 19·1%.

Z powyższych danych wynika, że najbardziej sąsiedzka pod względem liczby działek jest parcelacja prywatna, najbardziej osadniczą w sensie nowoutworzonych gospodarstw rolnych — parcelacja rządowa (przez urzędy), a parcelacja Państwowego Banku Rolnego ma charakter pośredni, zbliżony do rządowej pod względem udziału gospodarstw nowoutworzonych, a zbliżona do parcelacji prywatnej pod względem udziału działek dodatkowych — kosztem nierolniczego (robotniczego) osadnictwa mieszkaniowo-ogrodniczego, które najbardziej uwzględniane było przy parcelacji rządowej.

Wśród 586 247 nabywców stanowili:

	Liczba	% przybl.
Bezrolni	116 640	20
Małorolni	383 163	65
Pełnorolni	31 587	5
Nierolnicy	54 857	9

Pracownicy rolni i oficjaliści	16 752	3
Drobni dzierżawcy	45 974	8
Osadnicy	13 273	2

Liczby te nie dają się sumować, gdyż niektóre kategorie powyższe wzajemnie się pokrywają (np. bezrolni z pracownikami rolnymi, dzierżawcami i t. p.), dają jednak pewne ogólne pojęcie o pochodzeniu społecznym nabywców. Nierolnicy — są to przeważnie robotnicy, rzemieślnicy oraz inni pracownicy z zawodów nierolniczych. W każdym razie rolnicy różnych kategorii stanowią 91% nabywców. Obszary, nabyte przez poszczególne kategorie nabywców, nie dają się ustalić spowodu nieprowadzenia odpowiedniej statystyki.

Na podstawie ostatnich rozporządzeń odroczenia (z mocą ustawy) umożliwiające zostały: zniżka zadłużeń nabywców ziemi z parcelacji rządowej i Państwowego Banku Rolnego oraz podjęcie ostatecznych wysiłków nad zakończeniem związanej z tem akcji przewłaszczeniowej. Większe trudności przedstawia jednak uporządkowanie znacznych ilości parcelacji prywatnych z lat dawniejszych, niezakończonych pod względem prawnym, i przepisania tytułów własności na nabywców. Powiatowe urzędy rozjemcze otrzymały prawo obniżania niespłaconych należności, opartych na wygórowanych w stosunku do dzisiejszych cenach ziemi z okresu wyższej konjunktury, a niezależnie od tego w dalszym ciągu prowadzone są przez urzędy wojewódzkie i starostwa prace nad uregulowaniem i przeniesieniem prawa własności na nabywców działek z parcelacji prywatnej, mianowicie w drodze osobnego postępowania sądowego na mocy specjalnych ustaw dzielnicowych, znanych jako lex Raczynski.

Na podstawie dotychczasowego doświadczenia dałaby się w obecnych warunkach uzasadnić konieczność wydania nowej ustawy, któraby skodyfikowała, scharmonizowała i niewątpliwie ulepszyła całe dotychczasowe ustawodawstwo parcelacyjno-osadnicze. Nad-

szedł w każdym razie czas przygotowania ustawy parcelacyjno-osadniczej dla Górnego Śląska celem zastąpienia tam w roku 1937 dotychczasowych ustaw niemiecko-pruskich.

Alfred Okołowicz

KRONIKA GOSPODARCZA

DEKRETY GOSPODARCZE

SPECJALNY PODATEK OD WYNAGRODZEŃ Z FUNDUSZÓW PUBLICZNYCH

Specjalny podatek od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych, został wprowadzony w życie dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14/XI 1935 r. ogłoszonym w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 82 poz. 503.

Art. 1 dekretu stanowi, że specjalny podatek pobiera się „na cele równowagi budżetowej”. Ścisłe rzecz biorąc, przepis ten nie ma treści prawnej, nie nadaje on bowiem specjalnemu podatkowi przez określenie celu charakteru podatku celowego. Samo bowiem określenie przeznaczenia wpływów, zwłaszcza tak ogólnego jak w wypadku niniejszym, nie stanowi jeszcze o charakterze podatku celowego, a dopiero wyodrębnienie pewnego celu z ogólnej administracji państwowej i wyposażenie go w stałe dochody ze specjalnie na ten cel przeznaczonej daniny, przesądza o celowym charakterze tej daniny. Takim celowym podatkiem jest w naszym ustawodawstwie np. podatek od lokali, ale nie jest już nim względnie nie był jednorazowy podatek majątkowy, mimo iż ustawa z dn. 11/VI 1923 r. w art. 1 stwierdza, że podatek majątkowy ma być pobrany „na cele, związane z naprawą Skarbu”.

Z prawnego zatem punktu widzenia art. 1 mógłby nie istnieć. Ale nie znaczy to, by był on wogóle niepotrzebny, ma on bowiem swoją bardzo głęboką wymowę o znaczeniu moralnym, oczywiście dla tych, którzy tym podatkiem zostali obciążeni. A obciążeni zostali przede wszystkim urzędnicy, pobierający uposażenia z funduszy publicznych. Jeżeli w akcie ustawodawczym na naczelnym miejscu stwierdzone zostaje, że urzędnicy państwowi i urzędnicy, wynagradzani z innych funduszy publicznych, ratować mają swoim groszem zachwianą równowagę budżetową Państwa, to poczytać to należy za wysokie publiczne zadośćuczynienie moralne wzamian za wymagane od nich świadczenia i dobrze się stało, że na to zadośćuczynienie znalazło się w omawianym dekrete miejsce.

Podmiotowy i przedmiotowy obowiązek podatkowy został określony w ten sposób, że: „specjalnemu podatkowi podlegają wynagrodzenia, wypłacane przez:

- 1) Skarb Państwa i Skarb Śląski,
- 2) państwowe: monopole, banki, przedsiębiorstwa, fundusze, zakłady i instytucje,
- 3) związki samorządu terytorjalnego, związki międzykomunalne (celowe) oraz przedsiębiorstwa, banki, zakłady i instytucje tych związków, Związek Rewizyjny Samorządu Terytorjalnego, komunalne kasy oszczędności i banki komunalne,
- 4) związki samorządu gospodarczego i zawodowego oraz przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje tych związków,
- 5) prawno-publiczne zakłady ubezpieczeń,
- 6) Bank Polski”.

Przepis powyższy, zdawałoby się, określa tylko przedmiot podatku, z uwagi na użyty na wstępie zwrot „specjalnemu podatkowi podlegają wynagrodzenia, wypłacane przez”... i t. d. W rzeczywistości, w przepisie tym mieści się ponadto implicate

i określenie podmiotu podatkowego i źródeł, z których wynagrodzenia, podlegające podatkowi, płyną. Przepis ten określa zatem, że specjalnemu podatkowi podlegają tylko wynagrodzenia, wypłacane przez podmioty prawne, określone w punktach 1 ÷ 6, i że do zapłacenia tego podatku obowiązane są osoby, pobierające wynagrodzenia tylko z tych źródeł, z czego a contrario wynika, że jeżeli jedna i ta sama osoba pobiera różne wynagrodzenia, z których jedne płyną ze źródeł, wymienionych w punktach 1 ÷ 6, a inne ze źródeł innych, w tych punktach niewymienionych, to jej obowiązek podatkowy ogranicza się tylko do wynagrodzeń ze źródeł, wymienionych w punktach 1 ÷ 6. Np. urzędnik państwowy pobiera od Państwa uposażenie z tytułu swego stosunku służbowego i nadto ma za zezwoleniem lub z nominacji swej władzy przełożonej posadę w przedsiębiorstwie prywatnym, za którą od tego przedsiębiorstwa otrzymuje wynagrodzenie. Urzędnik ten opłacać będzie podatek tylko od uposażenia, otrzymywanego od Państwa, uposażenie bowiem jego, otrzymywane w przedsiębiorstwie prywatnym, nie pochodzi od żadnego z podmiotów, wymienionych w p.p. 1 ÷ 6.

Podmioty, z funduszy których wypłacane wynagrodzenia podlegają podatkowi, wymienione są w punktach 1 ÷ 6 takساتycznie, niektóre z nich jednak wymagają bliższego wyjaśnienia. Mianowicie p. 2 wlicza ogólnie „monopole, banki, przedsiębiorstwa, fundusze, zakłady i instytucje” państwowe. Będą tu wchodziły te wszystkie przedsiębiorstwa, zakłady, instytucje, monopole i fundusze, które objęte są grupami B, C i D każdego budżetu, z pewnymi jednak nieznacznymi zmianami. Np. wyłączony będzie monopol zapałczany, jako wydzierżawiony. Z banków wchodzi tu w rachubę: Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny oraz Bank Akceptacyjny, a nadto P. K. O. Punkt 3 obejmuje wszelkie władze, instytucje i t. p., związane z pojęciem samorządu terytorjalnego. Na szczególną jednak uwagę zasługuje fakt, że niezależnie od banków związków samorządu terytorjalnego, a więc prowadzonych ewentualnie przez te związki we własnym zarządzie, wymienione są jeszcze ponadto „banki komunalne”. Wynika z tego, że podatkowi podlegają nie tylko wynagrodzenia, wypłacane przez banki, prowadzone bezpośrednio przez związki samorządu terytorjalnego, lecz również przez banki, zorganizowane w formie przedsiębiorstw prawno-prywatnych, których zadaniem jest obsługa kredytowa wspomnianych wyżej związków (np. Polski Bank Komunalny).

Jeżeli dodamy do tego, że podatkowi podlegają również wynagrodzenia, wypłacane przez Bank Polski, który jest spółką akcyjną, okaże się, że dekret robi pewien wyłom od wyrażonej w tytule zasady opodatkowania wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych, wyłom bardzo nieznaczny, uzasadniony zresztą tem, że chodzi tu o instytucje de iure tylko prywatne, w rzeczywistości zaś posiadające charakter wybitnie publiczny.

Za wynagrodzenia, podlegające podatkowi, uważa się „wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzu wraz z dodatkami i w naturze, jakie płatnik uzyskuje: z tytułu diet poselskich

i senatorskich, z tytułu stosunku służbowego, z tytułu najmu pracy, z tytułu udziału w zarządach związków prawa publicznego, z tytułu udziału we wszelkiego rodzaju radach, komisjach, komisjach i t. p., z tytułu spełniania funkcji kontrolnych z ramienia władz nadzorczych, albo też z tytułu prawa do emerytury, renty, pensji lub zaopatrzenia — bez względu na rodzaj i nazwę tych wynagrodzeń”.

Jak widzimy, pojęcie wynagrodzenia, podlegającego podatkowi, jest tu bardzo szerokie. Gdybyśmy chcieli porównać je z pojęciem wynagrodzenia z ustawy o podatku dochodowym, to okazałoby się, że składają się na nie nie tylko wynagrodzenia, opodatkowane według działu II tej ustawy, lecz również tantjemy (art. 18) i renty, opodatkowane dotychczas według działu I. Przepis omawiany na samym wstępie określa jako podlegające podatkowi wynagrodzenia z tytułu diet poselskich i senatorskich. Nie znaczy to jednak wcale, aby wogóle wszelkie diety (np. za wyjazdy służbowe, zwrot kosztów przeniesienia i t. p.) miały podlegać podatkowi. Należy tu wyjść z założenia, że nie będzie podlegała podatkowi ta część wynagrodzenia, która pod jakąkolwiek bądź nazwą przeznaczona jest na zwrot kosztów, związanych z wykonywaniem obowiązków służbowych. Niewątpliwie, zagadnienie to uregulowane zostanie szczegółowo drogą przepisów wykonawczych, analogicznych co do swej treści do przepisów § 37 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podatku dochodowym — które wskażą dokładnie, jakie wynagrodzenia z tej kategorii podatkowi podlegają, a jakie są od tego podatku wolne. Zauważyć przytem należy, że wchodzić tu będą w rachubę nie tylko diety, lecz również cały szereg dodatków pieniężnych, które pomyślane są jako ekwiwalent pieniężny wzamian za koszty, ponoszone przez płatnika w związku z wykonywaniem przez niego obowiązków służbowych. Np. dodatek za zakrępowanie albo ćwiczebny w wojskowości stanowi namiastkę diety; to samo odnosi się do całego szeregu dodatków, wypłacanych w kolejniectwie.

Podatkowi podlega nie tylko wynagrodzenie pieniężne, lecz także w naturze. Oczywiście, powstaje tu odrazu kwestja, w jaki sposób przeliczyć wartość tych świadczeń na pieniądze, i czy wszystkie wynagrodzenia w naturze mają podlegać podatkowi, czy też niektóre z nich mają być wyłączone — z tych samych powodów, o których była mowa powyżej. Pod tym względem wszelkie wątpliwości rozprasa ustęp 4 art. 2, który zawiera delegację ustawodawczą dla Rady Ministrów do ustalenia drogą rozporządzenia, jakie świadczenia w naturze będą podlegały specjalnemu podatkowi, oraz na jakich zasadach ma się opierać obliczanie wartości tych świadczeń. Rozporządzenie to ukaże się niewątpliwie już w dniach najbliższych, a to ze względu na termin stosowania przepisów omawianego dekretu, który rozpoczyna się z dniem 1/XII r. b.

Nie będą podlegać specjalnemu podatkowi:

1) a) wolne od państwowego podatku dochodowego oraz od opłat emerytalnych lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych wynagrodzenia, których łączna suma bez jakichkolwiek potrąceń, wypłacana przez poszczególną władzę, urząd, przedsiębiorstwo, zakład, instytucję i t. p. nie przekracza zł 100 miesięcznie; b) wynagrodzenia, podlegające tym obciążeniom lub niektórym z nich, jeżeli łączna suma tych wynagrodzeń bez jakichkolwiek potrąceń, wypłacana przez poszczególną władzę, urząd, przedsiębiorstwo, zakład, instytucję i t. p. nie przekracza zł 110 miesięcznie;

2) zaopatrzenia weteranów powstań narodowych oraz wdów po nich;

3) zaopatrzenia byłych skazańców politycznych oraz pozostałych po nich wdów i sierot;

4) pensje, przywiązane do orderu wojennego „Virtuti Militari” oraz do odznaki Krzyża Zasługi za Dzielność;

5) zaopatrzenia osób szczególnie zasłużonych oraz wyjątkowe zaopatrzenia, nieoparte na innych tytułach prawnych;

6) zaopatrzenia inwalidzkie, przysługujące z mocy ustawy z dn. 17/III 1932 r.;

7) świadczenia i zaopatrzenia z tytułu ubezpieczeń społecznych i opieki społecznej, z wyjątkiem rent z tytułu ubezpieczenia pracowników umysłowych, unormowanego rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dn. 24/XI 1927 r. wraz z późniejszymi zmianami.

Przepisy, zawarte w p. p. 2 ÷ 6, nie nastrożają żadnych wątpliwości.

Przez „świadczenia i zaopatrzenia z tytułu opieki społecznej”, o których mowa w p. 7, rozumieć należy te zaopatrzenia, które wypłacane są nie z funduszków instytucji ubezpieczeniowych, a z funduszków państwowych, które dysponuje Ministerstwo Opieki Społecznej.

Dlaczego dekret przewiduje dwie wysokości minimum — omówione zostanie szczegółowo przy analizie art. 5. Tu wyjaśnimy tylko, że na pojęcie minimum składa się nie ogólna suma wszystkich wynagrodzeń, otrzymywanych z różnych źródeł przez jednego płatnika, lecz „łączna suma wynagrodzeń, otrzymywanych od jednej władzy, instytucji i t. p.”, a mianowicie od władzy, asygnującej te wynagrodzenia. Jeżeli więc np. płatnik otrzymuje od 3 różnych władz asygnujących 3 miesięczne wynagrodzenia po zł 75 każde, to — pomimo iż otrzymuje razem zł 225 miesięcznie — podatkowi nie podlega. Gdyby natomiast ten sam płatnik otrzymywał od jednej władzy asygnującej 2 wynagrodzenia po zł 75 miesięcznie, a od drugiej — jedno w wysokości zł 75, to podatkowi podlega tylko łączna suma zł 150, wypłacana przez tę pierwszą władzę. Dlaczego jest tak, wynika z art. 4, który głosi, że „za podstawę ustalenia stopy procentowej i obliczenia specjalnego podatku przyjmuje się łączną sumę wszelkich wynagrodzeń, wypłacanych przez poszczególną władzę, urząd, przedsiębiorstwo, zakład, instytucję i t. p. w ciągu miesiąca, bez jakichkolwiek potrąceń. Jeżeli jednak wskutek przypadającego dnia świątecznego na normalny dzień wypłaty następuje w jednym miesiącu wypłata stałego miesięcznego wynagrodzenia za dwa miesiące, to dla celów ustalenia stopy procentowej i obliczenia specjalnego podatku wynagrodzenie za każdy miesiąc traktuje się jako wypłacone w normalnym miesiącu wypłaty”.

Z treści tego artykułu wynikają następujące zasady:

1) podatek oblicza się od wynagrodzenia brutto,

2) podstawę ustalenia stopy procentowej stanowi nie wynagrodzenie, obliczane w stosunku rocznym, jak to się dzieje w podatku dochodowym, pobieranym według działu II ustawy, lecz wynagrodzenie, otrzymywane w ciągu miesiąca;

3) kumulacja znana jest tylko w granicach miesiąca i w zakresie wynagrodzeń, wypłacanych przez jedną i tę samą władzę asygnującą; nie zna natomiast dekret kumulacji, jaka istnieje w dziale II ustawy o podatku dochodowym, obejmującej po upływie roku wszystkie źródła dochodowe płatnika — innymi słowy, kumulacji w znaczeniu czysto podmiotowem;

4) kumulacja nie zachodzi wówczas, gdy w jednym miesiącu spowodu święta następuje wypłata wynagrodzenia za 2 miesiące, np. uposażenia urzędników państwowych w grudniu za grudzień i styczeń.

Zachodzi pytanie, dlaczego ustawodawca w konstrukcji specjalnego podatku wyszedł z opisanych wyżej zasad. Specjalny podatek musiał być najprostszymi zarówno w swej konstrukcji prawnej, jak i w technice poboru. Wymóg zatem tej prostoty zadecydował o wyborze tych, a nie innych zasad. Gdyby wyjść z założenia obliczania podatku od wynagrodzenia w stosunku rocznym, spadłby na pracodawców cały ciężar przeprowadzania odnośnie każdego pracownika żmudnych obliczeń, a na urzędy skarbowe ten sam ciężar przy kontroli prawidłowości potrąceń. Odpada ten ciężar całkowicie przy wprowadzeniu systemu nie

lat, lecz miesiące podatkowych. O kumulacji częściowej, a nie zupełnej, zdecydował już niejako mechanicznie wybór systemu miesięcy podatkowych. Poza to kumulacja wyłącznie w zakresie wynagrodzeń, wypłacanych przez jedną władzę asygnującą, jest najprostszym rozwiązaniem dla techniki poboru specjalnego podatku, przy zupełnej bowiem kumulacji nasuwałyby się z miejsca trudne do przewyciężenia wątpliwości, którą z władz asygnujących obarczyć przeprowadzaniem kumulacji, w jaki sposób tę kumulację zorganizować, jak pobrać podatek w wypadkach, gdy naskutek kumulacji i niezwykle szybkiego tempa progresji podatek wyniósłby tyle, że całe wynagrodzenie, wypłacane przez jedną władzę asygnującą, nie starczyłoby na pokrycie podatku.

Powyższe wywody wyjaśniają nam zarazem te wątpliwości, które poruszyliśmy przy omawianiu minimum, wolnego od podatku. Zasady bowiem, przyjęte dla kumulacji, zaciążyły mechanicznie i na zwolnieniu minimum przy kilku wynagrodzeniach, wypłacanych przez różne władze asygnujące.

Art. 5 określa sposób poboru specjalnego podatku, skalę oraz pewne złagodzenia w wysokości podatku, związane ze strukturą progresji.

Specjalny podatek pobierany będzie, podobnie jak podatek dochodowy, drogą potrącenia przez pracodawcę należnej sumy z wypłacanego pracownikowi wynagrodzenia. Jeżeli pracownik otrzymuje wynagrodzenie w ciągu miesiąca nie w jednym a w kilku terminach wypłaty, wówczas obojętne jest, z którego wynagrodzenia pracodawca podatek potrąci. Pod tym względem dekret pozostawia pracodawcy zupełną swobodę. Pracodawca bowiem w niejednym wypadku będzie nawet zmuszony potrącić podatek z ostatniego wypłacanego w danym miesiącu wynagrodzenia, mianowicie ze względu na progresję. Będzie to następować zwłaszcza w tych wypadkach, gdy pracownik otrzymuje w ciągu miesiąca kilka wynagrodzeń z różnych tytułów i w różnych terminach, np. miesięczne uposażenie peroryczne i wynagrodzenie jednorazowe. Ze względu na progresję będzie z reguły inna stopa podatku od uposażenia miesięcznego, a inna od łącznej sumy uposażenia miesięcznego i wynagrodzenia jednorazowego. W tych zatem wypadkach pracodawca nie będzie mógł potrącić całego podatku przy wypłacie uposażenia miesięcznego, a będzie musiał uczynić to albo jednorazowo przy wypłacie wynagrodzenia jednorazowego, albo dwukrotnie, mianowicie raz przy wypłacie uposażenia miesięcznego, drugi raz — resztę przy wypłacie wynagrodzenia jednorazowego. W każdym razie dekret nie krępuje go pod tym względem.

Dla obliczenia wysokości podatku dekret przewiduje dwie następujące skale:

1) przy wynagrodzeniach, wolnych od państwowego podatku dochodowego oraz od opłat emerytalnych lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych:

Stopień wynagrodzenia	Wysokość wynagrodzenia, wypłacanego w ciągu miesiąca zł		Stopa procentowa %
	ponad	do	
1	100	150	7
2	150	200	9
3	200	250	10
4	250	500	11
5	500	1 000	14
6	1 000	2 000	17
7	2 000	—	25

2) przy wynagrodzeniach, od których opłaca się państwowy podatek dochodowy, opłaty emerytalne lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych, albo też niektóre z tych obciążeń:

Stopień wynagrodzenia	Wysokość wynagrodzenia, wypłacanego w ciągu miesiąca zł		Stopa procentowa %
	ponad	do	
1	110	165	5.5
2	165	220	7
3	220	560	8
4	560	2 350	10
5	2 350	—	15

Gdyby dekret obejmował wyłącznie osoby, pobierające uposażenia z funduszy Państwa, wolne (jak się potocznie mówi) od podatku dochodowego i opłat emerytalnych, sprawa byłaby prosta, i tworzenie drugiej skali nie byłoby wogóle aktualne. Ale dekret obejmuje również osoby, nawet zatrudnione przez Państwo (urzędnicy „kontraktowi”), których uposażenia obciążone są podatkiem dochodowym i przymusowymi świadczeniami na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych, i ta sprawa właśnie spowodowała konieczność odmiennego traktowania tej drugiej kategorii płatników, ze względu na to, że zasada słuszności nakazywała obie kategorie pracowników obciążyć specjalnym podatkiem równomiernie.

Granice wynagrodzeń i stopa procentowa podatku, zawarte w obu skalach, wskazują, że ustawodawca przy rozstrzygnięciu tego zagadnienia wyszedł z założeń następujących:

Równorzędne uposażeniu państwowego urzędnika etatowego uposażenie urzędnika, którego ze służbową łączy stosunek służbowy prawnoprywatny (urzędnika „kontraktowego”), jest o tyle wyższe, ile wynosi łączna suma przymusowych świadczeń publicznych. Urzędnik etatowy bowiem nie został bynajmniej zwolniony od podatku dochodowego i opłat emerytalnych, a tylko uposażenie jego przy znanej regulacji z 1933 r. zostało skalkulowane w sumie netto w ten sposób, że z pierwotnej sumy brutto potrącono podatek dochodowy i inne świadczenia publiczne i resztę, jaka pozostała, przyjęto, po zaokrągleniu, jako uposażenie wolne od wszelkich potrąceń.

Jeżeli więc uposażenie np. VIII st. st. ustalono przy regulacji na zł 260, to analogiczne uposażenie przed regulacją wynosiło nie zł 260, ale powiedzmy zł 290, z którego różnica zł 30 przypadła właśnie na potrącenia. Te zatem okoliczności spowodowały, że przy ustalaniu poszczególnych stopni wynagrodzeń, podlegających specjalnemu podatkowi, przyjęto inne granice dla wynagrodzeń, wolnych od potrąceń, a inne — dla wynagrodzeń, od potrąceń niezwolnionych (np. jako równorzędne wynagrodzeniu zł 100 ÷ 150 przyjęto wynagrodzenie zł 110 ÷ 165, wynagrodzeniu zł 150 ÷ 200 wynagrodzenie zł 165 ÷ 220 i t. d., przyczem różnica zł 10, 15, 20 i t. d. odpowiada prawie z 100% dokładnością sumie wszystkich dotychczasowych potrąceń, na którą składają się: podatek dochodowy z obecnie obowiązującym dodatkiem kryzysowym, składki na rzecz ubezpieczeń społecznych i opłaty na Fundusz Pracy).

Aby więc równomiernie obciążyć podatkiem specjalnym urzędnika etatowego i kontraktowego ustawodawca miał do wyboru 2 koncepcje: albo przyjąć za podstawę obliczenia podatku wynagrodzenie netto i podatek pobrać w jeduakowej wysokości od obu kategorii pracowników, wchodzących w rachubę, i wówczas wystarczyłaby jedna jednolita skala, albo też, przy zachowaniu zasady opodatkowania wynagrodzeń brutto, stworzyć dla wynagrodzeń urzędników kontraktowych skalę odrębną o odmiennych granicach poszczególnych stopni wynagrodzeń i niższej stopie procentowej podatku. Wybór padł na koncepcję drugą, przyczem szale tego wyboru przeważał niewątpliwie znów postulat prostoty techniki poborowej, o wiele łatwiejsze bowiem i mniej pracy wymagające z technicznego punktu widzenia jest obliczanie i pobór podatku od wynagrodzenia brutto, aniżeli od wynagrodzenia netto.

Przy ustalaniu drugiej skali punktem wyjścia była wspomniana już wyżej zasada, że urzędnik kontraktowy ma zapłacić tyleż

samo, ile zapłaci urzędnik etatowy. Konsekwencją zatem tej zasady jest to, że stopa procentowa specjalnego podatku od wynagrodzeń urzędników kontraktowych musi być niższa od stopy procentowej podatku od wynagrodzeń urzędników etatowych. Obrazuje to dokładnie następujący przykład. Uposażeniu urzędnika etatowego $\text{zł } 225$ odpowiada uposażenie $\text{zł } 250$ urzędnika kontraktowego ($\text{zł } 25$ przypada na potrącenia). Podatek 10% od $\text{zł } 225$ wynosi $\text{zł } 22\cdot50$. Taką samą sumę ma zapłacić również urzędnik kontraktowy, a więc ten, który pobiera $\text{zł } 250$ brutto. Ponieważ podstawą obliczenia podatku będzie w danym wypadku nie $\text{zł } 225$ lecz $\text{zł } 250$, więc stopa procentowa musi być odpowiednio niższa, czyli w wypadku niniejszym — jak to z obliczenia wynika — nie 10%, a 9%.

Na tem zagadnienie to zostałyby wyczerpane, gdyby nie to, że z dniem 1/I 1936 r. stopa procentowa podatku dochodowego od uposażeń podwyższona zostanie o 100% przy równoczesnym skasowaniu dodatku kryzysowego.

Podwyżka ta nie tylko pochłonie dodatek kryzysowy, lecz przyniesie w ostatecznym rezultacie jeszcze pewną podwyżkę obecnego łącznego obciążenia z tytułu podatku dochodowego i dodatku kryzysowego (np. od wynagrodzenia $\text{zł } 400$ miesięcznie podatek dochodowy wynosi 2·8%, dodatek kryzysowy 1%; łączne obciążenie zatem według stanu dotychczasowego wynosi 3·8%, od 1/I 1936 r. natomiast obciążenie wyniesie 5·6%, a zatem od 1/I 1936 r. obciążenie z tytułu podatku dochodowego zwiększy się, pomimo skasowania dodatku kryzysowego, jeszcze o 1·8%, w stosunku do łącznego obciążenia obecnego).

Gdyby więc stanąć na stanowisku, że urzędnicy kontraktowi mają płacić i podwyższony podatek dochodowy i specjalny podatek w wysokości, dostosowanej do obecnego obciążenia z tytułu podatku dochodowego, wraz z dodatkiem kryzysowym, to wówczas byłiby już gorzej traktowani od urzędników etatowych, gdyż podwyżka podatku dochodowego nie dotknie tych ostatnich, jako wogóle podatku tego — ze względów, o których wyżej była umowa — nieopłacających. Aby więc zasadzie równomiernego obciążenia stało się zadość, specjalny podatek od uposażeń urzędników kontraktowych musiał być jeszcze zmniejszony o procent podwyżki w podatku dochodowym.

Powyżej przedstawione zostały w ogólnych zarysach założenia, które posłużyły za podstawę ustalenia skali drugiej. Porównując ją ze skalą pierwszą, przekonamy się, że ma ona zupełnie inne oblicze zarówno co do ilości stopni wynagrodzeń, jak i rozpiętości oraz tempa progresji. Dodać tu jeszcze tylko należy, że idealnej sprawiedliwości osiągnąć się tu nie dało, a to ze względu na inną rozpiętość skali w podatku dochodowym, inną w dodatku kryzysowym, a inną wreszcie w omawianym podatku specjalnym. Obliczenia zatem, celem ustalenia drugiej skali, mogły być przeprowadzone tylko dla przeciętnego w każdym stopniu wynagrodzenia, co oczywiście z natury rzeczy musi wyjść na korzyść jednych a niekorzyść drugich. Różnice jednak są nieznaczne.

Nasuwa się teraz pytanie, jak postąpić w wypadku, gdy jeden i ten sam pracownik pobiera dwojakiego rodzaju wynagrodzenia: jedno, nieobciążone potrąceniami z tytułu podatku dochodowego i t. d., a inne — obciążone. Rozstrzyga tę kwestję ustęp 4 art. 5, który stanowi, że w tych wypadkach przyjmuje się w odniesieniu do każdego wynagrodzenia stopę procentową według dotyczącej tego wynagrodzenia skali, lecz w tej wysokości, jaka przypada według łącznej sumy wynagrodzeń. Przypuśćmy, że jeden i ten sam pracownik pobiera od tej samej władzy jedno uposażenie w wys. $\text{zł } 700$, nieobciążone podatkiem dochodowym i innymi potrąceniami, a drugie — w wysokości $\text{zł } 500$ obciążone; łączna suma wynosi $\text{zł } 1200$; do sumy $\text{zł } 700$ należy zatem zastosować ze skali pierwszej stopę procentową 14%, jako obowiązującą dla wynagrodzeń $\text{zł } 1000 \div 2000$, do sumy zaś $\text{zł } 500$ — stopę procentową ze skali drugiej w wys. 10%, jako obowiązującą dla stopnia wynagrodzeń

$\text{zł } 560 \div 2350$, w granicach którego mieści się łączne wynagrodzenie pracownika w wysokości $\text{zł } 1200$.

Od płatników, których wynagrodzenie składa się z niskiego uposażenia pieniężnego i wyższego w naturze, specjalny podatek nie może być pobrany w kwocie wyższej niż 2·5% uposażenia pieniężnego.

Specjalnemu podatkowi podlegają wynagrodzenia: 1) wypłacane w czasie od dn. 1/XII 1935 r. do dn. 31/XII 1937 r. — bez względu na to, za jaki czas wynagrodzenia te przypadają, 2) wypłacane za czas od dn. 1/XII 1935 r. do dn. 31/XII 1937 r. — bez względu na czas wypłaty. Wynika z tego, że specjalnemu podatkowi podlegać będą również wynagrodzenia, należne za czas sprzed dn. 1/XII 1935 r., o ile będą wypłacone w czasie 1/XII 1935 \div 31/XII 1937, oraz wynagrodzenia, wypłacane po roku 1937, jeżeli wynagrodzenia te należy się będą pracownikowi za czas między 1/XII 1935 r. a 31/XII 1937 r.

Termin wpłacenia przez pracodawcę potrąconego podatku do kasy urzędu skarbowego wyznacza dekret na dzień siódmy tego miesiąca, który następuje po miesiącu, w którym potrącenie zostało dokonane. Jest to taki sam termin, jaki na podstawie ordynacji podatkowej ustalony został dla wpłaty potrąconego podatku dochodowego z działu II ustawy.

O ile chodzi o formy postępowania w zakresie spraw specjalnego podatku, dekret nie zawiera żadnych przepisów odrębnych, lecz odsyła do przepisów ordynacji podatkowej, regulujących zwłaszcza postępowanie w zakresie spraw podatku dochodowego, pobieranego według działu II ustawy o tym podatku.

Należności z tytułu specjalnego podatku wpływają w całości do Skarbu Państwa. Ani zatem związkom samorządowym nie przysługuje w tych wpływach udział, ani też podatek, pobrany na obszarze Górnego Śląska, nie przysługuje Skarbowi Śląskiemu, lecz musi być przekazany Skarbowi Państwa. Jest to zresztą konsekwencją określonego w art. 1 celu — zużytkowania wpływów z tego podatku na osiągnięcie równowagi budżetowej — oczywiście, Państwa.

Gdy wreszcie dodamy, że do kwot specjalnego podatku nie mogą być ustanowione żadne dodatki, najważniejsze przepisy dekretu zostaną wyczerpane.

K. S.

PODATEK OD LOKALI

Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej o podatku od lokali z dn. 14/XI 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82, poz. 505), wydany na podstawie ustawy o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów w zakresie spraw gospodarczych, utrzymując na ogół stan prawny ustawy z dn. 2/VIII 1926 r. o podatku od lokali, wprowadza jednak szereg zasadniczych zmian. Zmiany te z punktu widzenia osiągniętych ułatwień dają się podzielić na 2 grupy: pierwsza — to ułatwienia dla płatników podatku, druga — to ułatwienia dla administracji skarbowej.

Naczelne miejsce zajmuje przepis art. 2 p. 7, mocą którego z dniem 1/I 1936 r. lokale mieszkalne 1- i 2- izbowe (1-pokojowe i 1 pokój z kuchnią) wolne są od podatku. Zwolnienie to podyktowane zostało koniecznością przyjęcia z pomocą szerokim warstwom najmniej zamożnej ludności miejskiej, zajmującej najmniejsze lokale mieszkalne, której z zasady głównym źródłem utrzymania jest praca najemna. Przy obecnym poziomie płac zarobkowych wydatek kilku czy kilkunastu złotych kwartalnie na podatek od lokali był ciężarem dużym i trudnym do ściągania. Skutkiem tego administracja skarbowa była przeciążona pracą egzekucyjną przy ściąganiu przymusowym podatku, gdyż w miastach Polski było opodatkowanych ok. 1100 tysięcy lokali 1- i 2-izbowych, a egzekucję trzeba było prowadzić w stosunku do 80% płatników tej grupy. Prowadzona egzekucja była za droga dla Skarbu Państwa, skoro ok. 60% wy-

miaru trzeba było umarzać naskutek stwierdzonej niezamożności płatników bądź w braku przedmiotów, podlegających egzekucji.

W tych warunkach Skarb Państwa zrezygnował z należności, otrzymywanych przy bardzo wysokich kosztach administracyjnych.

Zniżka jest znacznie większa od obciążenia, które wyniknie wskutek obniżenia minimum wolnego od podatku dochodowego z zł 2500 do zł 1500.

Według przeprowadzonych przybliżonych obliczeń ze zwolnienia korzystać będzie prawie 700 tys. lokali mieszkalnych 1- i 2-izbowych, zajmowanych przez wieloosobowe rodziny.

Jeszcze jedną ulgę dla mieszkalnych lokali 1- i 2-izbowych przynosi dekret w art. 12, na mocy którego wszystkie zaległości podatku od 1- i 2-izbowych lokali mieszkalnych, powstałe przed dn. 1/1 1936 r., a w tym dniu istniejące — zostaną z urzędu umorzona.

Również pomyślnie dla płatników rozstrzygnięta została sprawa opłacania podatku od lokali, zajmowanych przez drobne zakłady przemysłowe, warsztaty reparacyjne i t. p., która, wobec niezbyt szczęśliwej redakcji odpowiedniego postanowienia ustawy z dn. 2/VIII 1926 r., była źródłem ciągłych nieporozumień. Na mocy art. 2 p. 3 dekretu od podatku wolne są lokale, zajmowane przez zakłady przemysłowe, wyliczone pod lit. C części II taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, a więc wszystkie pracownie krawieckie, szewskie, stolarskie, fotograficzne, piekarnie i t. p., zajmujące oddzielne izby, nie będą płaciły podatku od lokalu od dn. 1/1 1936 r., chociażby zajmowane izby były częścią składową lokalu mieszkalnego. A jeśli właściciel jednej z wymienionych pracowni zajmować będzie 3-izbowy lokal, w czym 1 izba będzie całkowicie zajęta na pracownię, wówczas cały lokal wolny będzie od podatku, ponieważ część mieszkalna obejmować będzie 2 izby, a takie lokale są również wolne od podatku.

Krytykowane oparcie wymiaru podatku od lokali, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, na wysokości komornego z czerwca 1914 r., jako godzące w zasadę sprawiedliwości podatkowej i uważane równocześnie na tle obecnych stosunków czynszowych jako anachronizm — zostało w dekrecie usunięte. Mianowicie, dekret postanawia, że podstawę wymiaru na okres wymiarowy stanowi faktyczne komorne z roku, poprzedzającego okres wymiarowy, dla lokali zaś w tym czasie niewynajętych lub zajmowanych bezpłatnie — wartość czynszowa, równa komornemu, jakie uzyskaneby zostało za lokal w wypadku wynajęcia w miarodajnym czasie. Równocześnie dekret, uwzględniając mającą nastąpić obniżkę czynszów mieszkalnych, postanawia w drodze wyjątku, że na okres 2-letnia 1936 ÷ 1937 podstawą wymiaru będzie 12-krotne komorne z grudnia 1935 r.

Następnie dekret rozstrzygnął pozytywnie kwestję opłacania podatku przez instytucje państwowe i samorządowe, które, o ile nie będą korzystały ze zwolnienia na mocy art. 2 p. 3, t. i. jeżeli nie będą zakładami przemysłowymi, będą opłacały podatek od dn. 1/1 1936 r.

Art. 6 dekretu wprowadza naogół nieznanym polskiemu ustawodawstwu podatkowemu 2-letnie okresy wymiarowe, z których pierwszy będzie obejmował lata 1936 ÷ 1937. Dla władz skarbowych przepis ten przyniesie wydatne obciążenie w pracy, gdyż jednym nakazem płatniczym, wysylnym w zasadzie co 2 lata, wymierzony zostanie płatnikowi podatek na 2 następujące po sobie lata. Przepis jest bardzo aktualny, gdyż z dotychczasowej praktyki okazało się, że 70% wymiarów i rosylnych nakazów płatniczych jest tylko przepisaniem aktów z roku poprzedniego, a więc pracą nieekonomiczną i uciążliwą, ze względu na liczbę płatników, wynoszących w 1935 r. przeszło 1 650 tysięcy. Zmiany w wysokości czynszu, jakie mogą zajść w pierwszym roku 2-letniego okresu wymiarowego, a przewyższające 10% ustalonej podstawy wymiaru, będą powodowały zmianę w wysokości wymiaru podatku na drugi rok okresu wymiarowego, co będzie przeprowadzane przez władze skarbowe na podstawie posiadanych

wiadomości bez potrzeby składania odpowiednich wniosków przez płatników.

Rachunkowość podatku od lokali została również uproszczona przez zmianę terminów płatności podatku, gdyż zamiast istniejących 4 rat kwartalnych wprowadzone zostają 2 raty półroczne. Przy istniejących obecnie kwartalnych ratach płatności urzędy skarbowe jeszcze udzielały ulg w spłacie przez rozkładanie na drobniejsze raty należności kwartalnych, a ponieważ polityka ta będzie w dalszym ciągu utrzymana, przeto półroczne raty płatności nie przyniosą płatnikom większych niedogodności. Również w miejsce dotychczasowych, różnych przy każdej stawce podatkowej, udziałów Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast i Funduszu Kwaterunku Wojskowego, wpływy podatku od lokali — bez względu na to, z której grupy lokali pochodzą — będą dzielone w następujący sposób:

40%	otrzymywać będą miasta,
34%	„ będzie Państwowy Fundusz Rozbudowy Miast,
23%	„ będzie Fundusz Kwaterunku Wojskowego,
3%	„ będzie Skarb Państwa za czynności wymiarowe i poborowe.

Ostatnią zasadniczą nowością w dekrecie jest wprowadzenie przepisów o powstaniu i wygaśnięciu obowiązku podatkowego, które obecnie najnieśluszniej znalazły miejsce w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Skarbu do ustawy o podatku od lokali. Mianowicie, obowiązek opłacania podatku od lokali powstaje od początku następnego miesiąca po zajęciu lokalu lub utraceniu przywileju z art. 3, obowiązek zaś ten wygasa z końcem miesiąca, w którym lokal został opróżniony lub też uzyskał przywilej z art. 3. W miejscowościach, które zostaną przyłączone lub wyłączone z miast, względnie utracą lub nabędą ustrój gminy miejskiej, obowiązek podatkowy będzie powstawał albo wygasał od następnego miesiąca po ogłoszeniu w „Dzienniku Ustaw” odpowiednich aktów prawnych.

Dekret wchodzi w życie od dn. 1/1 1936 r.

W. W.

OBNIŻENIE KOMORNEGO I ZMIANA USTAWY O OCHRONIE LOKATORÓW

Zapowiedziana przez Rząd akcja obniżki kosztów utrzymania, jako rekompensata dla świata pracy za zmniejszenie dochodów, spowodowane pociągnięciem najszerszych mas do świadczeń na rzecz Państwa — czyto w drodze wprowadzenia nowych podatków, czyto podwyższenia stawek podatków dotychczasowych — znalazła już częściowo wyraz w dekrecie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 XI 1935 r. w sprawie obniżenia komornego oraz zmiany ustawy o ochronie lokatorów. Dekret w części drugiej wprowadza do ustawy o ochronie lokatorów dość dalekoidące złagodzenia, stanowiąc poniekąd próbę stopniowego znoszenia norm wyjątkowych w zakresie najmu lokali.

Obniżenie komornego wprowadzone zostało na okres 2-letni, odpowiadający prawie ściśle okresowi, w którym ma być pobierany nadzwyczajny podatek od wynagrodzeń, t. j. na okres 1/XII 1935 ÷ 30/XI 1937. Obniżka objęte zostały w domach, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, mieszkania do 5 pokoiów włącznie oraz lokale, zajęte przez przedsiębiorstwa, które zaliczono na rok 1935 do przedsiębiorstw przemysłowych VII i VIII kat. lub przedsiębiorstw handlowych IV kat., a w domach, niepodlegających ustawie o ochronie lokatorów, należących do Skarbu Państwa, banków państwowych, samorządu terytorjalnego, zakładów ubezpieczeń społecznych i innych instytucji prawa publicznego — wszystkie lokale mieszkalne. Stopa obniżki wynosi dla mieszkań 3-izbowych (2 pokoje z kuchnią) i mniejszych — 15%, dla mieszkań większych oraz lokali przemysłowych i handlowych — 10% przyczem, jeżeli chodzi o niepodlegające ochronie lokatorów domy zakładów ubezpieczeń społecznych, obniżka następuje w stosunku do komornego

z grudnia 1934 r. Ze zniżki nie korzystają w starych domach osoby, które zawarły pisemne umowy najmu (w myśl ustawy o ochronie lokatorów umowy takie są dopuszczalne tylko, jeżeli chodzi o mieszkania 5-pokojowe i większe oraz lokale przedsiębiorstw).

Wyłączone od zniżki komornego są mieszkania w nowych domach, stanowiących własność osób prywatnych. Przeprowadzenie takiej zniżki w drodze aktu ustawodawczego wydaje się wręcz niemożliwym ze względu na wielką różnorodność umów najmu, rozpiętość czynszów, spowodowaną często rozpiętością kosztów budowy i eksploatacji i t. p. Niewątpliwie jednak dokonana zniżka komornego będzie miała wpływ na kształtowanie się czynszów w tych domach, zwłaszcza jeśli uda się przeprowadzić obniżenie opłat za mieszkania w spółdzielniach mieszkaniowych, który to problem jest narazie jeszcze otwarty.

Podstawowe przepisy dekretu, zmieniające ustawę o ochronie lokatorów — to wyłączenie spod ochrony mieszkań 6-pokojowych i większych oraz mieszkań mniejszych, powstałych z przebudowy tych mieszkań, dalej — lokali przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych z wyjątkiem przedsiębiorstw, które na 1935 r. zaliczone zostały do przedsiębiorstw przemysłowych VII i VIII kat. lub przedsiębiorstw handlowych IV kat., wreszcie — poczynając od 1 stycznia 1938 r. — wyłączone będą od ochrony lokatorów wszelkie lokale, opróżniane przez dotychczasowych lokatorów.

Licząc się z trudnościami, jakie mogłyby wyniknąć w związku z masowym wypowiedaniem umów najmu lokali, zwolnionych od ochrony, dekret przewiduje, że obecne umowy mogą być wypowiedziane co do mieszkań — dopiero na dz. 30/VI 1936 r., a co do lokali przemysłowych i handlowych — na dz. 30/IX 1936 r.

Jako dalsze złagodzenie przepisów o ochronie lokatorów omawiany dekret wprowadza możliwość usunięcia lokatorów w wypadku zamierzonego przez właściciela domu zniesienia istniejącej budowli celem wybudowania nowego domu. Dotychczasowe przepisy w tym zakresie były praktycznie niewykonalne, gdyż przewidywały uciążliwą procedurę i niewspółmiernie wysokie odszkodowanie dla lokatora, wynoszące kwotę 3 letniego komornego. Obecnie przewiduje się odszkodowanie w wysokości 6-miesięcznego komornego oraz tytułem zwrotu kosztów przeprowadzki—1-miesięczne komorne. W wypadkach, uzasadnionych celowością odpowiedniego zabudowania miasta, ekmisja lokatorów następuje na podstawie orzeczenia władzy administracyjnej. Przepisy te umożliwią nareszcie burzenie ruder w śródmieściu i zastąpienie ich nowoczesnymi budowlami.

Pozatem omawiany dekret znosi urzędy rozjemcze do spraw najmu, przekazując wszelkie spory sądom, oraz utrzymuje na stałe moratorium mieszkaniowe dla bezrobotnych w mieszkaniach 1- i 2-pokojowych.

Poza przepisami o obniżeniu komornego w domach nowych, stanowiących własność Państwa i instytucji prawa publicznego—dekret nie obowiązuje na terenie województwa śląskiego, gdyż sprawę ochrony lokatorów na tym obszarze normuje ustawa śląska z 1926 r. Odpowiednie normy zostaną jednak wprowadzone w tem województwie w najbliższym czasie w drodze ustawy śląskiej.

ODDŁUŻENIE SAMORZĄDÓW

Rozpoczęta przed rokiem akcja oddłużenia związków samorządowych w ostatecznym swym wyniku miała za zadanie: przywrócić przekredytowanym związkom samorządowym trwałą równowagę budżetową, uporządkować i uaktywnić gospodarkę i finanse samorządowe, upłynnić, przynajmniej częściowo, zamrożone w samorządach wierzycielności publiczne i prywatne, wreszcie przywrócić zaufanie do związków samorządowych na wolnym rynku kredytowym i towarowym.

Podstawy prawne do akcji powyższej dawało rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24/X 1934 r. o poprawie gos-

podarki i finansów związków samorządowych, ustalające, jacy wierzyciele i do jakich ustępstw na rzecz samorządów mają być pociągnięci, jaka będzie procedura oddłużeniowa i do kogo będą należały decyzje, ograniczające w indywidualnych wypadkach prawa wierzycieli.

Dla przeprowadzenia akcji oddłużeniowej zostały upoważnione: Centralna Komisja Oszczędnościowo-Oddłużeniowa dla Samorządu i także komisje wojewódzkie.

Jak wykazało wkrótce doświadczenie, osiągnięcie w rezultacie akcji oddłużeniowej dodatnich dla samorządu i wierzycieli wyników jest zależne między innymi od szybkości zakończenia procesów oddłużeniowych, od objęcia planami obsługi długów możliwie wszystkich zobowiązań związków przekredytowanych, od trafności oceny sytuacji finansowej i zdolności płatniczych tych związków, od solidnego i terminowego wykonywania przez związki ostatecznie ustalonych planów obsługi długów.

Wyżej cytowane rozporządzenie nie dawało pod tym względem komisjom oszczędnościowo-oddłużeniowym dostatecznych uprawnień oraz przez skomplikowaną procedurę oddłużeniową, trwającą dla każdego związku od 6 do 12 miesięcy, przewlekało bardzo czynności oddłużeniowe.

Ta powolność postępowania przy konieczności oddłużenia około 350 miast i związków powiatowych oraz jeszcze większej ilości gmin wiejskich — stawiła pod znakiem zapytania celowość całej akcji.

Toteż nowelizacja rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych poszła w pierwszym rzędzie po linii skrócenia terminów w postępowaniu oddłużeniowym, wprowadzając przepis, skracający terminy do wnoszenia sprzeciwów przeciwko planom oddłużenia z 3 miesięcy do 4 tygodni, oraz ściśle określając procedurę rozstrzygnięcia sprzeciwów. Dalej — do przyspieszenia i usprawnienia działalności Centralnej Komisji, przez którą będą musiały przejść prawie wszystkie plany obsługi długów, przyczyni się przepis, przelewający prawo orzekania o ulgach z całego zespołu członków Centralnej Komisji na komplety orzekające w składzie 7 członków. Utworzenie w łonie Centralnej Komisji kilku takich kompletów przyspieszy bieg spraw, wnoszonych przed Centralną Komisję.

Najbardziej jednak do usprawnienia akcji oddłużeniowej przyczyni się przepis, przekazujący Centralnej Komisji prawo definitywnego orzekania ulg w spłacie zobowiązań związków samorządowych wobec Skarbu Państwa, funduszków państwowych, instytucji publicznych oraz banków państwowych i komunalnych. Według poprzedniego brzmienia dekretu ulg w spłacie zobowiązań wobec Skarbu Państwa, i to tylko z tytułu pożyczek, udzielał Minister Skarbu, ulg wobec instytucji ubezpieczeń społecznych — Minister Opieki Społecznej, ulg wobec banków, funduszków państwowych, posiadających odrębną osobowość prawną — wojewódzkie komisje oszczędnościowo-oddłużeniowe. W pierwszych 2 wypadkach Centralna Komisja występowała z wnioskami do zainteresowanych Ministrów, w trzecim zaś — od decyzji komisji wojewódzkich wierzycielom przysługiwało prawo odwołania się do Centralnej Komisji.

W praktyce, ponieważ sporządzanie realnego planu oddłużenia jest możliwe tylko w przypadku ustalenia sumy obsługi wszystkich zobowiązań dłużnego związku, musiała się wytworzyć zawiła procedura uprzedniego uzgadniania wszystkich projektowanych ulg przez Centralną Komisję prawie ze wszystkimi wierzycielami publiczno-prawnymi, a dopiero potem komisja wojewódzka orzekała ulgi w spłacie zobowiązań prywatno-prawnych. Uzyskanie decyzji Ministrów, przedwstępne rokowania z innymi wierzycielami publiczno-prawnymi hamowały definitywne opracowanie indywidualnych planów obsługi długów. Co do szeregu zobowiązań publiczno-prawnych, niepodpadających pod kompetencje komisji — Centralna Komisja mogła

przedstawiać właściwym władzom tylko wnioski w formie dezyderatów.

Przyznając Centralnej Komisji prawo definitywnego orzekania ulg co do wszystkich wyżej wymienionych zobowiązań związków samorządowych, dekret o nowelizacji usuwa tę skomplikowaną procedurę, usprawnia i skraca postępowanie oddłużeniowe, a co najważniejsze — umożliwia przeprowadzenie oddłużenia w stosunku do wierzycieli uprzywilejowanych.

Pozatem dekret: 1) umożliwia zastosowanie przepisów oddłużeniowych na obszarze województwa śląskiego, o ile ustawodawstwo śląskie wprowadzi komisję oszczędnościowo-oddłużeniową dla województwa śląskiego i podporządkuje ją Centralnej Komisji; 2) upoważnia Ministra Skarbu do udzielania na wniosek Centralnej Komisji ulg generalnych w spłacie należności Skarbu Państwa od związków samorządowych; 3) upoważnia Centralną Komisję do orzekania ulg co do lokat instytucji prawa publicznego w Banku Gospodarstwa Krajowego i w bankach komunalnych — z tem, że ulga może dotknąć bezpośrednio fundusz ulokowany, a zużyty zgodnie z przeznaczeniem dla danego związku samorządowego, z wyłączeniem odpowiedzialności banku, administrującego lokatą; 4) dopuszcza 5-letni okres odroczenia względnie zwolnienia od płatności odsetek — zamiast poprzedniego 3-letniego; 5) zezwala na zmniejszenie sumy dłużnej wierzytelności, zabezpieczonych hipotecznie, chroniąc jedynie wierzytelności, zabezpieczone hipoteką umowną (pożyczki, udzielone na hipotekę).

Chroniąc związki samorządowe w przejściowym okresie postępowania oddłużeniowego od zbyt silnego i rujnującego nacisku wierzycieli, pragnących w ten sposób uchylić się od ewentualnych ofiar, do jakich mogą być pociągnięci w postępowaniu oddłużeniowym — dekret umożliwia Centralnej Komisji w wypadkach, uzasadnionych szczególną sytuacją związku samorządowego, zawieszenie — po wszczęciu postępowania oddłużeniowego — na okres do 6 miesięcy egzekucji zobowiązań prywatnoprawnych, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu pożyczek zagranicznych i samorządowych pożyczek emisyjnych.

Zabezpieczenie na przyszłość interesów wierzycieli, ponoszących nieraz dość ciężkie ofiary w wynikach postępowania oddłużeniowego — znalazło również swój wyraz w dekreście nowelizacyjnym. Dekret poza przymusem wstawianie corocznie do budżetów zwyczajnych sum, przewidzianych planem obsługi długów, daje wierzytelnościom — zarówno publiczno-prawnym, jak i prywatno-prawnym — objętym planem obsługi długów, priorytet pierwszeństwa w zaspakajaniu przed zobowiązaniami, zaciągniętymi przez związek samorządowy po wszczęciu postępowania oddłużeniowego. W dalszym ciągu dekret przewiduje możliwość zabezpieczenia pretensyj wierzyciela, objętych planem obsługi długów, na określonych dochodach związku samorządowego, z jednoczesnym zwolnieniem dochodów od zajęć na jakiegokolwiek inne zobowiązania związku samorządowego. Wreszcie czyni odpowiedzialnymi służbowo i materialnie przełożonych związku za zawinione przez nich szkody i straty, poniesione przez wierzyciela spowodu niewykonania planu obsługi długów.

Poza tem wszystkim, rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych zostało uzupełnione specjalnymi przepisami o ulgach i ułatwieniach dla związków samorządowych, zadłużonych w Komunalnym Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowym. Między innymi, również Komunalny Fundusz Pożyczkowo-Zapomogowy może udzielać pomocy samorządom na spłatę zadłużenia związków w bankach komunalnych oraz zrzeszeniach samorządowych.

Dodatkowy przepis przewiduje również upoważnienie dla Ministra Spraw Wewnętrznych do wydania w porozumieniu z Ministrem Skarbu rozporządzenia, porządkującego ostatecznie gospodarkę przedsiębiorstw samorządowych. A więc zasady ich tworzenia, prowadzenia i znoszenia, ich rodzaje i charakter, sto-

sunek do administracji związków samorządowych, sposób tworzenia kapitałów i funduszy w przedsiębiorstwach oraz administrowania nimi, jak również sposób układania budżetów, prowadzenia rachunkowości i kasowości oraz układania bilansów.

Z.

DEKRET O ULGACH W SPŁACIE DŁUGÓW ROLNICZYCH

W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 82/1935, poz. 507 ogłoszony został dekret Prezydenta Rzplitej w sprawie zmiany ustawy z dn. 24.III 1933 r. o ułatwieniach dla instytucji kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych. Z tą chwilą konwersja wierzytelności rolniczych w „aparacie kredytowym” weszła w trzecie stadium.

Pierwsze stadium, zapoczątkowane w 1933 r., cechowała dobrowolność zawierania układów konwersyjnych z dłużnikami, przyczem okres spłat należności, objętych układami, był stosunkowo krótki (7-letni) i powiązany został z karencją co do spłaty kapitału bądź jednoroczną bądź dwuletnią.

W drugim stadium, przypadającym pod koniec roku ubiegłego, rozróżniono wierzytelności rolnicze według grup A, B i C, rozciągnięto okres spłat kapitałowych na lat: 14, 10 i 7, zastosowano obustronny przymus zawarcia układów z grupą A i B (o zadłużeniu do 75% zrewidowanego szacunku), zróżniczkowano stopę procentową, według której rolnicy poszczególnej grup płacą odsetki instytucji wierzycielskiej, a mianowicie 4½% dla grupy A i B i 7½% maksymalnie dla grupy C, oraz nadano Bankowi Akceptacyjnemu prawo emitowania obligacji, które mają służyć do przejmowania wierzytelności rolniczych od instytucji kredytowych.

Omawiany dekret zapoczątkowuje trzecie stadium. Główną jego cechą jest pozostawienie bez zmian dotychczasowych podstaw konwersji wierzytelności rolniczych na rynku krótkoterminowego kredytu zorganizowanego, a zmiana polega jedynie na wprowadzeniu przepisów do art. 3 ustawy (jednolity tekst ogłoszony został w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 109/1934, poz. 973) w formie ustępu dodatkowego (ust. 4).

Poprzednie ustępy wspomnianego artykułu zawierają następujące zasady: ustęp pierwszy ustala pomoc Skarbu Państwa w zakresie strat, poniesionych przez instytucje lub przedsiębiorstwa na kapitale wierzytelności rolniczych, objętych układami konwersyjnymi, oraz pomoc w zakresie odsetek, związaną z obniżeniem oprocentowania wierzytelności skonwertowanych; w ustępie drugim — nadaje ustawa uprawnienie Ministrowi Skarbu do określenia okoliczności, związanych z pomocą; ustęp trzeci podaje możliwość postawienia przy udzieleniu pomocy warunku bezpłatnego przekazania na rzecz Skarbu Państwa wierzytelności, które miałyby być odpisane na straty. Przy takim sformułowaniu zasad rozporządzenie Ministra Skarbu, oparte na art. 3 ustawy, zawiera dużą skalę ustalania okoliczności i warunków, które winny istnieć przy akcji konwersyjnej. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 11/XII 1934 r. wypełniło powyższy przepis ramowy, ustalając okresy spłat, oprocentowanie i warunki pomocy Skarbu Państwa.

Dekret, ostatnio ogłoszony, dodaje do tego stanu nowe uprawnienia. Przedewszystkiem Minister Skarbu może dokonać zmiany warunków zawartych i mających być zawartymi układów konwersyjnych.

Układ konwersyjny, zawarty pod rządem dawnych przepisów, zawierał takie warunki, które podyktowane były sytuacją gospodarczą. Zmiana tej sytuacji zniewalała do pewnych posunięć w polityce kredytowo-rolniczej. Gdyby przeobrażenia stosunków gospodarczych nie uwzględniano w dostatecznym stopniu, wówczas wykonanie układu, będącego wyrazem poprzedniego stanu stosunków gospodarczych, doznałoby trudności. Trudności w wykonaniu odbiłyby się zarówno na sytuacji dłużnika-rolnika, jak również na realizacji pretensji instytucji wie-

rzycielskiej. Z tych względów nadanie Ministrowi Skarbu uprawnień powyższych nie budzi wątpliwości.

Nie należy zapominać, że na podstawie zawartych układów instytucje wierzyielskie otrzymują akcepty Banku Akceptacyjnego. Zahamowanie wykonywania układów podważyłoby normalny obrót akceptami, co w wyniku spiętrzyłoby trudności kredytowe dla instytucji, zwłaszcza dla tych, w których wierzytelności rolnicze ze względu na swój rozmiar grają w całej akcji kredytowej dużą rolę.

Następnie projekt wprowadza zasadę, że zmiany warunków, które Minister Skarbu oznaczy w drodze rozporządzenia, „wstępują z mocy samego prawa” w miejsce dotychczasowych postanowień układów, zawartych przez instytucje wierzyielskie z dłużnikami.

Z punktu widzenia techniczno-konwersyjnego wprowadzenie zmiany warunków z klauzulą obowiązywania z mocy samego prawa posiada duże znaczenie. Jak wynika z postępu akcji konwersyjnej w kredycie zorganizowanym, do dn. 6/XI r. b. Komitet Konwersyjny przy Banku Akceptacyjnym zatwierdził 233 348 układów na sumę zł 256'5 miljn. Gdyby oznaczone przez Ministra Skarbu zmiany nie wchodziły w miejsce dotychczasowych postanowień układów z mocy samego prawa, wówczas należałoby każdy układ „przerabiać” indywidualnie, wprowadzając do jego treści potrzebne zmiany. Trudno określić, jak długo trwałoby to przerabianie, i ile bezprodukcyjnego nakładu pracy trzeba byłoby włożyć, aby niemal około ćwierć miliona układów przesunąć na nowy zmieniony poziom. Okres trwania takiej pracy nie szedłby bezpośrednio na korzyść dłużnika w przypadku, gdyby w drodze wydania rozporządzenia przewidziano pogłębienie ulg.

W danym przypadku, niewątpliwie, nowe rozporządzenie Ministra Skarbu — używając terminologii dekretu „późniejsze rozporządzenie” — będzie przewidywało ulgi w spłacie kapitału dłużnego. Ulga prawdopodobnie wyrazi się zastosowaniem karencji dla układów już zawartych i karencji dla układów przyszłych. Nawiasem dodać można, że 2-letni termin pomocy, świadczonej ze strony Skarbu Państwa na rzecz instytucji wierzyielskich, które zawarły układy przed nowelą z roku ubiegłego, kończy się dla najwcześniej zawartych układów w tych miesiącach, a jest rzeczą wiadomą, że wspomniane układy zawierały karencję w spłacie kapitału jedno- lub dwuroczną.

Trzecią zasadą, którą wprowadza dekret, jest przepis, postawiający moc obowiązywania w zakresie zmian, wprowadzonych do układu, wszystkich osób, odpowiedzialnych za wierzytelności. Zasada ta w szczególności dotyczy poręczycieli. Wykonanie układu konwersyjnego jest wzmocnione zabezpieczeniami w różnej formie. Zmiana warunków układu nie może pociągnąć za sobą odpadnięcia zabezpieczeń.

Wreszcie, omawiany ustęp 4 do art. 3 ustawy wprowadza możliwość zmian co do warunków umów, zawartych przez Bank Akceptacyjny z instytucjami wierzyielskimi, a dotyczących pomocy Skarbu Państwa. Uprawnienie powyższe, nadane Ministrowi Skarbu, daje podstawę do zrewidowania pomocy odsetkowej, świadczonej instytucjom wierzyielskim przez Skarb Państwa. Podkreślić należy, że na tle obowiązujących przepisów pomoc Skarbu Państwa, dotycząca pokrycia 50% strat, poniesionych na kapitale wierzytelności, jest zawarowana ustawą, natomiast określenie wysokości pomocy w zakresie odsetek jest pozostawione Ministrowi Skarbu, przyczem dotychczas okres trwania tego rodzaju pomocy był dwuletni. Pozostawienie Ministrowi Skarbu prawa określania zmian co do pomocy odsetkowej wydaje się niewątpliwie, skoro zważyć, że rozstrzygnięcie w tej materji jest ściśle powiązane z polityką stopy procentowej i stanem stosunków wewnątrz kredytu zorganizowanego.

Niezależnie od omówionego ustępu nowy dekret wprowadza zmianę, która w przyszłości posiadać będzie duże znaczenie zarówno dla dłużników, jak i instytucji kredytowych.

Zmiana dotyczy podwyższenia kontyngentu o zł 100 miljn. emisji obligacji Banku Akceptacyjnego. Już na wstępie wspomniano, że w drugim stadium zmiany podstaw konwersji wierzytelności rolniczych Bank Akceptacyjny otrzymał uprawnienia emisyjne. Art. 9 ustawy wprowadził w roku ubiegłym prawo emisji obligacji, poręczonych przez Skarb Państwa, do sumy zł 100 miljn. Obligacje te służą do przejmowania od instytucji kredytowych wierzytelności rolniczych. Dotychczas z uprawnienia tego nie skorzystano. Sądząc z wprowadzonej zmiany, liczyć się należy z faktem bliskiego wykorzystania emisji.

Zamiar wykorzystania uprawnień emisyjnych musi być poprzedzony wydaniem przez Ministra Skarbu odpowiedniego rozporządzenia. Na podstawie bowiem art. 9 ustawy Minister Skarbu ustalać będzie w drodze rozporządzeń szczegółowe przepisy, dotyczące zasad emisji obligacji, a w szczególności zabezpieczenia, umarzania i oprocentowania tych obligacji, dokonywania niemi operacji oraz innych warunków emisji.

Dla całości obrazu dodać trzeba, że wyjęcie wierzytelności rolniczych z aktywów instytucji kredytowych (wierzyielskich) może Minister Skarbu dokonać w 2 przypadkach:

1) może jako warunek udzielenia pomocy zażądać bezpłatnego przekazania na rzecz Skarbu Państwa wierzytelności, które zgodnie z ustaleniem, dokonanym w warunkach, określonych przez Ministra Skarbu, miałyby być odpisane na stratę;

2) może spowodować przejęcie wierzytelności przez Bank Akceptacyjny wzamian za obligacje.

W pierwszym przypadku chodzi o wierzytelności, bardziej określone (przewidywane do odpisania na straty), w drugim — chodzi o dużo poważniejszy moment, w większym rozmiarze. Obydwa przypadki mają różny cel. Pierwszy zabezpiecza Skarb Państwa przed większą stratą, drugi — ma na celu wzmocnienie podstaw działalności instytucji, od której przyjmuje Bank Akceptacyjny wierzytelności rolnicze.

Pozostałe 2 zmiany, przewidujące pogłębienie ulgi w opłatach stemplowych i nadające Komitetowi Konwersyjnemu dodatkowe uprawnienie przekazywania orzekania o winie niezawarcia układu urzędom rozjemczym — jako posiadające drugorzędne znaczenie — nie wymagają specjalnych uwag.

Ogólną charakterystykę dekretu można ująć słowami: Minister Skarbu otrzymał szerokie uprawnienia do wprowadzenia zmian w podstawach akcji konwersyjnej w kredycie zorganizowanym. Kierunek i zasięg przewidzianych zmian określi rozporządzenie.

J. P.

NOWELIZACJA PODATKU DOCHODOWEGO

Zapowiedziana nowelizacja podatku dochodowego¹⁾ obejmuje kilka zasadniczych zmian w dotychczasowych przepisach, dotyczących tego podatku.

Przedewszystkiem więc podwyższona zostaje skala podatkowa o 40% w dziale I ustawy o podatku dochodowym (dochody fundowane) oraz o 100% w dziale II (dochody niefundowane). Jednocześnie wolne od podatku minimum egzystencji, wynoszące obecnie dla dochodów niefundowanych (uposażenia, emerytury i wynagrodzenia za najemną pracę) zł 2 500, obniżone zostaje do kwoty zł 1 500, t. j. do wysokości minimum dla dochodów fundowanych, które nadal utrzymane zostaje w obecnej wysokości.

Faktyczna zwyżka obciążenia w porównaniu z obciążeniem dotychczasowym łącznie z dodatkiem kryzysowym będzie znacznie mniejsza od norm, wyżej podanych, ponieważ z dniem wejścia w życie nowych skal podatkowych dodatek kryzysowy

¹⁾ Tekst dekretu uchwalila Rada Ministrów już w czasie druku nin. zeszytu — w piątek dn. 15/XI r. b.

do podatku dochodowego nie będzie nadal pobierany. Np. w dziale I zwyczajka wyniesie w przybliżeniu 13·5% w stopniu najniższym oraz ok. 20·7% w stopniu najwyższym. O ile chodzi o obciążenie nowych stopni dochodu, wprowadzonych do skali działy II naskutek obniżenia minimum egzystencji, to wynosić ono będzie od 1% — dla dochodów ponad zł 1 500 do zł 1 600 aż do 2·8% — dla dochodów od zł 2 400 do zł 2 500.

Zmianie ulegają opodatkowania dochodu małżonków. Mianowicie, według obowiązujących obecnie przepisów art. 11 ustawy o podatku dochodowym dochody żony doliczane są do dochodu męża, o ile mężowi przysługuje prawo rozporządzania dochodami ze źródeł, należących do żony, lub też prawo użytkowania tych dochodów. Ponieważ zakres tych praw jest, o ile chodzi o poszczególne dzielnice Państwa, niejednakowy — ze względu na brak jednolitych przepisów cywilno-prawnych w tej dziedzinie, przepis art. 11 zostaje zmieniony w tym sensie, że dochody żony doliczane będą do dochodu męża, o ile małżonkowie nie pozostają w sądownie orzeczonej separacji. Dochody jednak, jakie żona uzyskuje z zajęć zawodowych tudzież z uposażeń, nie zostają przepisem tym objęte i nadal podlegać będą oddzielnemu opodatkowaniu.

Rozszerzony również zostaje zakres dochodów, opodatkowanych na zasadach działy II ustawy drogą potrącenia podatku z wynagrodzeń, wypłacanych przez służbodawców — mianowicie dochody z tantjem, wypłacanych z tytułu uczestnictwa w zarządach, radach i komisjach rewizyjnych osób prawnych, wyłączone zostaną spod opodatkowania według działy I, a podlegać będą podatkowi narówni z uposażeniami. Równocześnie ulegnie uchyleniu specjalny podatek od tantjem.

Zasady t. zw. kumulacji, przewidzianej w art. 45 ustawy o podatku dochodowym w odniesieniu do wynagrodzeń, otrzy-

mywanych od dwu lub więcej służbodawców, rozciągnięte będą również i na te wypadki, w których pracownik otrzymuje od jednego służbodawcy więcej niż jedno wynagrodzenie perjodyczne lub też wynagrodzenia perjodyczne i jednorazowe, o ile łączna suma tych wynagrodzeń za dany rok przekracza zł 4 800. W tych wypadkach obowiązek zapłaty różnicy w podatku ciążyć będzie na pracowniku — tak, jak to obecnie ma miejsce, gdy jeden pracownik otrzymuje wynagrodzenia od kilku służbodawców.

Wreszcie, rozciągnięte zostają na osoby fizyczne przepisy noweli do ustawy o podatku dochodowym z dn. 18/III 1935 r., przewidujące prawo jednorazowego odpisania krótkotrwałych przedmiotów inwestycyjnych, oraz wyjątkowe zasady ustalania dochodów w wypadkach stosunków z zagranicą, tudzież zniesiony zostaje podatek wojskowy, pobierany zarówno w postaci podatku zasadniczego, jak i dodatku do państwowego podatku dochodowego. Przepisy powyższe wchodzi w życie z dniem 1/I 1936 r.

OBNIŻENIE ODSETEK OD ZALEGŁOŚCI W DANINACH

Uchwalony przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów projekt dekretu o zmianie ustawy o pobieraniu odsetek od zaległości w daninach publicznych rozciąga ustawę z dn. 18/III r. b. na zaległości w składkach i opłatach na rzecz Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i instytucji ubezpieczeń socjalnych. Odsetki będą wynosić 9% w stosunku rocznym, a w wypadku rozłożenia zaległości na raty obniża się je z samego prawa do 4·8% w stosunku rocznym, z wyjątkiem ubezpieczeń socjalnych, dla których odsetki ulgowe wynoszą 6% w stosunku rocznym.

KOMISJA DO WSPÓŁPRACY Z SAMORZĄDEM GOSPODARCZYM, pozostająca pod przewodnictwem Dyr. Gabinetu Ministra Skarbu, P. W. Martina, z Sosnowca udała się do Poznania, w którym odbyła narady z przedstawicielami samorządu gospodarczego i organizacji gospodarczych; w pierwszej części obrad przedyskutowano sprawy ogólne, jak: obrót wewnętrzny, zagraniczny, komunikacja, zagadnienia podatkowe, socjalne, oddłużeniowe, administracyjno-samorządowe, w drugiej — poruszono zagadnienia branżowe, a więc: przemysłu rolnego, spożywczego, maszyn rolniczych, meblarstwa i t. d. W referatach, wygłoszonych w toku obrad, zobrazowano całokształt zagadnień gospodarczych Wielkopolski.

Analogiczny porządek dzienny miały konferencje Komisji kolejno w Gdyni, do której Komisja przybyła z Poznania, oraz w Łodzi, ze specjalnie, oczywiście, szerokim uwzględnieniem w nich zagadnień lokalnych.

Ostatnim etapem prac Komisji — po ukończeniu objazdu najważniejszych ośrodków gospodarczych kraju — była Warszawa, gdzie w obradach wzięli udział przedstawiciele izb: Przemysłowo-Handlowej, Rolniczej i Rzemieślniczej. W czasie obrad plenarnych delegaci samorządu gospodarczego przedstawili postulaty poszczególnych działów produkcji w zakresie wymiany wewnętrznej i obrotu zagranicznego, spraw podatkowych, socjalnych, komunikacyjnych i t. d. W podkomisjach: przemysłowo-handlowej, rolniczej, rzemieślniczej, komunikacyjnej i taryfowej — przedstawiciele poszczególnych branż omówili najbardziej dotkliwe bolączki, odczuwane przez sfery gospodarcze.

ODZNACZENIA W DNIU ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI. — Zgodnie z dorocznym zwyczajem — w dniu Święta Niepodległości Pan Prezydent Rzeczypospolitej odznaczył szereg osób specjalnie zasłużonych.

W grupie osób, odznaczonych za zasługi w pracy państwowej i na polu życia gospodarczego — Pan Prezydent nadał odznaczenia m. in. następującym osobom:

Wielką Wstęgę Orderu Odrodzenia Polski: Henrykowi Floyar-Rajchmanowi, b. Ministrowi Przemysłu i Handlu, za wybitne zasługi dla Państwa;

Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski: Inż. Wiesławowi Bączalskiemu, Głównemu Inspektorowi Ministerstwa Komunikacji — za zasługi na polu administracji państwowej;

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski: Michałowi Daszkiewicz-Czajkowskiemu, Rady Prawnemu Ministerstwa Rolnictwa i Ref. Roln. — za zasługi na polu administracji państwowej, Inż. Henrykowi Salomon de Friedberg, Naczelnikowi Wydziału Nafty w Min. Przem. i Handlu — za zasługi w służbie państwowej; Inż. Ignacemu Czerniowskiemu, Wicedyrektorowi Kolei Państwowych w Radomiu — za zasługi w służbie kolejowej; Erykowi A. J. Budzyńskiemu, Dyrektorowi Okręgu Poczty i Telegrafów w Gdańsku, oraz Inż. Włodzimierzowi Kozubkowi, Dyrektorowi Okręgu Poczty i Telegrafów w Bydgoszczy — za zasługi w służbie pocztowo-telegraficznej; Dr. Tadeuszowi Garbusińskiemu, Dyrektorowi Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, Kazimierzowi Kościeszka-Strzegockiemu, Wiceprezesowi Pocztovej Kasy Oszczędności w Warszawie, oraz Mieczysławowi Szczepkowskemu, Dyrektorowi Komunalnej Kasy Oszczędności w Warszawie — za zasługi na polu bankowości; Inż. Józefowi Przedpełskiemu, Dyrektorowi Naczelnemu T-wa „Saturn” w Wojkowicach — za zasługi na polu przemysłu; Konstantemu Matyjewicz-Maciejewiczowi, Kapitanowi statku szkolnego „Dar Pomorza” w Gdyni, oraz Mamer-

towi Stankiewiczowi, Kapitanowi statku „Piłsudski” w Gdyni — za zasługi na polu rozwoju polskiej marynarki handlowej;

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski: Al. K. Ivance, Naczelnikowi w Min. Skarbu, J. Krupie, Naczelnikowi Wydziału Izby Skarbowej Grodzkiej w Warszawie, St. Pydyńkowskiemu, Kierownikowi Referatu Urzędu Długów Państwa — za zasługi w służbie skarbowej; Dr. K. Jaworskiemu, Rady Oddziału Prokuratury Gen. we Lwowie, oraz Inż. Z. Lachmajerowi, Kierownikowi Biura Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu — za zasługi na polu administracji Lasów Państwowych; Inż. St. J. Przybylskiemu, Kierownikowi Oddziału Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie — za zasługi na polu melioracji rolnych; Wł. Bystrowskiemu, Dyrektorowi Biura Personalnego Min. Przem. i Handlu, Cz. Janowskiemu, Rady Komunikacji, Inż. Ant. Kuczyńskiemu, Naczelnikowi Wydziału Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach, Inż. L. Szutkowskiemu, Kierownikowi Kamieniołomów w Janowej Dolinie, St. Tęczyńskiemu, Naczelnikowi Okręgu Administracji Miar we Lwowie, oraz Inż. W. Tołłoczce — za zasługi w służbie państwowej; Inż. L. Horbatowskiemu, Naczelnikowi Oddziału Dyr. Okr. Kolei Państwowych w Warszawie, oraz Inż. M. Sawicz-Zabłockiemu, Rady Kolei Państwowych w Warszawie — za zasługi w służbie kolejowej; Dr. W. Gronowskiemu, Kierownikowi Przychodni Centralnej Dyr. Okr. Kolei Państwowych w Warszawie, Inż. F. Wartalskiemu, Naczelnikowi Warsztatów Głównych II klasy Dyr. Okr. Kolei Państwowych we Lwowie, oraz L. Zacharowskiemu, Zastępcy Naczelnika Biura Dyr. Okr. Kolei Państwowych w Poznaniu — za zasługi w służbie kolejowej i na polu pracy społecznej; J. Fallenbüchlowi, Dyrektowi Oddziału Głównego Banku Polskiego w Warszawie, M. Gawrońskiemu, emerytowanemu Naczelnikowi Centralnej Księgowości Banku Polskiego w Warszawie, Wł. Jachnerowi, Zastępcy Naczelnika Wydz. Banku Rolnego w Warszawie, oraz Al. Wysoczekiemu, Dyrektorowi Oddziału Banku Polskiego w Poznaniu — za zasługi na polu bankowości; Dr. Ad. Mantłowi, Rady Min. Skarbu, oraz St. Tyszkiewiczowi, Prezesowi Zarządu Głównego Ligi Drogowej w Warszawie — za zasługi przy subskrypcji Pożyczki Inwestycyjnej; W. Jastrzębowskiemu, Kierownikowi Wydziału Państwowego Instytutu Eksportowego, oraz Wł. Wolskiemu, Kierownikowi Wydziału Państwowego Instytutu Eksportowego — za zasługi na polu propagandy eksportu; Inż. T. Zamoyńskiemu, Wicedyrektorowi Związku Przemysłu Chemicznego w Warszawie, oraz Dr. Br. Zdanowskiemu, Dyrektorowi Polskiej Konwencji Węglowej w Katowicach — za zasługi na polu przemysłu; L. Domańskiemu, Dyrektorowi Związku Eksporterów Zbożowych w Poznaniu — za zasługi na polu organizacji handlu zbożowego; B. Tomczykowskiemu, Dyrektorowi Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich w Warszawie — za zasługi na polu organizacji mleczarstwa spółdzielczego;

Złoty Krzyż Zasługi: Wł. Balcerzakowi, F. Barnertowi, F. Kurnatowskiemu, B. Litwie, Wł. Malinowskiemu, Al. Olszewskiemu, St. Polniakowi, J. Stróżyńskiemu, J. Święcickiemu, Fr. Szwakopłowi, J. Witwickiemu oraz M. Zakrzewskiemu — za zasługi w służbie skarbowej; M. Domostawskiemu, J. Bohdanowi Sawie, Arseniuszowi Szczepińskiemu, Inż. K. Tenczyńskiemu, Inż. T. Tillingerowi oraz Inż. J. Wierusz-Kowalskiemu — za zasługi w służbie państwowej; Inż. W. St. Łastowskiemu, J. Mlickiej, J. Skrzypkowi oraz Wł. Zioteckiemu — za zasługi na polu pracy w rolnictwie; E. Borkowskiemu, F. Borkowskiemu, J. Deutschowi, Inż. W. Fachinetti, St. Hennigowi, M. M. Kirschowi, Inż. J. Klipperowi oraz Inż. Br. Pietrzykowskiemu — za zasługi na polu przemysłu; Art. Brzozowskiemu, Inż. Z. Budzyńskiemu, Dr. Inż. Wł. Chudzyńskiemu, Inż. L. Dyduchowi, Dr. J. Namysłowskiemu, Inż. M. Piaseckiemu, Dr. J. Piotrowskiemu, J. Rajchenbaumowi, Inż. Al. Senkowskiemu, Inż. St. Strzemboszowi, Inż. W. Szulcowi, Ant. Więckowskiemu oraz Z. Wrzakowi — za zasługi na polu przemysłu wojennego; W.

Korneckiemu, Wł. Maliszewskiemu, B. Michalikowi, H. Mikołajczykowi, T. Piechow, Edm. Wiśniewskiemu, St. Zaudererowi, oraz Dr. A. Zielińskiemu — za zasługi na polu bankowości; ś. p. A. Pawlikowskiemu, St. Skoniecznemu, M. Szeresewskiemu oraz A. Wohłowi — za zasługi przy subskrypcji Pożyczki Inwestycyjnej; Dr. St. Darskiemu oraz J. Dunin-Hołeckiemu — za zasługi na polu żegluga.

Z MIN. PRZEMYSŁU I HANDLU
NOWY DYREKTOR GABINETU MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU. — Dotychczasowy Dyrektor Gabinetu Ministra Przemysłu i Handlu P. Konrad Patek ustąpił z zajmowanego stanowiska, a na jego miejsce mianowany został P. Dr. Franciszek Czernichowski.

*

P. Dr. Franciszek Czernichowski, urodzony w 1899 r., ukończył studia prawnicze i ekonomiczne we Lwowie, uzyskując stopień doktora praw na Uniwersytecie Jana Kazimierza.

Pracę zawodową rozpoczyna w 1920 r. w Polskim Banku Krajowym we Lwowie, stąd zostaje delegowany do zorganizowania oddziału w Kołomyi, którego jest następnie kierownikiem przez 5 lat. W połowie 1928 r. powołany zostaje do założenia i zorganizowania oddziału Banku Gospodarstwa Krajowego na województwo kieleckie w Radomiu, którego kierownictwo sprawuje do wyboru na posła w 1930 r.

Pracę społeczną rozpoczyna na terenie młodzieży akademickiej i organizacji pracowników bankowych we Lwowie. W latach 1920 ÷ 22 jako przewodniczący Czytelni Akademickiej i Międzystowarzyszeniowej Konferencji Akademickiej we Lwowie bierze udział w organizowaniu młodzieży akademickiej do akcji plebiscytowej na Górnym Śląsku. W tym czasie pracuje w ruchu zawodowym jako sekretarz generalny Polskiego Związku Urzędników Instytucji Finansowych we Lwowie. Poza to bierze czynny udział w organizacjach społecznych i gospodarczych, jak również w życiu społeczno-politycznym.

Jako poseł pracuje w Sejmie w komisjach: budżetowej, skarbowej, przemysłowo-handlowej, referując budżety Sejmu, Senatu, Ministerstwa Przemysłu i Handlu i szereg ważnych ustaw gospodarczych i skarbowych, jak ustawy oddłużeniowe dla rolnictwa, ustawa o kartelach, ustawa o klasyfikacji gruntów i in. Biorąc wybitny udział w pracach nad ustawodawstwem gospodarczym, zostaje wybrany zastępcą przewodniczącego Komisji Skarbowej i kieruje przez cały okres Sejmu grupą skarbową B. B. W. R. i jako zastępca kierownika grupą przemysłowo-handlową.

Równocześnie jako Zastępca Generalnego Sekretarza B.B.W.R. kieruje referatami gospodarczymi i rozwija prace społeczne w dziedzinie gospodarczej i samorządowej, organizując w całym kraju regionalne zjazdy gospodarcze, sekcje pracy gospodarczej i kursy społeczno-gospodarcze, które kierowały prace społeczne do działań konkretnych dla miejscowych potrzeb, szkoliły przewodników tej pracy i stawały się ośrodkiem koordynacji terenowych poczynań.

P. Dr. Czernichowski odznaczony jest Komandorją Odrodzenia Polski za prace w dziedzinie społeczno-politycznej organizacji Państwa.

OD WYDAWNICTWA

Wydawnictwo Tyg. „Polska Gospodarcza” komunikuje, że stałych przedstawicielstw ani w zakresie redakcyjnym, ani w zakresie akwizycji ogłoszeń nie posiada i nikomu tego rodzaju legitymacji nie wydawało.

W wypadkach poszczególnych wydawane są każdorazowo upoważnienia imienne.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

HUTNICTWO

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICWA CYNKOWEGO I OŁOWIANEGO W PAŹDZIERNIKU 1935 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tonnach):

	Październik	1935	
	1934	październik	wrzesień
Cynk mufłowy i elektrolit.	7 854	7 551	7 506
Blacha cynkowa	1 288	1 358	1 211
Kwas siarkowy	14 203	11 191	12 345
Ołów surowy	202	1 338	2 122

Jak widać więc, wytwórczość cynku utrzymywała się na poprzedniej wysokości; nieznaczna zwyżka miesięcznej produkcji

była wynikiem większej ilości dni pracy w październiku, gdyż dzienna produkcja wykazała nawet lekki spadek (o 27%). Nieco znaczniejszy wzrost nastąpił w wytwórczości blachy. W porównaniu z październikiem r. ub. wytwórczość tegoroczna wykazała zmniejszenie w cynku i w kwasie siarkowym. Co się tyczy ołowiu, to w październiku r. ub. produkcja była uruchomiona dopiero w końcu miesiąca i dlatego też wytwórczość tegoroczna jest tak poważnie wyższa¹⁾.

W porównaniu z wrześniem wytwórczość październikowa wzrosła w cynku o 0·2% i w blasze o 12%, natomiast zmniejszyła w kwasie siarkowym o 10% i w ołowiu o 37·1%. W porównaniu z październikiem 1934 r. wytwórczość cynku zmniejszyła się o 4·3%, blachy cynkowej wzrosła o 5·4%, kwasu siarkowego spadła o 21·3% i ołowiu wzrosła o 560%.

ROLNICTWO

REWIZYTA POLSKIEGO ROLNICTWA WE FRANCJI. — W dn. 8 b. m. wyjechała do Paryża delegacja rolnictwa polskiego dla rewizytowania rolników francuskich, którzy gościli w Polsce w czerwcu r. b.

W skład delegacji rolniczej wchodzi Panowie: K. Fudakowski, Prezes Związku Izb i Organizacji Rolniczych, J. Gościcki, Senator Edw. Kleszczyński, W. Przedpełski, Prezes Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych, K. Morawski, Prezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej, W. Babiński, Dyrektor Zrzeszenia Związków Właścicieli Lasów, W. Potworowski oraz Radca Krzyżewski, delegat Min. Rolnictwa i Ref. Roln.

Polska delegacja będzie we Francji gościem Komitetu Badań Międzynarodowych Stosunków Rolniczych z siedzibą w Paryżu i odbędzie na miejscu szereg konferencji z przedstawicielami zrzeszonego rolnictwa francuskiego.

PRODUKCJA TRZODY CHLEWNEJ

Spśród różnych działów wytwórczości zwierzęcej jedno z pierwszych miejsc zajmuje hodowla trzody chlewnej. Określenie sytuacji i możliwości produkcyjnych tej gałęzi — ze względu na posiadane materiały liczbowe — zdaje się być łatwiejszym niż innych.

Według obliczeń Gł. Urzędu Stat., stan pogłowia trzody chlewnej w dn. 30/VI 1935 r. (narazie ogłoszono liczby prowizoryczne) w stosunku do r. ub. uległ zmniejszeniu o 5·5%. Zmiany w pogłowiu są jednak krańcowe: we wschodniej części kraju stwierdzono dość znaczny wzrost pogłowia, w pozostałej części natomiast znaczny spadek, który — li tylko dzięki wzrostowi pogłowia we wschodniej części kraju — w ogólnych liczbach dla Polski nie uwydatnił się tak wyraźnie. Spadek pogłowia trzody chlewnej nastąpił w tej części kraju, która w poważniejszym stopniu jest zaangażowana w eksporcie czy to żywca, czy też bekonów, szynki i t. p. przetworów mięsnych.

Jeżeli stan pogłowia trzody chlewnej w 1930 r., który wydaje się nam normalnym, przyjmijemy za podstawę do porównań zmian w stanie pogłowia trzody chlewnej — to wskaźniki tych wahań dla poszczególnych lat przedstawiałby się następująco: 1929 — 79·8, 1930 — 100, 1931 — 121·0, 1932 — 96·6, 1933 — 95·1, 1934 — 117·3, 1935 — 110·8. Najwyższy więc stan pogłowia w omawianym okresie przypadał na lata: 1931 i 1934, najniższy — na 1929 r., który uważamy z wielu względów za wyjątkowy. Obecnie stan pogłowia trzody chlewnej, jak to wynika z tabl. I, wypada powyżej średniego:

Tabl. 1

Stan po-	Wykorzystano	Przyrost (+) lub ubytek (-)		Ogólna produkcja	
		pogłowia w (ubój + eksport) ±		(ubój + eksport ±	
dn. 30/VI	(ubój + eksport)	stosunku do		zmiany w stanie	
		roku poprze-		pogłowia)	
		dzającego			
tys. sztuk	tys. sztuk	w %/0-ach sta-	tys. sztuk	tys. sztuk	w %/0-ach sta-
		nu pogłowia			nu pogłowia
1929	4 827		+ 1 218	5 497	113·7
1930	6 047	4 279	+ 1 274	6 323	104·5
1931	7 321	5 053	— 1 478	3 661	49·9
1932	5 843	5 139	— 90	4 447	76·0
1933	5 753	4 537	+ 1 348	5 661	98·4
1934	7 091	4 313	— 388	4 327	60·1
1935	6 703	4 715			

W zakresie wykorzystania pogłowia trzody chlewnej na ubój i eksport ostatni okres roczny (pomiędzy dwoma kolejnymi reje-stracjami pogłowia) był nieco korzystniejszy niż okres poprzedzający (1933/34), wykazując wzrost o 402 tys. sztuk, poddanych ubojowi ewentualnie wywiezionych zagranicę, co stanowi ok. 11·0%. W okresie tym jednak nie zdołaliśmy ulokować zarówno na rynkach krajowych jak i zagranicznych (wywóz żywca i przetworów mięsnych) więcej, niż pozwalały na to nasze możliwości produkcyjne (dość wskazać na okresy 1930/31 i 1931/32, w których ubój łącznie z eksportem żywca wynosił ponad 5 mln. szt.).

W stosunku do stanu pogłowia w ostatnim okresie 1934/35 wykorzystaliśmy zaledwie 66·5% ilości trzody chlewnej, co stanowi najmniejszy odsetek wykorzystania w szeregu ostatnich lat, na rynku więc ciążyła 1/3 część pogłowia niewykorzystanego. W związku więc z tym stosunkowym nadmiarem — ceny na trzodę kształtowały się w dalszym ciągu zniżkowo, odbijając się na dalszym ograniczeniu chowu trzody chlewnej.

Ogólna produkcja trzody chlewnej (ubój + eksport ± zmiany w stanie pogłowia) w ostatnim okresie gospodarczym wyniosła zaledwie 60·1% stanu pogłowia i za wyjątkiem okresu 1931/32 była najniższa w okresie lat 1929 ÷ 1935.

¹⁾ W sprawozdaniu za wrzesień (zesz. 41, str. 1257) omyłkowo wykazana została produkcja ołowiu w wysokości 132 t; odnosi się to do rafinowania ołowiu, które zostało uruchomione w końcu września, natomiast wytwórczość ołowiu została wznowiona dopiero w październiku.

W bieżącym okresie, t. j. od 1/VII 1935 r., mamy do rozporządzenia i wykorzystania 6 703 tys. sztuk. Możliwości wykorzystania tej ilości są bardzo ograniczone ze względu zarówno na stan bezrobocia, jak i ograniczoną zdolność nabywczą szerokich warstw ludności, co nie pozwala spodziewać się poważniejszego zwiększenia spożycia mięsa wewnątrz kraju; z drugiej zaś strony — szczupłe kontyngenty oraz ograniczenia dewizowe również utrudniają wzmoczenie eksportu — czyto żywca, czyto przetworów mięsnych.

Tabl. 2.

	Ubój trzody chlewnej		Spożycie mięsa wieprzowego na 1 mieszkańca		
	sztuki, przerobione na:		kg	w %/10-ach przeciętnego spożycia mięsa wszystkich rodzajów	
	ogółem	eksport			
	tysiący	sztuk			
1928	3 982.4	441.0	3 541.4	11.5	60.8
1929	3 761.3	460.0	3 301.3	10.6	57.3
1930	3 708.2	683.5	3 024.7	10.2	57.6
1931	5 003.2	1 400.9	3 602.3	11.9	61.0
1932	4 644.6	1 183.6	3 461.0	10.9	56.5
1933	4 198.7	879.6	3 319.1	10.5	57.4
1934	4 455.3	524.9	3 930.4	12.0	64.5
1935 (I ÷ VI)	2 297.6	298.8	1 998.8	6.1	64.9

Jak to widać z podanych liczb, na spożycie wewnętrzne (ubój zarówno pod nadzorem weterynaryjnym, jakoteż poza nadzorem, t. zw. ubój domowy) zużywano rocznie 3 ÷ 3.9 miljon sztuk, przyczem spożycie mięsa wieprzowego na 1 mieszkańca wahało się od 10.2 kg do 12.0 kg rocznie, wynosząc 57.3% ÷ 64.5% ogólnego spożycia mięsa.

Tabl. 3.

	Bekony, mięso wieprzowe i przetwory		Żywiec	
	ogółem (w przeliczeniu na sztuki)		tys. sztuk	w %/10-ach ogólnego eksportu
	tys. sztuk	tys. sztuk		
1928	1 720.0	441.0	1 279.0	74.4
1929	1 420.0	460.0	960.0	67.6
1930	1 404.4	683.5	720.9	51.3
1931	1 774.9	1 400.9	374.0	21.1
1932	1 376.4	1 183.6	192.8	15.3
1933	986.6	879.6	107.0	10.8
1934	679.6	524.9	154.6	22.8
1935 (I ÷ VI)	371.6	298.8	72.8	19.6

W latach 1928 ÷ 1933 eksport nasz zarówno żywca jakoteż przetworów mięsnych był dość znaczny i przyczyniał się w pewnym stopniu do usunięcia nadwyżek produkcyjnych, ciągnących na rynek, przeobrażając się dość wybitnie z eksportu żywca na eksport bekonów, mięsa i przetworów mięsnych. W ostatnich latach znacznie zmalał, wynosząc w 1934 r. (łącznie żywca i przetworów mięsnych w przeliczeniu na sztuki) zaledwie 680 tys. sztuk. Dla zdjęcia więc nadwyżek produkcyjnych z rynku krajowego — eksport w r. b. winien być conajmniej zdwojony.

M. Zaremba

KREDYTY MELJORACYJNE. — Pożyczki na meljoracje, udzielane na dogodnych warunkach kredytowych, są znacznym udogodnieniem dla rolnictwa, szczególnie w zakresie wyzyskania nieużytków pod pastwiska i uprawę. W latach ubiegłych Państwowy Bank Rolny udzielał kredytów na meljoracje w obligacjach meljoracyjnych, wstrzymał jednak ich wydawanie z dniem 1/I 1933 r.

Zainteresowane sfery rolnicze wysunęły postulat powtórnego uruchomienia kredytów meljoracyjnych ze względu na konieczność zakończenia szeregu prac meljoracyjnych, wszczętych jeszcze przed 1933 r., a które nie mogły być dotąd wykonane własnymi środkami, ponieważ rolnictwo znalazło się w trudnej sytuacji finansowej. Zakończenie prac meljoracyjnych zostało uzależnione od udzielenia dogodnych kredytów na powyższy cel. Uwzględniając te postulaty, Państwowy Bank Rolny wznowił ostatnio udzielanie pożyczek na meljoracje. Obecnie pożyczki są udzielane w gotówce, na okres 20 lat przy 6% oprocentowaniu w ratach amortyzacyjnych; pierwsza rata pożyczki płatna będzie po upływie 3-letniego okresu ulgowego, następującego po

dniu pierwszej decyzji Banku o wypłacie pożyczki. Ogólna suma pożyczki nie może przewyższać zł 250 na 1 ha gruntów, przeznaczonych do zmeliorowania.

Warunki udzielania kredytów meljoracyjnych zostały uzgodnione z zainteresowanymi kołami rolniczymi, które stwierdziły, iż warunki powyższe są w zupełności dostosowane do obecnej sytuacji rolnictwa i odpowiadają jego możliwościom płatniczym. Zdaniem rolników, efektywny koszt kredytu, potrzebnego na meljoracje, jest obecnie niższy od kosztu kredytu z lat ubiegłych w obligacjach meljoracyjnych, nawet przy obniżeniu obecnie oprocentowania, które wynosi 3% w stosunku rocznym, mianowicie dlatego, że suma kredytu, potrzebnego na przeprowadzenie meljoracji, jest obecnie niższa, gdyż meljoracja 1 ha w 1932 r. kosztowała ok. zł 1 tys., a w 1935 r. tylko ok. zł 400.

Kredyty udzielane są wyłącznie na zaspokojenie najpilniejszych zapotrzebowań rolników — ze względu na stosunkowo szczupłe ramy funduszy, przeznaczonych na kredyty meljoracyjne.

D. T.

WYPĘD SPIRYTUSU Z ŻYTA NA KONTYNGENT ZAKUPU. — W myśl art. 33 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o monopolu spirytusowym („Dz. Ust. R. P.” Nr 63, poz. 586) gorzelnie rolnicze obowiązane są produkować spirytus konsumpcyjny (na kontyngent zakupu) z ziemniaków. Zboże używa się tylko do wyrobu potrzebnych ilości siodła. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln. może w drodze wyjątku zezwalać na produkcję spirytusu konsumpcyjnego z innych surowców. Zezwolenia takie były wydawane w ubiegłych latach tylko w sporadycznych wypadkach, bowiem — zgodnie z intencją ustawodawcy — chodziło o to, aby zużywać jaknajwięcej ziemniaków. Zagadnienie zdejmowania z rynku ciężających na nim nadmiernych ilości ziemniaków przybrało w ostatnich latach szczególnie na ostrość, gdyż produkcja spirytusu i innych przetworów ziemniaczanych była mała, natomiast urodzaje ziemniaków były bardzo dobre, a 1934 r. był pod tym względem rokiem rekordowym.

Rok	Produkcja spirytusu w gorzelniach rolniczych	Zbiory ziemniaków
	ogólnego hl	miljn. q
1929	82 952	317.5
1931	39 348	300.9
1932	25 703	299.7
1933	40 594	283.3
1934	49 300	334.7

Inaczej przedstawia się sprawa tegorocznych zbiorów ziemniaków. Pierwsze alarmy o suszy i spowodowanym przez nią nieurodzaju ziemniaków pojawiły się już w sierpniu. Największy w Polsce producent ziemniaka fabrycznego — Poznańskie — dotknięte jest klęską nieurodzaju. Ponieważ i w innych okolicach kraju są lokalne nieurodzaje, w rezultacie spodziewane są znacznie mniejsze zbiory ziemniaków. Wobec tego wyłoniła się konieczność odstąpienia od zasady wypędu spirytusu konsumpcyjnego z ziemniaków i masowego wydawania zezwoleń na przerób na spirytus żyta, tem bardziej, że w sukurs nieurodzajowi ziemniaków przyszła konieczność zużycia jaknajwiększych ilości żyta w związku z zaniechaniem akcji interwencyjnej i superpremjowania zbóż. Dla sprostanienia temu zadaniu władze centralne przekazały izbom skarbowym prawo wydawania zezwoleń na produkcję spirytusu z żyta w kampanii 1935/36.

Ministerstwo Skarbu okólnikiem Nr. D. VI 10609/2/35 z dn. 8/X 1935 r. przekazało omawiane uprawnienia izbom skarbowym w Warszawie, Łodzi, Grudziądzu i Poznaniu. Ponieważ następnie wyłoniła się konieczność udzielania zezwoleń na wypęd spirytusu konsumpcyjnego z żyta i w innych okolicach kraju, przeto okólnikiem z dn. 23/X 1935 r. analogiczne uprawnienia wydano pozostałym izbom skarbowym, to znaczy izbom skarbowym: w Lublinie, Kielcach, Białymstoku, Wilnie, Nowogródku, Brześciu n/B., Łucku, Krakowie, Łwowie, Stanisławowie i Urzędowi Wojewódzkiemu w Katowicach.

Istnieje możliwość dalszej liberalizacji zasady w kierunku włączenia do wyjątków innych surowców poza żytem, np. buraków cukrowych.

Na zasadzie wzmiankowanych okólników próby poszczególnych gorzelní względnie organizacji będą załatwiane możliwie bezzwłocznie i uwzględniane bez żadnych ograniczeń co do ilości przerabianego żyta.

Cena za spirytus żytni będzie taka sama, jak za spirytus ziemniaczany.

P. K.

DEKRET O ULGACH W SPŁACIE DŁUGÓW ROLNICZYCH — p. str. 1433.

HANDEL

TRAKTATY I KONWENCJE

ROKOWANIA HANDLOWE Z HOLANDJĄ

Rozpoczęte przed kilku dniami w Hadze rokowania handlowe polsko-holenderskie zasługują na większą uwagę z szeregu przyczyn zarówno ogólnogospodarczych, jak i specjalnie polityczno-handlowych.

Rola Holandji, jako znacznego rynku zbytu dla naszego wywozu, oceniona została dopiero właściwie w okresie kryzysu. Przedtem rynek holenderski był narówni z francuskim, belgijskim i t. d. wyraźnie drugorzędnym w stosunku do 3 rynków środkowo-europejskich (Niemiec, Austrii i Czechosłowacji) oraz rynków: brytyjskiego i skandynawskich. Rozwój kryzysu sprawił, iż kiedy w Europie Środkowej zapanował już w najlepsze protekcjonizm rolny, uniemożliwiający penetrację na te rynki znacznej części naszego wywozu, i kiedy nawet na rynku francuskim pojawiły się w połowie 1931 r. pierwsze jego oznaki — to konjunktura holenderska nie wymagała jeszcze specjalnie drastycznych środków ochronnych — tak, iż tradycyjna polityka wolnohandlowa tego kraju nie potrzebowała doznać uszczerbku. Z końcem 1931 r. rozpoczęła Holandia wprowadzić kontyngentowanie części swego przywozu, ale w bardzo niewielkim jeszcze zakresie. Odpowiednia umowa kontyngentowa (z kwietnia 1932 r.) zagwarantowała wobec owej zmienionej sytuacji nasze interesy wywozowe w ten sposób, iż skurczenie naszego wywozu wskutek kryzysu na ten rynek zostało najprzód częściowo zahamowane, następnie zaś (w 1933 r.) zamieniło się nawet we wzrost tego wywozu. Porównanie wartości obrotów handlowych polsko-holenderskich w latach 1928 (wysokiej konjunktury) i 1933 daje wyraźny obraz zmiany sytuacji. W 1928 r. posiadaliśmy z Holandją wysoce ujemny bilans handlowy (skutek kredytów holenderskich dla Polski, dużego zapotrzebowania na surowce kolonialne i t. d.), czego dowodzi ówczesna liczba zł 139 milin. w przywozie wobec zł 78 milin. naszego wywozu. Holandia stała wówczas na siódmym miejscu w rzędzie naszych dostawców zagranicznych, a na dalekiem szóstym — w rzędzie naszych odbiorców. W 1933 r. przywóz holenderski do Polski spadł do zł 29 milin., t. j. o prawie 80% (ogólna wartość naszego przywozu w okresie 1928 — 1933 spadła o przeszło 75%), podczas gdy wywóz polski do Holandji zniżył się tylko do zł 54 milin., t. j. o ok. 30% — wobec ogólnego spadku wywozu naszego w tymże okresie o 62%. Wywóz do Holandji w 1933 r. stanął na bliskim piątym miejscu w rzędzie wywozów naszych na poszczególne rynki — za wywozem do Anglii i Niemiec oraz niemal narówni z wywozem do Z.S.R.R. (ówczesne zamówienia hutnicze) i Austrii, przewyższając wywóz do Francji i Czechosłowacji.

Rok 1933 był kulminacyjnym punktem naszego wywozu do Holandji w okresie kryzysu. Konieczność zrewidowania stosunków celowych i kontyngentowych z naszym partnerem holenderskim z okazji wejścia w życie nowej naszej taryfy celnej doprowadziła do zawarcia odpowiednich układów z grudnia 1933 r. Na ich podstawie zachowaliśmy nasz stan posiadania na rynku holenderskim z niewielkimi nawet poprawkami, udzielając jednocześnie dodatkowych korzyści dla przywozu holenderskiego, aby zahamować stale rosące rozpięcie, jaki sprawiał spadek przywozu tego do Polski przy jednoczesnym wzroście naszego wywozu do Holandji.

Tymczasem jednak zaszły okoliczności, których niesposób było przewidzieć. Rok 1934 okazał się dla Holandji pierwszym rokiem istotnego kryzysu — wraz ze wszystkimi akcesoriami depresji konjunkturalnej, a więc i silnym spadkiem popytu na towary zagraniczne. Wynikło z tego, iż wprawdzie spadek przywozu holenderskiego do Polski został przez układy 1933 r. za-

hamowany, ale wywóz nasz do Holandji — mimo traktatowego zagwarantowania stanu naszego posiadania na tym rynku — został silnie zredukowany. Przy utrzymanej, mianowicie, wartości przywozu holenderskiego do Polski (zł 29 milin.) wywóz nasz do Holandji spadł do zł 40 milin., t. j. o prawie 26% w okresie jednego roku.

Co gorsza, stan ten trwa nadal i w 1935 r. Przywóz holenderski do Polski utrzymuje się na tym samym poziomie, co w r. ub. i w 1933 r., podczas gdy nasz wywóz do Holandji spada. W okresie styczeń — sierpień r. b. wywieźliśmy tam, mianowicie, tylko za zł 235 milin. — wobec zł 285 milin. w tymże okresie r. ub., co stanowi spadek przeszło 17%-owy. Możemy mieć w r. b. więc tego rodzaju sytuację, że przywóz holenderski za cały rok wyniesie tyleż co w latach ubiegłych, t. j. ok. zł 29 milin., podczas gdy nasz wywóz do Holandji nie wyniesie więcej niż jakieś zł 32 — 34 milin.

Tego rodzaju stan rzeczy, odpowiadający właściwie zupełnie wyrównanemu obrotowi pomiędzy obu państwami, a to z uwagi, iż część naszego wywozu idzie przez Holandję tranzytem do innych krajów, nie odpowiada zupełnie ogólnogospodarczym przesłankom sytuacyjnym obu krajów. Gdyby nawet brać tylko stosunki gospodarcze Polski z metropolją holenderską, to i tutaj obiektywna racja gospodarcza zmusza nas do żądania dodatniego bilansu handlowego z uwagi na nasze stanowisko dłużnika finansowego wobec Holandji. Cóż dopiero, skoro stwierdzimy, iż wobec Indji Holenderskich, a więc posiadłości zamorskiej naszego partnera, jesteśmy w stałym i niezmiennym od szeregu lat deficycie bilansowym. Deficyt ten, wynoszący w r. ub. i w r. b. mniejwięcej ok. zł 16 milin., sprawia, iż do stosunków handlowych z Holandją wyraźnie dopłacamy, co już w żadnym razie nie może znaleźć usprawiedliwienia.

Holandja, która spadła już na siódme miejsce w szeregu naszych rynków zagranicznych, ma wszelkie dane, aby ponownie stać się dla nas czołowym odbiorcą. Niemówiąc już o wielkim rynku zbytu w Indjach Holenderskich, których przywóz wynosił w 1934 r. jeszcze powyżej \$ w zł. 118 milin., a które z Polski nie otrzymują prawie żadnych większych dostaw, sam rynek holenderski jest odbiorcą zarówno naszych produktów rolnych (żyto), jak i 2 głównych naszych artykułów eksportowych: węgla i drewna. Szczególnie dziwny jest fakt, iż Holandia, potrzebując olbrzymich ilości zbóż wobec swej własnej niewystarczalności i konieczności pastewnych, sprowadza duże ilości kukurydzy z krajów naddunajskich, z którymi nie posiada nieomal zupełnie obrotów handlowych, oraz z Argentyny, z którą ma wskutek tego bardzo silnie ujemny bilans handlowy. Niewątpliwie, w toku obecnych rokowań wszystkie te wątpliwości zostaną wyjaśnione, i obrót polsko-holenderski przybierze bardziej normalny wygląd niż obecnie. m. t.

HANDEL ZAGRANICZNY

SANKCJE ANTYWŁOSKIE¹⁾

Dzień 18 listopada r. b. został ustalony przez Komitet Koordynacyjny w Genewie jako data zastosowania dalszych sankcji antywłoskich, opartych na art. 16 paktu Ligi Narodów, a będących następstwem wszczęcia przez Włochy wojny z Abisynią.

Pierwszym fragmentem tych sankcji, jak wiadomo, było wprowadzenie w połowie października przez 43 państwa, a w tej liczbie i Polskę, zakazu wywozu i przewozu broni i amunicji do Włoch i do posiadłości włoskich. Została wtedy zrealizowana propozycja I Komitetu Koordynacyjnego, uchwalona dn. 11 X r. b.

¹⁾ P. zesz. 45/1935, str. 1403, i 1414.

Obecnie nastąpiła realizacja następnych propozycji, uchwalonych dn. 19/X r. b., a mianowicie propozycji II, stanowiącej represje finansowe, oraz propozycji III i IV, dotyczących zakazu przywozu towarów włoskich oraz zakazu wywozu pewnych towarów do Włoch.

W terminie, ustalonym dla wszystkich państw, biorących udział w procedurze sankcyjnej, Polska wykonała ciążące na niej w tym względzie zobowiązania, jako na członku Ligi Narodów, należącej z tego tytułu do wspólnej akcji.

Sankcje finansowe, sformułowane w propozycji II, stały się przedmiotem dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie wykonania art. 16 stat. tu Ligi Narodów.

Dekret ten zakazuje, poczynawszy od dn. 18/XI 1935 r., dokonywania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej następujących czynności:

1) udzielania wszelkich pożyczek bezpośrednich lub pośrednich Rządowi włoskiemu oraz dokonywania wszelkich subskrypcyj pożyczek, emitowanych we Włoszech lub gdzieindziej bezpośrednio lub pośrednio przez Rząd włoski;

2) udzielania wszelkich kredytów bankowych, przemysłowych, handlowych, towarowych i innych, przeznaczonych bezpośrednio lub pośrednio dla Rządu włoskiego, oraz wykonywania w jakikolwiek sposób wszelkich umów o pożyczki, przyznane bezpośrednio lub pośrednio Rządowi włoskiemu przed wejściem w życie dekretu;

3) udzielania wszelkich pożyczek, przeznaczonych bezpośrednio lub pośrednio dla mających siedzibę na obszarze Państwa Włoskiego związków i instytucji publicznych lub osób fizycznych lub prawnych, oraz dokonywania wszelkich subskrypcyj takich pożyczek, emitowanych we Włoszech lub gdzieindziej;

4) udzielania wszelkich kredytów bankowych, przemysłowych, handlowych, towarowych i innych, przeznaczonych bezpośrednio lub pośrednio dla mających siedzibę na obszarze Państwa Włoskiego związków i instytucji publicznych lub osób fizycznych lub prawnych, oraz wykonywania w jakikolwiek sposób wszelkich umów o pożyczki, przyznane bezpośrednio lub pośrednio na rzecz tych związków, instytucji i osób przed wejściem w życie dekretu;

5) emitowania akcji jakoteż wszelkiego innego wzywania do uczestnictwa kapitałów na rzecz mających siedzibę na obszarze Państwa Włoskiego związków i instytucji publicznych lub osób fizycznych lub prawnych oraz subskrybowania wszelkich takich emisji akcji lub innych tytułów uczestnictwa w kapitale, dokonanych we Włoszech lub gdzieindziej.

Za wykroczenia, choćby nieumyślne, przeciwko zakazom, ustanowionym przez dekret, grozi kara aresztu do roku lub grzywny, lub obie te kary łącznie. Sprawy, dotyczące tych przestępstw, należą do właściwych sądów okręgowych. Rozporządzenie Rady Ministrów określi termin, w którym dekret straci moc obowiązującą.

Zważywszy na sytuację, w której znajduje się w dziedzinie finansów Polska w stosunku do Włoch, dekret powyższy nie znajdzie szerszego pola zastosowania i ma raczej formalne znaczenie.

Zakazy przywozu i wywozu towarów, przewidziane w propozycjach III i IV, z uwzględnieniem wprowadzonych do nich przez Komitet Koordynacyjny zmian oraz zastrzeżeń, poczynionych przez Polskę, zostały ustanowione przez rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 13/XI 1935 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Przemysłu i Handlu, o ograniczeniu obrotu towarowego z Włochami i posiadłościami włoskimi („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82, poz. 510).

Na mocy wymienionego rozporządzenia, które również wchodzi w życie w dn. 18/XI r. b., zabroniony jest przywóz do polskiego obszaru celnego wszelkich towarów, nadchodzących lub pochodzących z Włoch albo posiadłości włoskich. Nieobjęte są zakazem przywozu, w myśl uchwał Komitetu Koor-

dynacyjnego, złoto i srebro w sztabach i monetach oraz książki, dzienniki i wydawnictwa periodyczne, mapy i wyroby kartograficzne, nuty.

Pozatem, zgodnie z zastrzeżeniami, poczynionymi w swoim czasie przez delegację polską w Genewie, od zakazu tego uczy-nione są 2 wyjątki. Pierwszy dotyczy statku „Batory” oraz wyposażenia i zamiennych części, wykonanych przez Cantieri Riuniti dell'Adriatico (stocznia Montfalcone) według umowy z 29/XI 1933 r. Drugim — są towary, służące do budowy samochodów, dostarczane na mocy umowy licencyjnej z dn. 21/IX 1933 r. przez S. A. „Fiat” w Turynie dla Państwowych Zakładów Inżynierji.

Stosownie do treści propozycji Komitetu Koordynacyjnego nie obejmuje również zakaz towarów, przywożonych w wykonaniu zawartych umów, o ile należność została całkowicie uiszczona dostawcy włoskiemu najpóźniej w dn. 19/X 1935 r.

Wreszcie, nie podpadają pod zakaz przywozu niektóre przedmioty, niemające nic wspólnego z obrotem handlowym i zwalniane od należności celnych na podstawie polskich przepisów celnych.

Zakaz wywozu bezpośredniego lub pośredniego z polskiego obszaru celnego do Włoch i posiadłości włoskich rozpoczyna się na następujące towary (pochodzenia krajowego lub zagranicznego): 1) wszelkie zwierzęta pociągowe, 2) kauczuk w różnych postaciach, 3) bauksyt, aluminium, związki glinu, tlenek glinu, rudy żelazne, stare żeliwo i żelastwo, chrom, mangan, nikiel, tytan, tungstan, wanad oraz ich rudy i stopy z żelazem, żelazo-molibden, żelazo-krzem - mangan - aluminium, żelazo-krzem, żelazo-krzem - mangan, cyna i rudy cynowe.

Rozporządzenie, w myśl treści propozycji genewskich, nie obejmuje tranzytu.

Postanowienia rozporządzenia z dn. 13/XI nie stosują się do towarów, nadanych do przywozu do polskiego obszaru celnego, jakoteż nadanych do wywozu z tego obszaru, najpóźniej w dniu 17/XI r. b.

Zaznaczyć należy, że wykroczenia przeciw ograniczeniom obrotu towarowego, ustanowionym przez rozporządzenie, będą podlegały karze według przepisów art. 45 ÷ 52 ustawy karnej skarbowej z dn. 19/III 1932 r.

Jak to już było wyżej wspomniane, jednocześnie w dn. 18/XI r. b. analogiczne środki będą powzięte przez wszystkie państwa, które oświadczyły gotowość zastosowania sankcyj. Wielka operacja polityczna przy pomocy środków polityki handlowej została rozpoczęta. Dla Włoch ma ona, niewątpliwie, bardzo poważne znaczenie. Jej znaczenie gospodarcze dla innych poszczególnych państw będzie różne. Większe i największe stawki w tej grze nie zostały jeszcze przez państwa rzucone, i niewiadomo, czy do tego dojdzie. Jeśli chodzi o Polskę, wydaje się, że na jej życie gospodarcze dotychczasowe sankcje nie będą miały zbyt wielkiego wpływu.

Główne znaczenie obecnej wspólnej akcji sankcyjnej leży natomiast w dziedzinie politycznej. Szesnaście lat upłynęło od czasu, kiedy w Hotelu Crillon dyskutowano nad nowym ustrojem świata i obmyślano kary na państwa, które wszczęłyby wojnę wbrew przyjętym zobowiązaniom. Artykuł 16 powstał wtedy jako rezultat różnych koncepcyj i dążeń. Wierzone zapewne w jego skuteczność i pokładano w nim nadzieje. Późniejsze okoliczności mogły skłaniać do pewnego sceptycyzmu. Dziś po raz pierwszy art. 16 ma odegrać swoją rolę. Chwila jest niezmiernie interesująca. Nietylko dlatego, że powstają precedensy, że tworzy się praktyka, że zaangażowane zostały autorytety, ale może przede wszystkim dlatego, że poddano po raz pierwszy wypróbowaniu międzynarodowe środki, mające służyć do obrony pokoju.

T. Chelmiński

BRYTYJSKA MISJA GOSPODARCZA W POLSCE. — W dniu 3 b. m. przybyła do Warszawy angielska misja gospodarcza pod przewodnictwem P. Dyr. Ramsdena.

W dniu 4 b. m. w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie odbyło się zebranie wstępne członków misji z przedstawicielami związków: Izby Przemysłowo-Handlowych, Izby Organizacji Rolniczych, Izby Rzemieślniczych oraz wolnych organizacji życia gospodarczego. Zebranie zagał Prezes Związku Izby Przemysłowo-Handlowych, P. Czesław Klarner, witając w serdecznych słowach uczestników misji i podkreślając wagę wizyty reprezentantów przemysłu angielskiego w nowej sytuacji, stworzonej przez traktat handlowy polsko-angielski.

Następnie zabrał głos Wiceprezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, P. Dr. Minkowski, który, nawiązując do pomyślnych rezultatów 3 wizyt angielskich delegacji gospodarczych w Polsce w r. ub., wyraził nadzieję, że i obecny przyjazd przedstawicieli przemysłu angielskiego do Polski będzie miał jako rezultat wzmocnienie obrotów gospodarczych z korzyścią zarówno dla W. Brytanii, jak i dla Polski.

Przewodniczący misji angielskiej, P. Dyr. Ramsden, dziękując Izbie Przemysłowo-Handlowej i Radzie Traktatowej za przyjęcie, również wyraził przeświadczenie, że obecna wizyta przyczyni się do dalszego pogłębienia i rozbudowania wymiany handlowej między obu krajami. a następnie odczytał list Sir J. Francis'a, Prezesa Federacji Przemysłu Brytyjskiego, skierowany na jego ręce, który tą drogą w imieniu sfer gospodarczych W. Brytanii pozdrawia sfery gospodarcze Polski, wyrażając podziw dla tempa naszego rozwoju gospodarczego i życzenia dalszego zacieśnienia więzów współpracy i przyjaźni między Polską a Anglią. W tymże dniu popołudniu odbył się szereg konferencji branżowych, zorganizowanych przez Radę Traktatową dla poszczególnych członków misji.

W dniach następnych delegacja angielska odwiedziła szereg ważniejszych ośrodków gospodarczych kraju.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 27 X ÷ 9 XI r. b. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	27 X ÷ 21 XI	3 ÷ 9 XI	Spadek
Pszenica			
Warszawa	19 69	19 69	—
Poznań	18 00½	17 63	2 1
Lwów	16 54	16 17½	2 3
Średnia	18 08	17 83	1 4
Żyto			
Warszawa	13 38	13 38	—
Poznań	12 79½	12 50½	2 3
Lwów	13 25	12 84	3 1
Średnia	13 14	12 91	1 8
Owies			
Warszawa	15 37½	14 95	2 8
Poznań	16 00	15 94	0 4
Lwów	14 80	14 23	3 9
Średnia	15 39	15 04	2 3
Jęczmień browarowy			
Warszawa	16 87½	16 63	1 5
Poznań	15 75	15 75	—
Lwów	16 67	16 50	1 1
Średnia	16 43	16 29	0 9
Jęczmień zwykły			
Warszawa	14 75½	14 38	2 6
Poznań	13 63	13 63	—
Lwów	—	—	—
Średnia	14 19	14 00½	1 3

— Ruch cen na rynku zbóż i przetworów w okresie sprawozdawczym (od 4 do 9 listopada) był niejednorodny, przyczem zaznaczyła się redukcja obrotów. Zaznaczyć należy, że z dniem

6/XI obowiązują nowe standardy dla: pszenicy, żyta, owsa i nasion oleistych. Na giełdzie warszawskiej zniżkowały w dalszym ciągu wszystkie gatunki jęczmienia — o zł 0 25 na 100 kg oraz otręby pszenne grube z przemiału standardowego — o zł 0 25 na 100 kg; poprawiły natomiast swe notowania otręby pszenne: średnie i miątkie — o zł 0 25 na 100 kg. Na giełdzie poznańskiej ujemne salda tygodniowe odnotowały (w zł na 100 kg): pszenica 0 25 (a więc tyleż, co w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy), owies 0 25, wszystkie rodzaje I gat. mąki pszennej 0 50 oraz wszystkie rodzaje II gat. mąki pszennej 0 25, natomiast zwykłą odnotowały (w zł na 100 kg): żyto 0 25 i wszystkie gatunki mąki żytniej 0 25.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 14 560 t. w tem 3 503 t żyta (dla okresu poprzedzającego odpowiednie liczby wynosiły: 21 670 i 3 529).

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 753 grl 19 75 ÷ 20 00, — zbierana 742 grl 19 25 ÷ 19 75, żyto I standart 700 grl 13 25 ÷ 13 50, — I A standart 730 grl bez obrotów, — II standart 687 grl 13 00 ÷ 13 25, jęczmień browarowy 689 grl 16 25 ÷ 17 00 (16 25 ÷ 17 25), — o wadze 678/673 grl 14 50 ÷ 14 00 (14 75 ÷ 15 25), — o wadze 649 grl 14 25 ÷ 14 50 (14 50 ÷ 14 75), — o wadze 620 5 grl 13 75 ÷ 14 00 (14 00 ÷ 14 25), owies I standart 497 grl 15 25 ÷ 15 75, — I A standart 516 grl 15 75 ÷ 16 00, — II standart 460 grl 14 75 ÷ 15 25, mąka pszenna I gat. A 0 ÷ 20% 33 00 ÷ 35 00, — I gat. B 0 ÷ 45% 31 00 ÷ 33 00, — I gat. C 0 ÷ 55% 29 00 ÷ 31 00, — I gat. D 0 ÷ 60% 27 00 ÷ 29 00, — I gat. E 0 ÷ 65% 25 00 ÷ 27 00, — II gat. B 20 ÷ 65% 24 00 ÷ 26 00, — II gat. D 45 ÷ 55% 23 00 ÷ 24 00, — II gat. F 55 ÷ 65% 22 00 ÷ 23 00, — II gat. G 60 ÷ 65% 21 00 ÷ 22 00, — III gat. A 65 ÷ 70% 16 00 ÷ 17 00, mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 23 00 ÷ 23 50, — I gat. 0 ÷ 45% 22 00 ÷ 23 00, — I gat. 0 ÷ 55% 21 00 ÷ 22 00, — II gat. 45 ÷ 55% 16 50 ÷ 17 50, — razowa 0 ÷ 90% 16 00 ÷ 17 00, otręby pszenne grube z przemiału standardowego 10 00 ÷ 10 50 (9 75 ÷ 10 25), — średnie z przemiału standardowego 9 50 ÷ 10 00 (9 25 ÷ 9 75), — miątkie z przemiału standardowego 9 50 ÷ 10 00 (9 25 ÷ 9 75), otręby żytnie z przemiału standardowego 8 00 ÷ 8 50.

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 17 50 ÷ 17 75 (17 75 ÷ 18 00), żyto 12 50 ÷ 12 75 (12 25 ÷ 12 50), jęczmień 700/725 grl 14 00 ÷ 14 50, — 670/680 grl 13 50 ÷ 13 75, — browarowy 15 25 ÷ 16 25, owies 15 50 ÷ 16 25 (15 75 ÷ 16 25), mąka wraz z workiem: pszenka I gat. A 20% 30 75 ÷ 32 50 (31 25 ÷ 33 00), — I gat. B 45% 30 00 ÷ 30 50 (30 50 ÷ 31 00), — I gat. C 55% 29 00 ÷ 29 50 (29 50 ÷ 30 00), — I gat. D 60% 28 00 ÷ 28 50 (28 50 ÷ 29 00), — I gat. E 65% 27 00 ÷ 27 50 (27 50 ÷ 28 00), — II gat. A 20 ÷ 55% 26 75 ÷ 27 25 (27 00 ÷ 27 50), — II gat. B 20 ÷ 65% 26 25 ÷ 26 75 (26 50 ÷ 27 00), — II gat. D 45 ÷ 65% 24 00 ÷ 24 50 (24 25 ÷ 24 75), — II gat. E 55 ÷ 65% 22 00 ÷ 22 50 (22 25 ÷ 22 75), — II gat. G 60 ÷ 65% 20 50 ÷ 21 00 (20 75 ÷ 21 25), mąka żytnia wyciągowa I gat. 0 ÷ 30% 20 75 ÷ 21 50 (20 50 ÷ 21 25), — I gat. 0 ÷ 45% 20 00 ÷ 20 75 (19 75 ÷ 20 50), — II gat. 0 ÷ 55% 19 00 ÷ 20 00 (18 75 ÷ 19 75), — II gat. 45 ÷ 55% 15 75 ÷ 16 75 (15 50 ÷ 16 50), otręby pszenne średnie z przemiału standardowego 9 00 ÷ 9 75, — grube z przemiału standardowego 10 00 ÷ 10 50, otręby żytnie z przemiału standardowego 8 75 ÷ 9 50, otręby jęczmień 9 75 ÷ 11 00.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 4 do 9 listopada 1935 r.

— Na rynku akcyjnym utrzymywała się w okresie sprawozdawczym tendencja niejednorodna z odcieniem słabszym. Akcje Banku Polskiego wykazywały poważne wahania notowań; po słabym początku nastąpiło w drugiej połowie okresu wzmocnienie nastrojów — tak, że akcje te nie wykazały istotnej różnicy kursów w stosunku do ostatnio notowanych kursów w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy. Akcje Warsz. Tow. Kopalń Węgla, które mi chętnie zawierano transakcje, zwykływały o zł 0 50. Akcje Starachowic, nabywane głównie przez spekulację, poniosły poważniejszą stratę w wysokości zł 1 25. Nieznacznie również osłabły akcje Ostrowca, zniżkując o zł 0 25.

Na giełdzie poznańskiej interesowano się wyłącznie akcjami Banku Polskiego, które mi obracano po podwyższonym o zł 1 00 kursie; na giełdzie krakowskiej drobne transakcje zawierano akcjami kilku towarzystw.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	95'50	93'50	95'25 -95'50 -95'25
Siła i Światło	zł 50	26'00	26'00	26'00
Częstocice	zł 100	35'75	35'50	35'75
Waż. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	37'00	37'00	37'00
Warsz. T-wo Kopalń Węgla	zł 100	14'60	14'50	14'50
Modrzejów	zł 50	4'00	4'00	4'00

Ostrowiec	zł 50	19'50	19'50	19'50
Starachowice	zł 100	33'00	32'00	32'25 -32'00

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł: Zieleniewski 13'00, Siersza Górnicza 13'00, Elektrownia 13'00 — 13'50, Chybie 58'00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — ostatnie notowania z okresu poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 94'00—93'00 (93'00 — 92'00).

CŁA ORAZ REGULAMENTACJA

WYWÓZ ORAZ PRZEWOZ BRONI, AMUNICJI I MATERJAŁU WOJENNEGO DO WŁOCH I POSIADŁOŚCI WŁOSKICH. — Wobec przyjęcia przez Rząd Polski uchwalonych w dn. 11/X i 16/X 1935 r. przez Komitet Koordynacyjny, ukonstytuowany w Genewie przez Zgromadzenie Ligi Narodów dla sankcyj gospodarczych w stosunku do Włoch w związku z konfliktem z Abisynią, propozycji, zmierzających do wykonania art. 16 Paktu Ligi Narodów („Dz. Ust. R. P.” Nr. 35/1920, poz. 200) — Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 24/X 1935 r. Nr. D. IV 30371/3/35 zarządziło, aby urzędy celne nie wypuszczały i nie przyjmowały do przekazania tranzytem przez obszar celny broni, amunicji i materiału wojennego, wywożonego lub przewożonego do Włoch lub ich posiadłości. Jednocześnie okólnik wyszczególnia te towary, które należy traktować jako broń, amunicję i materiał wojenny.

DODATKOWE STOSOWANIE CŁA ZNIŻONEGO LUB ZWOLNIENIA OD CŁA. — Okólnikiem z dn. 30/IX 1935 r. Nr. D. IV 27306/2/35 Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że jeżeli towary, objęte wykazem Nr. 2, załączonym do rozporządzenia z dn. 26/IV 1935 r. o niższych celnym i zwolnieniach od cła („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 233), zostały odprawione ostatecznie, nie może być później stosowane do nich dodatkowo cło niższe lub zwolnienie od cła na zasadzie zaświadczeń izb przemysłowo-handlowych.

CLENIE WÓD MINERALNYCH LECZNICZYCH. — Okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dn. 9/IX 1935 r. Nr. D. IV 17660/3/35 wody mineralne lecznicze „Levico” i „Evian” zostały włączone do urzędowego spisu wód mineralnych leczniczych, podlegających oczeniu w/g poz. 269 p. 1 taryfy celnej przywózowej.

ZWOLNIENIE OD CŁA PRÓB KONSERW RYBNYCH. — Okólnikiem z dn. 16/X 1935 r. Nr. D. IV 25816/3/35 Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że konserwy rybne o wadze, nieprzekraczającej 250 g łącznie z wagą bezpośredniego opakowania, sprowadzane jako próby przez osoby i zrzeszenia handlowe, trudniące się importem tych towarów lub też przez przedstawicieli i agentów firm zagranicznych, mogą być zwalniane od cła na podstawie postanowień § 16 do p. 9 ust. 3 b III przepisów wykonawczych do prawa celnego.

STOSOWANIE CŁA KONWENCYJNEGO DO BIŻUTERJI JABŁONIECKIEJ. — W związku z powstałymi wątpliwościami, czy do biżuterji jabłonieckiej pochodzenia czechosłowackiego może być stosowane cło konwencyjne na podstawie świadectw pochodzenia, wystawionych przez czechosłowackie urzędy celne, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 16/X 1935 r. Nr. D. IV 29179/3/35 wyjaśniło, że protokół końcowy do konwencji polsko-czechosłowackiej z dn. 10/II 1934 r. zawiera postanowienie, iż cło konwencyjne, przewidziane tą

umową dla biżuterji nieprawdziwej (poz. 1258 tar. celnej), może być stosowane pod warunkiem przedstawienia świadectwa pochodzenia, wystawionego przez jedną z izb przemysłowo-handlowych: w Pradze, Libercu lub Hradcu Kralowem. Jest to postanowienie specjalne, wyłączone stosowanie w tym względzie innych postanowień umownych, przeto świadectwa pochodzenia, wystawione przez czechosłowackie urzędy celne, nie dają podstawy do stosowania cła konwencyjnego do biżuterji nieprawdziwej, t. zw. jabłonieckiej. Z postanowienia konwencji wynika ponadto, że świadectwa pochodzenia powinny stwierdzać, iż biżuterja stanowi biżuterję jabłoniecką, wykonaną w okręgu jednej z wymienionych wyżej izb przemysłowo-handlowych.

UWIERZYTELNIANIE SPISÓW RZECZY PRZESIEDLENIA. — Stosownie do postanowień § 16 do p. 14 ust. 3 przepisów wykonawczych do prawa celnego, osoby, przesiadujące się ze Stanów Zjedn. Ameryki Półn., mogą przedstawiać — celem uzyskania zwolnienia od cła swych rzeczy przesiadlenia — zaświadczenia, spisane przez notariuszów publicznych. Wobec powstałych wątpliwości, czy wymienione zaświadczenia notariuszów powinny być uwierzytelniane przez urzędy zagraniczne Rzplitej, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 12/X 1935 r. Nr. D. IV 28182/3/35 wyjaśniło, że przytoczony na wstępie przepis nie przewiduje dla tego rodzaju zaświadczeń uwierzytelnienia, jakiego wymaga ustęp 1 do p. 14 § 16 przepisów wykonawczych dla spisów rzeczy, potwierdzonych przez władze administracyjne, przeto zaświadczenia, wystawione przez notariuszów publicznych w Stanach Zjedn. Ameryki Półn., wolne są od wizy (uwierzytelnienia) polskich urzędów zagranicznych.

ŚWIADECTWA POCHODZENIA TOWARÓW, WYSTAWIANE NA OBSZARZE WYSP KANARYJSKICH. — Zarządzeniem z dn. 20/XI 1934 r. Nr. D. IV 37782/3/34 Ministerstwo Skarbu zezwoliło, aby przy przywozie towarów hiszpańskich urzędy celne honorowały wystawiane na Wyspach Kanaryjskich przez organizacje gospodarcze świadectwa pochodzenia, opatrzone pieczęcią administracji wodnych portów w Santa Cruz de Tenerife i aby — wobec braku w tej miejscowości polskiej placówki konsularnej — nie żądały wizy konsularnej na tych świadectwach. Ponieważ Wyspy Kanaryjskie, stanowiące uprzednio jedną jednostkę administracyjną z siedzibą władz w Santa Cruz, zostały podzielone na 2 prowincje z siedzibami władz w Santa Cruz i w Las Palmas, w których administracje, w szczególności zaś zarządy wolnych portów, są całkowicie równouprawnione, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 25/X 1935 r. Nr. D. IV 29664/3/35 poleciło urzędowi celnym, aby przy przywozie towarów hiszpańskich przyjmowały świadectwa pochodzenia, zaopatrzone zarówno pieczęcią administracji wolnych portów w Santa Cruz de Tenerife, jak i pieczęcią administracji wolnych portów w Las Palmas.

SANKCJE ANTYWŁOSKIE — p. str. 1439.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

PRACA POLSKIEJ FLOTY HANDLOWEJ W 3 KWARTAŁACH 1935 R.—W okresie III kwartału r. b. nastąpił szereg faktów, mających doniosłe znaczenie dla rozwoju polskiej floty handlowej, a mianowicie:

W dn. 3/VII został spuszczony na wodę w stoczni Cantieri Riuniti dell'Adriatico w Monfalcone koło Triestu m/s „Batory”, siostrzany statek m/s „Piłsudskiego”, który w dn. 27 VIII wyruszył z Triestu do portu macierzystego—Gdyni, skąd w dn. 15/IX rozpoczął swoją normalną pracę na trasie Gdynia—Kopenhaga—Halifax—Nowy York.

W końcu sierpnia została otwarta przez Żeglugę Polską S. A. nowa linja regularna na Łotwę (Ryga, Libawa, Kłajpeda)—połączenia co 2 tygodnie.

W dn. 6/IX odszedł pod flagą „Żegluga Polskiej” m/s „Levant” do Aleksandrii, Jafy i Haify. Drugim statkiem na tej linii jest s/s „Sarmacja”. Łącznie z dotychczasowym Towarzystwem Svenska Orient Linien, Göteborg, mamy obecnie na linii palestyńskiej, a więc z Algierem, Egipsem, Palestyną, Syrią, Turcją, Grecją, oraz z portami morza Czarne go 4 bezpośrednie połączenia na miesiąc.

W dn. 22/VIII został zakupiony w Helsingforsie, przez nowo powstałe prywatne Towarzystwo Okrętowe „Pionier”, Sp. z o. o. w Gdyni, motorowiec ex „Njord”—„Pionier I” o pojemności 546 brt i 264 nrt.

Przewozy ogólne polskiej floty handlowej (bez żeglugi przybrzeżnej) w III kwartale r. b., w porównaniu z tym samym okresem r. ub., kształtowały się następująco (w tonnach):

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
III kwartał 1935 r.	256 379	83 242	10 865	350 486
„ „ 1934 r.	186 112	56 962	23 312	266 386

Wzrost (+) lub spadek (—) w III kwart. 1935 w stos. do III kwart. 1934 + 70 267 + 26 280 —12 447 + 84 100

Wzrost ogólnych przewozów w III kwartale r. b. wynosi 84 100 t (31,6%), mimo dalszego spadku przewozów między portami obcemi (tranzyt w tem sprawozdaniu w odniesieniu do danych za III kwartał r. b. obejmuje również przewozy towarów obcych, idących przez polskie zaplecze).

W okresie 3 kwartałów r. b. — jak to wynika z poniższego zestawienia — w porównaniu z analogicznym okresem r. ub. wzrost przewozów wyniósł 146 051 t (21%), przyczem przewozy w wywozie stanowią 8,4% ogólnego wywozu przez porty polskie, w przywozie — 13,42% oraz w obrocie (wywóz łącznie z przywozem) — 9,1% ogólnych obrotów. Stwierdzamy zatem w okresie sprawozdawczym wzrost przewozów zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i stosunkowych.

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
3 kwartały 1935 r.	631 091	173 591	37 689	842 371
„ „ 1934 r.	519 910	123 090	53 320	692 320

Wzrost (+) lub spadek (—) w 3 kwart. 1935 w stos. do 3 kwart. 1934 +111 181 + 50 501 —15 631 +146 051

Przewozy na statkach żeglugi nieregularnej w analogicznych jak wyżej czasokresach, wyniosły (w tonnach):

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
III kwartał 1935 r.	201 648	60 291	2 700	264 639
„ „ 1934 r.	145 878	27 248	18 514	191 640

Wzrost (+) lub spadek (—) w III kwart. 1935 w stos. do III kwart. 1934 + 55 770 +33 043 —15 814 + 72 999

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
3 kwartały 1935 r.	499 753	87 784	19 156	606 693
„ „ 1934 r.	408 817	29 948	40 507	479 272

Wzrost (+) lub spadek (—) w 3 kwart. 1935 w stos. do 3 kwart. 1934 + 90 936 +57 836 —21 351 +127 421

Pomimo stosunkowo znacznego spadku przewozów między portami obcemi, przewozy ogólne wykazują wzrost (odpowiednio) o 38,1% i 26,6%.

Ten niewątpliwie korzystny wynik zawdzięczamy wzrostowi przewozów na trampach Żegluga Polskiej S. A., które wykazują w kolejnych czasokresach wzrost o 63 157 t i 143 806 t. Z punktu widzenia eksploatacyjnego zasługuje na podkreślenie udwyczenie pewnej równowagi między wywozem i przywozem. Odnosne liczby w III kwartale r. b. wynoszą 79 432 t i 60 291 t. Trampy „Żegluga” wykonały w tym czasie 53 podróże do portów bałtyckich i morza Północnego, wywoząc węgiel (63 836 t), drzewo, sól potasową, a przywoząc—rudę, złom, tomasynę.

Polsko-Skandynawskie Towarzystwo Transportowe („Polskarob”) wykonało 46 podróży, wywoząc 122 216 t, czyli o 10 tys. t więcej niż w III kwart. r. ub., węgla do portów Szwecji i Norwegii, niewykazując wcale ładunków powrotnych i między portami obcemi. Od początku roku Towarzystwo to przewiozło 339 380 t, czyli ponad 16 tys. t mniej w porównaniu z analogicznym okresem r. ub.

Ogółem trampy polskie wywoziły w III kwartale r. b. ponad 186 tys. t, a od początku roku — ok. 469 tys. t węgla, co stanowi odpowiednio 9,8% i 8,9% ogólnego eksportu węgla przez porty polskie.

Przewozy na liniach regularnych (bez poczty) wyniosły (w tonnach):

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
III kwartał 1935 r.	54 731	22 951	8 165	85 847
„ „ 1934 r.	40 235	29 714	4 797	74 746

Wzrost (+) lub spadek (—) w III kwart. 1935 w stos. do III kwart. 1934 +14 496 — 6 763 +3 368 —11 101 (36%) (22,8%) (70,2%) (14,9%)

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
3 kwartały 1935 r.	131 338	85 807	18 533	235 678
„ „ 1934 r.	111 093	93 142	12 813	217 048

Wzrost (+) lub spadek (—) w 3 kwart. 1935 w stos. do 3 kwart. 1934 +20 245 — 7 335 + 5 720 +18 630 (18,2%) (7,9%) (44,6%) (8,9%)

Stwierdzamy więc tutaj ogólny wzrost przewozów, pomimo stosunkowo znacznego spadku przywozu. Taki stan rzeczy związany jest z pewnymi przesunięciami kierunków i zmian strukturalnych naszego importu w r. b. przez porty polskie. W rezultacie wzrost przewozów na liniach regularnych nie pada za wzrostem przewozów na trampach, stanowiąc — odpowiednio — 24,5% oraz 28% ogólnych przewozów.

Poszczególne towarzystwa okrętowe przewiozły na liniach regularnych następujące ilości towarów (w tonnach):

	„Polbryt”	„Żegl. Polska”	Gdynia—Ameryka linje ameryk.	Żegluga: linja palest.	Razem
III kwart. 1935 r.	25 884	52 273	4 622	3 068	85 847
„ „ 1934 r.	23 516	46 879	3 558	793	74 746
3 kwart. 1935 r.	66 245	147 320	12 968	9 145	235 678
„ „ 1934 r.	66 684	135 139	10 158	5 067	217 048

Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe S. A. („Polbryt”) obsługiwało w III kwartale 3 linie: do Londynu, Hull i Havre’u. Pomimo tej trzeciej linii, na której przewozy towarów wprawdzie stopniowo wzrastają, ale nadal są nieznaczne — ogólne przewozy tego towarzystwa wykazują wzrost w III kwartale, ale lekki spadek w okresie 3 kwartałów r. b. w stosunku do r. ub. Ma to miejsce wskutek spadku przewozów na linii do Hull — z 39 300 t w r. ub. do 33 761 t w r. b. Natomiast na linii londyńskiej przewozy w tym okresie wzrosły z 27 384 t do 32 218 t.

Żegluga Polska S. A. obok 5 dotychczasowych linii regularnych (Rotterdam, Antwerpia, Szwecja, Finlandja, Hamburg) rozpoczęła prace, jak to już wspomnieliśmy wyżej, na liniach lewentyńskiej i łotewskiej.

Wzrost przewozów tego przedsiębiorstwa nastąpił zarówno wskutek otwarcia nowych linii (ponad 3 500 t), jak i stopniowego wzrostu przewozów na liniach dawnych — za wyjątkiem Rotterdamu z którym obroty wykazują spadek z 66 424 t do 57 358 t, a to wobec znacznego zmniejszenia się przywozu na tym szlaku (o ok. 16 tys. t), podczas gdy wywóz wzrósł (o ponad 6 tys. t),

Towarzystwo Gdynia-Ameryka Linje Żeglugowe wykazuje wzrost przewozu towarów, zarówno na linii amerykańskiej, jak i palestyńskiej.

Przewieziono pasażerów (bez ruchu przybrzeżnego) w III kwartale r. b. 11 566, a od początku roku — 29 078, w analogicznych okresach r. ub. liczby te wynosiły: 9 504 i 23 073. Takie kształtowanie się przewozów pasażerskich zawdzięczamy dalszemu wzrostowi frekwencji na linii palestyńskiej — z 5 676 do 6 644 i z 15 437 do 20 426 pasażerów (od początku roku), oraz przewozom na linii do Havre'u (Cherbourg, Dover), natomiast na linii amerykańskiej przewozy nadal nieco spadły (z 6 325 do 5 660 osób w okresie 9 miesięcy r. b.).

Wejście do służby na tym szlaku m/s „Piłsudski” w dn. 15/IX r. b. nie mogło wywrzeć wpływu na wyniki pracy w tym okresie, bowiem sprawozdanie niniejsze obejmuje zaledwie pierwszą inauguracyjną podróż do Ameryki naszego transatlantyka.

Wycieczki, zorganizowane w III kwartale r. b. przez Towarzystwo „Gdynia — Ameryka”, cieszyły się dużą frekwencją. W 7 wycieczkach statkiem s/s „Kościszko” do portów bałtyckich i morza Północnego wzięło udział 3 259 turystów, „Wokół Europy” (przejazd statku do Konstancy na linię palestyńską) — 453. Wycieczka z okazji przejazdu m/s „Piłsudski” z Triestu do Gdyni zgromadziła 689 osób. Ogółem zatem w wycieczkach w III kwartale r. b. uczestniczyło 4 401, a w całym tegorocznym sezonie wycieczkowym (11 wycieczek) 6 116 turystów.

Powiększenie tonnażu polskiej floty handlowej w roku bieżącym omówiliśmy szczegółowo już poprzednio¹⁾.

Pozostaje tylko podkreślić, o czym już wspomnieliśmy wyżej, przejaw inicjatywy prywatnej na tem polu. Zakupiony przez Towarzystwo Okrętowe „Pionier”, Sp. z o. o., motorowiec rozpoczął pracę w żegludze nieregularnej na Bałtyku. W dn. 3/X r. b. na statku tym została podniesiona bandera polska, w obecności oficjalnych przedstawicieli ośnośnych władz państwowych. Z dotychczasowych wiadomości o wykorzystaniu pierw-

szych podróży statku m/s „Pionier I”, z Helsingforsu do Kopenhagi, stąd do Gdyni/Gdańska, a następnie na Łotwę — można wnosić, że wyniki są zadowalające.

W końcu nadmienić należy o zakontraktowaniu unieruchomionego od dłuższego już czasu statku s/s „Wisła” „Żegluga Polskiej”, na podróż do Ameryki Południowej.

J. Korolkiewicz

RYNEK FRACHTOWY. — Na czołowych rynkach frachtowych panowała w tygodniu sprawozdawczym stagnacja, w związku z czem notowana zniżkową tendencję stawek.

Na rynku La Platy zafrachtowano pod zboże ogółem 4 statki o łącznym tonnażu 27 900 t.

Wobec zbliżającego się końca sezonu nawigacyjnego ożywienie panowało na rynku kanadyjskim, skąd — oprócz zboża — frachtowano soję do portów Anglii i kontynentu po stawkach dla ładunków pszenicy. Z Hampton Roads kontraktowano tonnaż pod węgiel do Rosario po sh 10/-; szły ładunki złomu do Japonii po sh 12/9 i 14/-. W wywozie cukru z Kuby panowała mocna tendencja, przyczem płacono za większy tonnaż sh 15/- do Anglii i kontynentu na grudzień. Zniżkę stawek notowano w portach Pacyfiku, mianowicie: w Vancouver na zboże do Londynu płacono sh 20/6 — wobec 23/6 płaconych ostatnio, jakoteż w wywozie nitratów z Chili do kontynentu po sh 21/- — wobec dotychczasowych 23/-.

Na rynkach Dalekiego Wschodu notowano również zniżkę stawek. W wywozie ziarna palmowego z wybrzeża Madras frachty spadły o sh 2/- i wynosiły sh 27/6, za ryż z Sajgonu płacono już tylko sh 26/- na listopad do portów Francji. Rynki australijskie nie posiadają już właściwie zapasów pszenicy do wywozu, frachtujący jednak poszukują tonnażu pod ładunki z nowych zbiorów na koniec grudnia i styczeń.

W portach czarnomorskich Z. S. R. R. panowało ożywienie zapotrzebowanie tonnażu, frachtowano rudę z Poti do Stanów Zjedn. po sh 14/9, węgiel z Mikołajowa po sh 12/3 na styczeń, oraz zboże do Anglii po sh 11/1½ ÷ 10/7½ na listopad/grudzień.

POCZTA I TELEGRAF

OBROT PRZEKAZÓW POCZTOWYCH I TELEGRAFICZNYCH W LIPCU 1935 R. — W obrocie krajowym wpłacono w lipcu przekazów pocztowych 1 382 409 szt. i przekazów telegraficznych 10 252 szt. na kwotę zł 104 680 391, wypłacono zaś przekazów pocztowych 1 371 491 szt. i przekazów telegraficznych 11 185 szt. na kwotę zł 103 115 851.

W obrocie zagranicznym wpłacono przekazów pocztowych 14 964 szt. i przekazów telegraficznych 267 szt. na kwotę zł 1 383 837, wypłacono zaś przekazów pocztowych 86 521 szt. i telegraficznych 161 szt. na kwotę zł 6 391 493.

Poważniejszy obrót przekazów pocztowych i telegraficznych mieliśmy z następującymi państwami:

Kraj	Wpłacono przekazów:		Wypłacono przekazów:	
	szuk	zł	szuk	zł
Austria	2 761	50	272 216	1 534
Belgia	510	15	56 592	2 572
Czechosłowacja	1 910	46	167 839	3 987
			12	130 522

Egipt	178	—	35 556	160	—	8 663
Francja	2 327	70	241 400	28 809	78	3 751 147
Holandja	187	1	18 132	470	5	32 813
Jugostawja	144	—	10 555	—	—	—
Kanada	64	—	19 991	2 474	—	149 977
Łotwa	87	3	5 072	381	—	16 125
Niemcy	3 890	20	237 677	26 320	11	772 922
Rumunia	177	—	6 926	269	—	13 169
Stany Zjednoczone	422	—	104 710	17 470	—	1 168 211
Szwajcaria	356	11	46 500	646	12	57 173
Węgry	108	—	5 728	—	—	—
Wielka Brytania	296	—	20 709	520	—	38 667
Włochy	759	11	65 287	406	4	30 863

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWA:

Upoważnienie Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów — ustawa z dn. 6/XI 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 81/1935, poz. 501).

DEKRETY PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Specjalny podatek od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych — dekret z dn. 14/XI 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82/1935, poz. 503).

Obniżenie komornego oraz zmiany ustawy o ochronie lokatorów — dekret z dn. 14/XI 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82/1935, poz. 504).

Podatek od lokali — dekret z dn. 14/XI 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82/1935, poz. 505).

Zmiany w rozporządzeniu o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych — dekret z dn. 14/XI 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82/1935, poz. 506).

Zmiany w ustawie o ułatwieniach dla instytucji kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych — dekret z dn. 14/XI 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82/1935, poz. 507).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Wymiana uszkodzonych i zatrzymywanie fałszywych znaków pieniężnych — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 5/X 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 81/1935, poz. 502).

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zes. 40/1935, str. 1 237.

Koszty, związane z uregulowaniem stanu hipotecznego lub prawa własności gruntów, oddanych w drodze parcelacji w posiadanie nabywców — rozporz. Ministra Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 26/X 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82/1935, poz. 508).

Zmiany w rozporządzeniu o sprzedaży wyrobów tytoniowych — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 31/X 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82/1935, poz. 509).

Ograniczenia obrotu towarowego z Włochami oraz z posiadłościami włoskimi — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 13/XI 1935 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Spraw Zagranicznych Rolnictwa i Ref. Roln. oraz Przemysłu i Handlu („Dz. Ust. R. P.” Nr. 82/1935, poz. 510).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

28 listopada:

- **Cukrownia „Krasiniec”**, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 7.
- **„Herzfeld & Victorius”**, S. A. w Grudziądzu — o g. 12 w W-wie, al. Ujazdowskie 41 m. 1.
- **„Siła i Światło”**, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 94.

30 listopada:

- **„Fabr. Wosków, Klejów i Farb. A. B. C.”**, S. A. — o g. 15 w W-wie, Sienkiewicza 3 m. 5.
- **„Pleszewskie Młyny Par.”**, S. A. — o g. 17½ w lok. S-ki w Pleszewie.
- **Cukrownia i Rafin. „Nieledew”**, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 17.
- **Włók. S. A. „N. Eitingon i S-ka”** — o g. 18 w kanc. Not. J. Moldenhawera w W-wie, Kapucyńska 6.

2 grudnia:

- **„Wapniarnia Miasteczko”**, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Poznaniu, Focha 4.
- **„Bank Ziemi”**, S. A. — o g. 11½ w lok. B-ku we Lwowie, Kopernika 4.
- **Pol. T-wo Hand. i Przem. Futrz. „Futro”**, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki, Młocińska 3.

3 grudnia:

- **Zakł. Ceram.**, S. A. we Lwowie — o g. 18 w kanc. Dr. L. Tesznara we Lwowie, Zimorowicza 3.
- **T-wo Manuf. Baweln. „Lorentz i Krusche”**, S. A. — o g. 20 w lok. S-ki w Zgierzu, 1 Maja 5.

5 grudnia:

- **Zakł. B-ci Porębskich**, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Rożdzeniu-Szopienicach.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

ZALICZANIE ŚWIADCZEŃ W NATURZE. — Min. Skarbu okólnikiem z dn. 7/XI 1935 r. L. D. V 21040/I/35 wyjaśnił, że świadczenia w naturze, wykonane w okresie 1/IV 1934 r. — 31/III 1935 r. włącznie, uważać należy za wpłaty, dokonane w roku budżetowym 1934/35, podlegające zaliczeniu na poczet równowartości przypisanego w 1934/1935 r. podatku (§§ 3 i 4 rozporządzenia o ulgach w spłacie zaległości podatkowych) bez względu na to, czy zaświadczenie o wykonaniu świadczenia płatnik przedłożył urzędowi skarbowemu przed dn. 1/IV 1935 r., czy też po tym dniu i czy zostało ono zamieszczone w księgach bierczych roku 1934/1935, czy też roku 1935/1936.

Jeżeli więc np. płatnik, chcąc pokryć świadczeniem w naturze swe zaległości w podatku gruntowym sprzed dn. 1/I 1933 r. odrobił w styczniu 1935 r. pewną robociznę, lecz zaświadczenie o tej odróbce otrzymał od właściwej władzy dopiero w czerwcu 1935 r. — to pomimo odkontowania tego uiszczenia w formie odróbki po dn. 1/IV 1935 r. na pokrycie zaległości sprzed dn. 1/I 1933 r. podlega ono zaliczeniu na poczet równowartości przypisu roku 1934/1935 w podatku gruntowym.

ULGI PRZY NABYWANIU ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH NA 1935 ROK DLA PRZEDSIĘBIORSTW SKUPU ZAWODOWEGO JAJ KURZYCH W CELACH ESKPORTOWYCH. — Min. Skarbu na podstawie art. 39 ustawy o podatku przemysłowym („Dz. Ust. R. P.” Nr. 76/1934, poz. 716) okólnikiem z dn. 7/XI 1935 r. L. D. V 33492 4/35 zezwoliło na prowadzenie w 1935 r. przedsiębiorstw skupu zawodowego jaj kurzych w celach eksportowych przy sumie skupu ponad zł 500 tys. do zł 1 miljn. na podstawie półrocznych (zamiast całorocznych) świadectw przemysłowych kat. I przedsiębiorstw handlowych.

Omawiana ulga będzie udzielana z urzędu — bez obowiązku składania indywidualnych próśb o jej udzielenie.

SPECJALNY PODATEK OD WYNAGRODZEŃ Z FUNDUSZÓW PUBLICZNYCH — p. str. 1427.

PODATEK OD LOKALI — p. str. 1430.

OBNIŻENIE ODSETEK OD ZALEGŁOŚCI W DANINACH — p. str. 1435.

AKCZY I MONOPOLE

WYPĘD SPIRYTUSU Z ŻYTA NA KONTYNGENT ZAKUPU — p. str. 1437.

PIENIĄDZ I KREDYT

ROZŁOŻENIE POZOSTAŁYCH WPŁAT NA 3% PREM-JOWĄ POŻYCZKĘ INWESTYCYJNĄ. — W związku z obwieszczeniem Ministra Skarbu z dn. 9/XI 1935 r. w sprawie częściowej zmiany obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 31/III 1935 r. o wypuszczeniu 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, pozostałe do uiszczenia 3 raty z tytułu subskrypcji 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, których terminy płatności przypadają w grudniu 1935 r., w styczniu i w lutym 1936 r. — rozłożone zostały na 10 rat miesięcznych z terminem płatności do dn. 5 każdego miesiąca, począwszy od dn. 1/XII 1935 r. (do dn. 5/IX 1936 r.).

Wobec rozłożenia reszty należności na 10 rat, subskrybenci, korzystający z tej ulgi, tracą prawo do kuponu trzeciego, płatnego w dn. 1/V 1936 r., natomiast otrzymają kupon czwarty (wrześniowy), obligacje zaś zostaną im wydane w terminie do dn. 20/XI 1936 r.

Na żądanie poszczególnych subskrybentów może być reszta należności potrącana w dotychczasowych terminach z prawem do trzeciego kuponu, przyczem tej grupie subskrybentów zostaną wydane obligacje w okresie do dn. 20/IV 1936 r.

Nadmienić należy, że urzędnikom państwowym wstrzymano potrącanie pobranych zaliczek aż do odwołania — tak, iż obecnie ich obciążenie skutkiem spłacania rat 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej znacznie się zmniejszyło.

DEKRET O ULGACH W SPŁACIE DŁUGÓW ROLNICZYCH — p. str. 1433.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 4 do 9 listopada 1935 r.

— Okres sprawozdawczy na rynku dewiz cechowała mocna tendencja dla większości dewiz oraz nieznacznie w stosunku do okresu poprzedzającego zwiększone obroty. Na podkreślenie w ruchu notowań zasługują przede wszystkim: zwykła dolara zarówno gotówkowego, jak i telegraficznego, bardzo mocna tendencja dla funtów szterlingów i związanych z nimi dewiz państw skandynawskich, utrzymane usposobienie dla franków francuskich i koron czechosłowackich oraz osłabienie — stosunkowo poważne — lirów włoskich. Dodatnie salda tygodniowe (w zł na 100 jednostkach walutowych) odnotowały następujące dewizy: franki szwajcarskie 0·25, belgi 0·45, marki niemieckie

0'20, floreny holenderskie 0'45, korony szwedzkie 0'30, korony duńskie 0'15 oraz korony norweskie 0'25; zwykowały pozatem dolary o zł 0'00 $\frac{1}{2}$ na \$ 1 i funty szterlingi — o zł 0'06 na £ 1. Spadek kursu odnotowały tylko liry włoskie w wysokości zł 0'05 na 100 lirach.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych po zł 5'31 ÷ 5'31 $\frac{1}{2}$ za \$ 1 (wobec zł 5'30 ÷ 5'30 $\frac{1}{2}$ za \$ 1 w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy).

		Kurs najwyż- szy	Kurs najniż- szy	Ostatni kurs w ty- godniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'31 $\frac{1}{2}$	5'31 $\frac{3}{8}$	5'31 $\frac{1}{2}$
" " " telegr.	\$ 1	5'31 $\frac{1}{8}$	5'31 $\frac{5}{8}$	5'31 $\frac{1}{8}$
Funty szterlingi	£ 1	26'19	26'15	26'18
Franki francuskie	100 fr.	35'01	35'00 $\frac{1}{2}$	35'00 $\frac{1}{2}$
Franki szwajcarskie	100 fr.	172'90	172'72	172'90
Belgi	100 blg.	89'90	89'65	89'90
Marki niemieckie	100 RM	213'50	213'40	213'45
Korony czeskosłowack.	100 kor.	21'98	21'96	21'97
Liry włoskie	100 lir.	43'20	43'15	43'15
Floreny holenderskie	100 fl.	360'95	360'75	360'95
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	135'05	134'80	135'05
Korony duńskie	100 kor.	116'95	116'85	116'85
Korony norweskie	100 kor.	131'50	131'40	131'40

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych tendencja była słabsza; obroty nie odbiegały poważnie od przeciętnych z ostatnich okresów. W grupie pożyczek premjowych — 3%-owa Poż. Budowlana i 4%-owa Poż. Dolarowa po odbytem cięgnienu obniżyły się; pierwsza o zł 0'75, druga — o zł 1'25, przyczem 4%-owa Poż. Dolarowa była stale poszukiwana. 4%-owa Poż. Inwestycyjna wskutek braku zapotrzebowania straciła w sztukach zł 1'00. W grupie pozostałych pożyczek — mocną i zdecydowanie zwykowaną tendencję wykazywała 7%-owa Poż. Stabilizacyjna, która zwykowała o 0'50 $\frac{1}{2}$ nom. (w okresie poprzedzającym — o 0'25 $\frac{1}{2}$ nom.). Również i 6%-owa Poż. Dolarowa w rezultacie mocnego nastroju utrzymywała się wpobliżu ostatnich notowań z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy. Natomiast 5%-owa Poż. Konwersyjna przy braku zapotrzebowania straciła 1'00 $\frac{1}{2}$ nom.

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych panowała tendencja niejednolita z odcieniem jednak słabszym. Z listów zastawnych Tow. Kred. Przemysłu Polskiego — 8%-owe zwykowały o 0'25 $\frac{1}{2}$ nom., znajdując chętnych nabywców — w przeciwnieństwie do 7%-owych, które były w stałem zaofirowaniu i zamknęły okres stratą w wysokości 1'00 $\frac{1}{2}$ nom. W notowaniach listów zastawnych Tow. Kred. Ziemskiego zasły następujące zmiany: zamiast dotychczasowych 4%-owych listów zastawnych wprowadzono do ceduły listy 4%-owe serji VI, zamiast 4 $\frac{1}{2}$ %-owych i 8%-owych złotych oraz 8%-owych, nieposiadających gwarancji Państwa, oraz 7%-owych dolarowych z 1928 r. i 1931 r. wprowadzono listy 4 $\frac{1}{2}$ %-owe serji V, pochodzące z konwersji powyższych listów zastawnych. Obecnie więc wszystkie listy zastawne Tow. Kred. Ziemskiego — za wyjątkiem 8%-owych dolarowych, posiadających gwarancję Skarbu Państwa — są notowane w walucie złotej. Listy ziemskie 4 $\frac{1}{2}$ %-owe zwykowały o 0'25 $\frac{1}{2}$ nom. Listy zastawne Tow. Kred. m. Warszawy: 5%-owe zwykły i 5% owe skonwertowane, zniżkowały: pierwsze — o 0'25 $\frac{1}{2}$ nom., drugie — o 1'38 $\frac{1}{2}$ nom. Listy zastawne miast prowincjonalnych obiegały po kursach lekko obniżonych.

		Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe					
w zł za 1 szt.					
3%	Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	40'50	40'00	40'25
4%	" Dolarowa	\$ ¹⁾	51'75	51'25	-40'50
					51'75
					-51'50
4%	" Inwestycyjna	zł w zł. 100			111'50
4%	" " serje	zł w zł. 100			117'00
w % % nominalu					
5%	" Konwersyjna	zł	66'50	66'00	66'00
5%	" Konwers. Kol.	zł			56'00

6%	Pożyczka Dolarowa	\$	77'75	77'25	77'75
7%	" Stabilizacyjna ¹⁾	\$ ²⁾	62'00	61'00	61'75
			-63'00 ³⁾	-61'75 ³⁾	-62'00
					-61'75
					-63'00 ³⁾
					-66'00 ⁴⁾
					-65'50 ⁴⁾

Listy zastawne i obligacje banków

7%	L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'20
8%	" " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7%	" Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	25'31	83'00
8%	" " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7%	Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'00
8%	" " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8%	" Bud. " " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	93'00
5 $\frac{1}{2}$ %	L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5 $\frac{1}{2}$ %	" " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'05
5 $\frac{1}{2}$ %	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5 $\frac{1}{2}$ %	" " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

7%	L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ⁵⁾	£			79'00
8%	L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ⁶⁾	£	91'25	90'75	91'25
4 $\frac{1}{2}$ %	L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego	zł	43'00	42'00	42'75
					-43'00
5%	" " " " m. Warszawy	zł			59'75
5%	" " " " " z 1933 r.	zł	51'75	50'50	51'00
					-51'25
5%	" " " " " Częstoch. z 1933 r.	zł			46'63
5%	" " " " " Kalisza	zł			54'00
5%	" " " " " " z 1933 r.	zł			41'50
5%	" " " " " Łodzi z 1933 r.	zł	46'25	45'75	45'75
5%	" " " " " Radomia z 1933 r.	zł			37'25
5%	" " " " " Siedlec z 1933 r.	zł			34'50

Obligacje miast

VI	6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	57'75	57'00	57'50
VIII i IX	6% Poż. Konwers. Warszawy	zł	57'25	57'00	57'25

ZŁOTY ZAGRANICĄ

	New York ⁶⁾	London ⁷⁾	Paryż ⁶⁾
4/XI	18'84 $\frac{1}{2}$	26'15	—
5/ "	— ⁸⁾	26'18	—
6/ "	18'85	"	—
7/ "	"	26'15	—
8/ "	"	"	285'75
9/ "	"	26'18	—
	Zurych ⁶⁾	Berlin ⁶⁾	Praga ⁶⁾
4/XI	57'90	46'81 ÷ 46'91	455'25
5/ "	57'85	46'80 ÷ 46'90	
6/ "	57'87 $\frac{1}{2}$		456'00
7/ "	"	"	"
8/ "	"	"	"
9/ "	57'85	"	"
	Kopenhaga ⁶⁾	Sztokholm ⁶⁾	Oslo ⁶⁾
4/XI	86'30	74'75	77'25
5/ "	86'25	"	"
6/ "	"	"	"
7/ "	86'30	"	"
8/ "	86'25	"	"
9/ "	"	"	"
	Gdańsk ⁶⁾		
4/XI	99'75 ÷ 100'75		

¹⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

²⁾ \$ 1 = 5'183 fr. szwaic. = Hfl. 2'488.

³⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

⁴⁾ Dotyczy odcinków po 100.

⁵⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

⁶⁾ Za zł 100.

⁷⁾ Za £ 1.

⁸⁾ Giełda pieniężna spowodu święta nieczynna.

**POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH¹⁾**

	21 ÷ 26/X (maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)	28/X ÷ 2/XI	4 ÷ 9/XI
New - York 6% dolarowa 1920	78—77—77½ (18 000)	80—77½—80 (36 000)	80—79—79 (20 000)
8% Dillon. 1925	91½—89—91½ (17 000)	91½—90—91½ (20 000)	91½—90½—91½ (24 000)
7% stabilizac. 1927	104—102—102 (40 000)	103—102½— —103 (12 000)	103—102½—103 (26 000)
7% Warszawy 1928	68½—67—68 (9 000)	68—67—68 (6 000)	69—67½—68 (28 000)
7% śląska 1928	69½—68½—69 (5 000)	69½—68½—68½ (4 000)	68½—68½—68½ (1 000)
London 7% stabilizac. 1927	90·79—89·04 90·54	90·66—88·91— 89·04	89·53—88·03— 88·03
Zurych 7% stabilizac. 1927	62·00—60·75 —61·50	61·50—60·50— 60·50	—
Paryż 7% stabilizac. 1927	65·26—65·22	65·68—63·51	64·77—64·77
Medjolan 7% włoska 1924	79·17—78·17— 78·77 (625)	84·37—81·97— 81·97 (325)	87·91—84·21— 87·61 (825)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 31 PAŹDZIERNIKA 1935 R. — Deficytowość obrotów walutowych, aczkolwiek utrzymała się jeszcze w III dekadzie października, była jednak przeszło dwukrotnie słabsza niż w pierwszych 2 dekadach, choć bowiem sprzedaż walut i dewiz utrzymała się w III dekadzie października w rozmiarach, niewiele odbiegających od sprzedaży w I dekadzie i od sprzedaży w II dekadzie, skup podskoczył jednocześnie do sumy przeszło dwukrotnie większej niż w poprzednich dekadach października. Zaznaczyć przytem należy, że deficyt walutowy w III dekadzie października r. b. był prawie identyczny z deficytem w tejże dekadzie r. ub. Całomiesięczny bilans obrotów walutowych Banku Polskiego niewiele różnił się w październiku od września: przy nieco zwiększonych skupie i sprzedaży nieznacznie też większa w październiku była nadwyżka sprzedaży nad skupem.

Rezerwy walutowe Banku wobec ujemnego kształtowania się bilansu walutowego wykazały w III dekadzie października spadek, lecz wobec jednoczesnego dokonania przez Bank zamiany części zapasu złota na dewizy zamiast około 9-miljonowego ubytku rezerw walutowych nastąpił przeszło 3-miljonowy ich wzrost, przyczem osiągnęły one na ultimo października poziom o $\text{zł } 97$ miljn. niższy niż na ultimo września i o $\text{zł } 19\cdot1$ miljn. niższy niż przed rokiem, t. j. niż w końcu października r. ub.

Dopływ złota do Banku, powstający głównie dzięki drobnemu skupowi, dokonywanemu (przeważnie w monetach) przez oddziały Banku, aczkolwiek był w III dekadzie października r. b. znacznie mniejszy niż w analogicznej dekadzie r. ub., kiedy rozwijał się proces detezauryzacji, wykazał jednak rozmiary nieco większe niż w III dekadzie września r. b. i niż w pierwszych 2 dekadach października, oczywiście oddzielnie biorąc.

Bank Polski dokonał jednak w dekadzie sprawozdawczej sprzedaży złota za ok. $\text{zł } 13$ miljn. i dlatego zamiast wzrostu zapasu złota nastąpił jego spadek, mianowicie o $\text{zł } 13\cdot1$ miljn. W ciągu całego października zapas złota spadł z $\text{zł } 466\cdot5$ miljn. do $\text{zł } 453\cdot7$ miljn., przyczem zapas ten na ultimo października r. b. był o $\text{zł } 43\cdot7$ miljn., czyli o niespełna 9% mniejszy niż na ultimo października r. ub.

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań Banku (a właściwie części ich,

podlegającej pokryciu) powyższy zapas złota stanowił w końcu października 42·04%, a więc dość znacznie mniej niż w końcu II dekady października i niż w końcu września r. b., a tem bardziej niż w końcu października r. ub. Ten ruch zniżkowy pokrycia z złotem obiegu i zobowiązań przedstawia następujące zestawienie:

		%
30/IX 1935	...	44·91
20/X	"	44·80
31/X	"	42·04
31/X 1934	...	45·57

Spadek procentu pokrycia w III dekadzie października wywołany był przede wszystkim dość znaczną zniżką sumy pokrycia, t. j. zapasu złota, ale pogłębiła jeszcze ten spadek poważna zwykła podlegającej pokryciu sumy obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań (względnie tylko przewyżki ich ponad $\text{zł } 100$ miljn.), która wzrosła z $\text{zł } 1\,142\cdot1$ miljn. do $\text{zł } 1\,176\cdot4$ miljn. (względnie z $\text{zł } 1\,042\cdot1$ miljn. do $\text{zł } 1\,076\cdot4$ miljn.).

Właściwie, jak zwykle na ultimo miesiąca, zwiększył się tylko jeden składnik powyższej sumy, mianowicie obieg biletów bankowych — z $\text{zł } 969\cdot8$ miljn. do $\text{zł } 1\,046\cdot8$ miljn., podczas gdy drugi składnik — natychmiast płatne zobowiązania — wykazał jednocześnie dość znaczny spadek — z $\text{zł } 172\cdot4$ miljn. do $\text{zł } 129\cdot5$ miljn.

Spadek zobowiązań w III dekadzie października o $\text{zł } 42\cdot9$ miljn. nie był spowodowany w żadnej mierze zmianą salda pozycji „różne rachunki”, które nawet podniosło się z $\text{zł } 23\cdot9$ miljn. do $\text{zł } 27\cdot4$ miljn. Natomiast spadek ten był spowodowany wyłącznie silnym skurczeniem się lokat żyrowych, które obniżyły się w dekadzie sprawozdawczej z $\text{zł } 148\cdot5$ miljn. do $\text{zł } 102\cdot1$ miljn. Lokaty żyrowe kas państwowych, utrzymujące się zresztą ostatnio na minimalnym poziomie, pozostały w III dekadzie października prawie niezmienione, wykazując zniżkę zaledwie o $\text{zł } 0\cdot06$ miljn., ale do poziomu przeszło trzykrotnie niższego niż w końcu września r. b. i przeszło siedmiokrotnie niższego niż w końcu października r. ub. Cały prawie odpływ lokat w III dekadzie października dotyczy lokat na rachunkach prywatnych, przyczem lokaty te w końcu października były o $\frac{1}{3}$ niższe niż w końcu września i o $\frac{1}{3}$ niż w końcu października r. ub. Kurczenie się lokat żyrowych ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł):

Lokaty żyrowe:
kas państwowych pozostałe

30 IX 1935	4·6	133·0
20/X	1·5	147·0
31/X	1·4	100·7
31/X 1934	10·7	152·3

Obieg biletów bankowych wzrósł na ultimo października o $\text{zł } 77\cdot1$ miljn. Jest to wzrost najwyższy z dotychczas notowanych w r. b. na ultimo poszczególnych miesięcy. Zbliżony był tylko wzrost obiegu na ultimo sierpnia, kiedy wyniósł $\text{zł } 70\cdot0$ miljn., w innych miesiącach wzrost na ultimo był znacznie niższy, wynosząc np. na ultimo września $\text{zł } 49\cdot2$ miljn., na ultimo lipca $\text{zł } 30\cdot7$ miljn., na ultimo czerwca $\text{zł } 29\cdot3$ miljn., na ultimo maja $\text{zł } 24\cdot9$ miljn. i t. d. Zaznaczyć należy, iż na ultimo października r. ub. wzrost obiegu był też stosunkowo bardzo wysoki — $\text{zł } 61\cdot0$ miljn.

Silny bardzo wzrost obiegu na ultimo października spowodował, że obieg osiągnął poziom znacznie wyższy niż przed miesiącem i wogóle rekordowy w r. b., przyczem przewyższył także o ok. 3% stan obiegu przed rokiem, jak to widzimy z następującego zestawienia (w miljn. zł):

30/IX 1935	980·5
20/X	969·8
31/X	1 046·8
31/X 1934	1 010·1

Zwykła obiegu w III dekadzie października o $\text{zł } 77\cdot1$ miljn., t. j. o blisko 8%, znajduje częściowo odpowiednik we wzroście lokat żyrowych, pozatem zaś wiąże się z poważnym zwiększeniem działalności kredytowej Banku, podczas gdy jednocześnie znikomo oddziaływał na obieg odpływ dewiz względnie złota z Banku.

Jeśli chodzi o 3 główne formy działalności kredytowej Banku, to nastąpił przede wszystkim wzrost portfela wekslowego o $\text{zł } 27\cdot2$ miljn., co było zwykłą silniejszą niż na ultimo września ($\text{zł } 18\cdot1$ miljn.), ale prawie identyczną ze zwykłą na ultimo sierpnia ($\text{zł } 27\cdot5$ miljn.). Pozatem wzrosła bardzo silnie w dekadzie sprawozdawczej suma pożyczek zastawowych (o $\text{zł } 19\cdot8$

¹⁾ Kursy — w % ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Medjolanie — w tysiącach).

miljn.). Najmniejszy wzrost, bo tylko o zł 1'8 miljn.) — wykazał portfel skupionych przez Bank biletów skarbowych.

W ciągu całego miesiąca października kredyty wzrosły silnie, przyczem stosunkowo najmniejsząwyżkę wykazywał skup biletów skarbowych, jak to przedstawia poniższe zestawienie (w miljn. zł):

	Wzrost
Kredyty dyskontowe	47'5
Pożyczki zastawowe	15'7
Bilety skarbowe	6'5

W okresie rocznym, t. j. od końca października 1934 r. do końca października 1935 r., również wykazały wzrost wszystkie 3 rodzaje kredytów, przyczem w liczbie absolutnej najsilniej zwyżkował portfel wekslowy, ale portfel biletów skarbowych więcej niż podwoił się. Liczbowo tę zwyżkę działalności kredytowej Banku w ciągu roku ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł):

	Wzrost
Kredyty dyskontowe	64'9
Pożyczki zastawowe	22'8
Bilety skarbowe	35'9

Co się tyczy innych — poza powyższymi 3 formami — operacji czynnych Banku Polskiego, to w III dekadzie października większa zmiana nastąpiła tylko w zakresie skupu przez Bank monet srebrnych i bilonu z emisji skarbowej; zapas tych monet skurczył się mianowicie aż o zł 23'1 miljn., osiągając poziom znacznie niższy niż w końcu września r. b., a bardzo zbliżony do poziomu sprzed roku, t. j. z końca października r. ub. Ponadto zapas skupionych przez Bank papierów kredytu długoterminowego zwiększył się w III dekadzie października minimalnie, bo tylko o zł 0'2 miljn., a dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) pozostał w dalszym ciągu zupełnie niezmienny.

Całe bankowe pokrycie obiegu, obejmujące wszystkie rodzaje kredytów Banku oraz rezerwy walutowe, wykazało zarówno w III dekadzie jak w ciągu całego października poważny wzrost, jak to widzimy z następującego zestawienia (w tys. zł):

	30/IX	20/X	31/X
Waluty i dewizy	27 077	13 903	17 341
Weksle krajowe	665 004	685 341	712 509
Bilety skarbowe	59 458	64 119	65 957
Polskie monety srebrne i bilon	20 117	31 842	8 740
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	74 161	70 058	89 896
Papiery proc. własne	50 036	50 817	51 028
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem	985 853	1 026 080	1 035 741

Obieg monet srebrnych i bilonu, emitowanych przez Skarb Państwa, wzrósł w III dekadzie października o zł 23'2 miljn., t. j. o blisko 6%, a więc stosunkowo słabiej niż obieg biletów, emitowanych przez Bank Polski, który to obieg wzrósł — jak widzieliśmy — o blisko 8%. Zmiany w stanie i strukturze obiegu bilonowego ilustruje następujące zestawienie (w miljn. zł):

	30/IX	20/X	31/X
Monety srebrne (10-, 5-, 2-złotowe)	317'5	309'3	328'7
w tem:			
10-złotówki	139'1	136'4	142'3
5-złotówki	113'3	110'6	118'1
Bilon nikłowy i brązowy	88'4	84'7	88'5
Razem:	405'9	394'0	417'2

W ciągu całego października obieg bilonowy wzrósł, jak widzimy, o ok. 3%, a w okresie rocznym 31/X 1934 ÷ 31/X 1935 podniósł się o zł 28'6 miljn., t. j. o ok. 7%.

Całkowity obieg pieniężny, t. j. obieg biletów Banku Polskiego łącznie z obiegiem bilonowym, wynosił na ultimo października r. b. zł 1 464'0 miljn., t. j. o zł 77'6 miljn. więcej niż przed miesiącem, a o zł 65'3 miljn. więcej niż przed rokiem.

Obieg pieniężny, wzięty łącznie z lokatami żyrowymi, wynosił z końcem października r. b. zł 1 566'2 miljn. — wobec zł 1 524'0 miljn. w końcu września r. b. i zł 1 561'8 miljn. (a więc prawie tyleż samo) w końcu października r. ub.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 27/X ÷ 9/XI r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	27/X ÷ 2/XI	3 ÷ 9/XI	Wzrost (+) lub spadek (-)
Pszenvica			
Berlin	20'20	20'20	—
Praga	165'02	166'80	+ 1'0
Chicago	4'27	4'23	- 1'0
Buenos Aires	2'78	2'71½	- 2'6
Liverpool	3'75	3'58	- 4'6
Wiedeń	36'62½	36'62½	—
Hamburg	5'70	5'70	—
Żyto			
Berlin	16'50	16'50	—
Praga	130'67	131'60	+ 0'7
Chicago	1'96	1'92	- 2'1
Wiedeń	25'75	25'75	—
Hamburg	3'05	3'05	—

Owies

Berlin	—	—	—
Praga	114'88	117'00	+ 1'8
Chicago	2'10	—	—
Buenos Aires	2'15	2'24½	+ 4'1
Liverpool	3'39	3'30	- 2'7
Wiedeń	26'12½	26'12½	—
Hamburg	4'10	4'10	—

Jęczmień browarowy

Berlin	21'63	21'63	—
Praga	132'50	134'00	+ 1'1
Chicago	2'87	2'86	- 0'4
Wiedeń	29'00	30'12½	+ 3'8
Hamburg	—	—	—

BYDŁO I MIĘSO

— Zarówno wrzesień, jak i październik r. b. na międzynarodowym rynku bydła i mięsa zaznaczył się znacznym wzrostem obrotów i ożywieniem.

We wrześniu nastąpiła dość znaczna poprawa rynku austriackiego zarówno w stosunku do towaru mięsnego, jak i słoninowego. W październiku, pod wpływem powszechnej haussy tłuszczowej, stosunek cen trzody tłuszczowej do cen trzody mięsnej uległ zmianie na niekorzyść tej ostatniej. Silne zapotrzebowanie na tłuszcz zwierzęcy i wyraźna tendencja do ich magazynowania — ujawniła się

w październiku w szeregu krajów, głównie pod wpływem niepokojących pogłoszek o reperkusjach wojny włosko-abisyńskiej. Powyższe zjawisko wywołało zdecydowaną zwyżkę cen w szeregu krajów europejskich. W Stanach Zjedn., pod wpływem nieopłacalności hodowli trzody chlewnej i polityki rządowej (Agricultural Adjustment Administration), zachęcającej farmerów do redukcji stanu pogłowia — w ostatnich miesiącach r. b. nastąpił silny niedobór mięsa wieprzowego. W związku z powyższym zwiększyła się znakomicie chłonność rynku amerykańskiego na przetwory wieprzowe zagraniczne, zwłaszcza szynki peklowane i boczek. Pomimo znacznych kosztów manipulacyjnych i przewozowych oraz trudności dokładnego dostosowania standardu produkcji do potrzeb i wymagań rynku amerykańskiego — import szynki i boczku z Polski wykazuje w ostatnich czasach poważny wzrost. W Niemczech w ostatnich tygodniach centralna organizacja handlu bydłem i nierogacizną ogłosiła rozporządzenie, wprowadzające dalszą redukcję kontyngentów tygodniowych trzody chlewnej, przeznaczonych na ubój, a mianowicie z 80% do 70% stanu z października r. ub. Rozporządzenie to przewiduje ponadto proporcjonalne rozłożenie podaży mięsa wieprzowego w przeciągu całego miesiąca i ma na celu

zapewnienie odpowiedniego przydziału wieprzowiny większym miastom w Niemczech. W Anglii rynek bekonowy przez cały prawie okres sprawozdawczy wykazywał mocną tendencję naskutek zmniejszonych dowozów produktu obcego. W końcu października r. b. sytuacja rynkowa doznała pogorszenia, głównie naskutek niespodziewanego dużego wzrostu dowozów bekonów angielskich i irlandzkich.

Londyn. — Na rynku bekonów notowano oficjalnie w ostatnim tygodniu października — w sh za 1 cwt.: Nr. 1 sizeable 89, — Nr. 2 88, — Nr. 3 87, Nr. 1 ciężkie 89, — Nr. 2 88, szóstki Nr. 1 87, — Nr. 2 87, holenderskie Nr. 1 sizeable 87, — Nr. 2 85, — Nr. 3 83, Nr. 1 ciężkie 86, — Nr. 2 84, szóstki Nr. 1 84, — Nr. 2 83, polskie Nr. 1 sizeable 82, — Nr. 2 81, — Nr. 3 80, Nr. 1 ciężkie 82, — Nr. 2 81, szóstki Nr. 1 79, irlandzkie sizeable Nr. 1 86 ÷ 90, — Nr. 2 85 ÷ 89, — Nr. 3 85, Nr. 1 ciężkie 89, — Nr. 2 86, szóstki Nr. 2 86, litewskie Nr. 1 sizeable 84, — Nr. 2 82, — Nr. 3 81, Nr. 1 ciężkie 84, — Nr. 2 82, szóstki Nr. 1 80, angielskie sizeable Nr. 1 87 ÷ 90, — Nr. 2 86 ÷ 88, — Nr. 3 82, ciężkie Nr. 1 87 ÷ 89, — Nr. 2 85 ÷ 88, szóstki Nr. 1 87, — Nr. 2 86. Dowozy małe, konsumpcja słaba.

Wiedeń. — Urzędowe notowania nierogacizny z końca października — w szyl. za 1 kg żywej wagi: świnie słoninowe prima 1'65 ÷ 1'70, angielskie krzyżówki 1'50 ÷ 1'62, rumuńskie 1'55 ÷ 1'68, stare słoninowe 1'35 ÷ 1'40, chłopskie 1'54 ÷ 1'68, mięsne 1'50 ÷ 1'75. Tendencja mocniejsza, rynek ożywiony.

MASŁO

— Sytuacja na międzynarodowym rynku nabiałowym we wrześniu i październiku r. b. przedstawiała się naogół pomyślnie.

Stany Zjedn., które w początku r. b. zapowiadały się jako korzystny rynek zbytu, wskutek poważniejszego wzrostu własnej produkcji w następnych miesiącach, przestały zupełnie wchodzić w rachubę jako rynek odbiorczy. Dość mocna sytuacja rynkowa panowała w Czechosłowacji, jednak rynek ten nie posiada większej chłonności i z tego względu nie odgrywa większej roli. W Niemczech panowała mocna tendencja, jednak rynek ten ze względów traktatowych nie mógł być wykorzystany w okresie sprawozdawczym przez Polskę. Decydujące znaczenie dla cen masła posiadał rynek angielski, odbierający nadwyżki produkcyjne prawie wszystkich krajów, produkujących masło. Wzrost cen na rynku londyńskim wywołany został zarówno niepewnością i opóźnianiem się transportów masła australijskiego i nowozelandzkiego w związku z konfliktem włosko-abisyńskim, jak również zmniejszeniem wogóle dowozami z tych krajów, spowodowanymi spadkiem produkcji w wyniku tegorocznej suszy. Wzrost cen masła wystąpił w październiku również na rynku holenderskim, gdzie cena podniosła się z 40 do 65 centów za 1 kg. Również na rynkach skandynawskich nastąpił wzrost notowań masła. W ostatnim tygodniu października r. b. — pod wpływem większego nasycenia rynku i większej podaży masła, zamagazynowanego uprzednio w chłodniach — notowania angielskie wykazały znaczny spadek.

Londyn. — Notowania masła z końca miesiąca — w sh za 1 cwt.: nowozelandzkie solone najlepsze 112 ÷ 114, wyjątkowo 116, najlepsze niesolone 122 ÷ 124, australijskie solone wyborowe 112 ÷ 114, I gat. 110 ÷ 112, — II gat. 103 ÷ 109, wyborowe gat. niesolone (Kangaroo) 116 ÷ 118, duńskie 130, holenderskie śmietankowe 112 ÷ 114, niesolone śmietankowe 123, litewskie solone 112 ÷ 114, niesolone 112 ÷ 114, polskie 106 ÷ 108, syberyjskie 112 ÷ 114.

JAJA

— We wrześniu i październiku na zagranicznych rynkach jajczarskich panowała naogół utrzymana tendencja.

Początkowo nieco większe ożywienie dało się zaobserwować na rynku hiszpańskim, jednakże ograniczona ilość licencyj przywozowych, udzielanych przez Hiszpanię obcym eksporterom — utrudniała większy wywóz jaj na ten rynek. Na Łotwie wydane zostały przepisy o ustawowym uregulowaniu rynku jajczarskiego. Centrala Wywozu Masła będzie przeprowadzać skup jaj we wszystkich częściach kraju po jednolitych cenach, ustalonych przez Ministra Rolnictwa. Poza tem skupem i eksportem jaj będą mogły trudnić się tylko te firmy prywatne i spółdzielnie, którym zostaną przekazane przez Centralę odnośne uprawnienia. W Anglii w II połowie października nastąpiła dalsza zwykła notowań jaj przy mocnej tendencji.

Berlin. — Notowania hurtowe jaj z końca października — w f.n. za 1 sztukę franco Berlin: krajowe I gat. (zupelnie świeże) 65 g i wyżej 11'50, duże 60 ÷ 65 g 10'75, średnie 60 ÷ 55 g 10'00, normalne 55 ÷ 50 g 9'00, małe 50 ÷ 45 g 8'50, II gat. (świeże) 65 g i wyżej 11'25, duże 60 ÷ 65 g 10'50, średnie 60 ÷ 55 g 9'75, normalne 55 ÷ 50 g 8'75, małe 50 ÷ 45 g 8'25, wybrakowane 8'50; zagraniczne: holenderskie, szwedzkie i duńskie 65 g i wyżej 11'50, duże 60 ÷ 65 g 10'75, średnie 55 ÷ 60 g 10'00, normalne 50 ÷ 55 g 9'00, fińskie 65 g i wyżej 11'50, duże 60 ÷ 65 g 10'75, średnie 55 ÷ 60 g 10'00, normalne 50 ÷ 55 g 9'00, belgijskie 65 g i wyżej 11'50, duże 50 ÷ 55 g 9'00, bułgarskie, węgierskie i jugosłowiańskie 8'75, z chłodni krajowe konserwowane 60 ÷ 55 g 10'75, średnie 55 ÷ 60 g 10'00. Tendencja mocna.

Londyn. — Urzędowe notowania jaj z końca października — w szylingach i pensach za 120 szt.: duńskie 18 lb 16,0, — 17 lb 15,9, — 15,5 lb 15,0 ÷ 15,6, — 14 lb 14,0, — 13 lb 12,0, angielskie specjalne 21,0, standardowe 19,6, średnie 17,0, angielskie 15,5 lb 17,6 ÷ 18,0, — 15 lb 17,0 ÷ 17,6, holenderskie brunatne 68 ÷ 69 kg 17,6 ÷ 18,0, — 67 ÷ 68 kg 17,6 ÷ 18,0, — 60 ÷ 61 kg 16,0 ÷ 16,3, polskie świeże o wadze 53 ÷ 54 kg 8,9 ÷ 9,0, — 51 ÷ 52 kg 8,6 ÷ 8,9, czerwone 7,0 ÷ 7,3, — 15,5 lb 11,0, — 14 lb 8,9 ÷ 9,0, — 12,5 lb 8,3, brazylijskie o wadze 16 lb 10,9, — 15 lb 10,0, 14 lb 9,3. Ceny jaj w tygodniu sprawozdawczym uległy dalszej wyższości przy tendencji mocnej.

METALE

ŻELAZO. — W II połowie października konjunktura sezonowa rozwinęła się silniej jeszcze niż na początku miesiąca i przybrała charakter widocznego ożywienia na rynku światowym. Bar-

dzo miarodajnym w tym względzie wskaźnikiem jest ilość obstalunków, zarejestrowanych w październiku przez belgijski Cosibel, która wzrosła do ok. 170 tys. t wobec normalnych 120 ÷ 130 tys. t i wyjątkowo we wrześniu ok. 80 tys. t. Ożywienie ujawniło się na wszystkich rynkach. W pierwszym rzędzie zaczęła się sprzedaż do Anglii głównie przez Francję i Belgię na poczet kwot przyznanych na kwartał 8/XI 1935 r. ÷ 8/II 1936 r.; sprzedaż ta obejmowała przeważnie półwytwór, potrzebny Anglii do przeprowadzenia jej projektów zbrojeniowych. Rynek Dalekiego Wschodu, Chiny i Indie Brytyjskie, wykazał dosyć duże ożywienie, choć dużo niższe od normalnego. Również znaczne ożywienie dało się zauważyć w krajach Ameryki Poł. i w krajach północnych, a specjalnie w Szwecji i Holandji. Największym popytem cieszyło się żelazo sztabowe, półprodukt i blachy grubsze, mające zastosowanie w budownictwie okrętowym. Stosunek Anglii do kartelu stalowego ciągle nie jest jeszcze uregulowany. Konferencja, odbyta w Londynie w dn. 25/X, nie dała ostatecznych wyników — tak, że prace uzgadniające są w dalszym ciągu w toku. Na konferencji tej Polska przystąpiła do poszczególnych syndykatów, t. zw. biur sprzedaży, choć narazie jeszcze z kwotami prowizorycznymi. Utworzenie biura sprzedaży blachy cienkiej natrafia ciągle na poważne przeszkody — tak, że rozpoczęcia jego funkcjonowania nie należy oczekiwać przed styczniem, pomimo że rynek ten jest w wielkim nieporządku i ceny spadły poniżej wszelkiej opłacalności.

Na rynkach wewnętrznych w poszczególnych krajach położenie przedstawiało się następująco.

Na rynku niemieckim położenie się nie zmieniło. Konjunktura ogólna utrzymywała się dobra, a nawet wzmogła się pod wpływem jesienno-sezonowego ożywienia. Duże zapotrzebowanie napływały ze strony przemysłu wogóle, a w szczególności przemysłów sezonowych; ze strony budownictwa zapotrzebowanie było jeszcze dosyć znaczne, choć zaznacza się już koniec tego sezonu. Interesy eksportowe rozwijały się również pomyślnie i w okresie sprawozdawczym wzrosły nawet dosyć znacznie. Szczególniej znacznie zwiększył się wywóz rur; zamówienia są tak duże, że w najbliższych miesiącach spodziewane jest osiągnięcie rekordowej liczby 30 tys. t. Bardzo znaczną część swego wywozu, przeszło 60%, Niemcy uskuteczniają na zasadach kompensacyjnych i tem też tłumaczą się ich sukcesy w tej dziedzinie.

We Francji zaznaczyło się wyraźne polepszenie, czemu sprzyjało z jednej strony nadejście konjunktury sezonowej, z drugiej zaś — wznowienie transakcji z Anglią na poczet nowych kontyngentów. Najważniejszym wydarzeniem, zajmującym obecnie francuski przemysł hutniczy, są pertraktacje między przemysłowcami w celu wznowienia porozumienia surówki fosforowej, które ekspirowało w dn. 27/X. Pertraktacje prowadzone już były od dłuższego czasu, jednakże napotykały na tak duże trudności, że nie mogły być zakończone do terminu prekluzyjnego. Ostateczny termin został zatem odłożony do dn. 5/XI, po którym huty otrzymują wolną rękę w sprzedaży. Porozumienie to hutnictwo uważa za bardzo ważne, gdyż rozwiązanie go pociągnie za sobą rozwiązanie również porozumienia surówki hematytowej i dzięki współzawodnictwu na

całym rynku surówkowym, z którego napewno skorzysta konkurencja zagraniczna. Rząd francuski również przykłada duże znaczenie do porozumienia, gdyż spadek ceny wewnętrznej wpłynie ujemnie na eksport i pociągnie za sobą obniżkę zarobków robotniczych.

W Belgji nastąpiło bardzo znaczne odprężenie, wyrażające się w silnym zwiększeniu napływu zamówień. Cosibel w październiku zarejestrował ok. 170 tys. t, co dało możność hutom wybitnego polepszenia ich portfela zamówień i pozwoliło na dobre zatrudnienie hut w ciągu dłuższego czasu. Najbardziej poszukiwane było żelazo sztabowe. Chiny występują znów na rynku z zakupami tego żelaza, jak również i Indje Angielskie. W zakresie blachy grubej i średniej w gatunku tomasowskim pokup był słaby, natomiast duże ożywienie było w gatunku martenowskim. Duże obroty miała również blacha cienka — tak, że zatrudnienie walcowni w tym dziale jest dobre. Dobry zbył również był na blachę ocynkowaną i na żelazo taśmowe. Zapotrzebowanie na stare żelastwo było dobre przy cenach utrzymanych.

W Anglii ożywienie w przemyśle dla rynku wewnętrznego i dla dominiów jest tak duże, że nawet pierwszorzędne wydarzenia polityczne, i to zarówno wewnętrzne, jak i zagraniczne, przechodzą tu bez wrażeń. Stan zatrudnienia hutnictwa an-

gielskiego jest doskonały; we wrześniu wytwórczość stali osiągnęła 855 900 t, co stanowiło maksimum od 1929 r. Przewidują, że wytwórczość ta wzrośnie, sądząc po napływie nowych obustalunków. Wobec tak mocnego rynku pojawiają się już pogłoski o możliwości podwyżki cen, na co znaczny wpływ wywierają przewozy okrętowe, mające obecnie silną tendencję zwykłą. W dziale surówki położenie jest bardzo mocne, gdyż cała wytwórczość jest wyprzedana naprzód, tak że jest mowa o uruchomieniu nowych wielkich pieców. Podwyżka ceny nie odgrywałaby tu roli, gdyż wytwórczość obecna wyprzedana jest po cenach dzisiejszych. W dziale półwytworu panuje duże zapotrzebowanie, szczególnie na bloki podwalcowane do kucia i na kęsy, i huty w dostawach tych są mocno zapóźnione; toteż dowóz półwytworu zagranicznego jest pożądanym i nie będzie stanowił konkurencji. Podobne położenie jest również i w wytworach gotowych, gdzie przemysł przetwórczy w wielu wypadkach nie może produkować spowodu braku materiału. Przemysł automobilowy bardzo silnie zwiększa swoje zakupy, również wzrasta fabrykacja blachy białej pomimo ograniczeń ze strony międzynarodowej konwencji.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz

z Luksemburgiem i Francji — w £ zł. fob port — notowane były w dniu 1/XI 1935 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1 016 kg	za 1 000 kg	
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	—	1.19.0	1.19.0
tomasowska	—	1.18.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2. 7.0	2. 7.0
platyny	—	2. 8.0	2. 8.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	3. 2.6	3. 2.6
belki	—	3. 1.6	3. 1.6
kątowniki	—	3. 2.0	3. 2.0
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.10.0	5.10.0
bednarka	—	4. 0.0	4. 0.0
druć-walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	4. 8.0	4. 8.6
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
druć ocynk.	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druc.	—	5.10.0	5.10.0

BIBLIOGRAFJA

KONTROLA FINANSOWA. PROF. J. ASENKO i A. GRODZICKI. Warszawa, 1935. Nakładem miesięcznika „Bank”. — W naszej literaturze fachowej naogół jest niewiele dzieł, poświęconych zagadnieniom naukowego badania czynności i stanu przedsiębiorstw pod kątem widzenia zgodności danych buchalteryjnych z rzeczywistym stanem rzeczy. Chodzi tu zarówno o właściwy obraz operacyjny dla samego przedsiębiorcy, jak, co ważniejsze, dla osób trzecich, a w pierwszym rzędzie udziałowców, którzy, mimo bezpośredniego interesu, nie mają prawa wglądu do rachunkowości danej firmy. Specjalne niebezpieczeństwo wywołuje ten ostatni moment w spółkach akcyjnych, a to ze względu zarówno na

istniejący zakaz kontroli bezpośredniej, dokonywanej przez akcjonariuszów, jak i wielkość sum, wchodzących w grę. Znaczenie tej sprawy docenił nowy Kodeks Handlowy, który przewiduje w art. 376 powołanie biegłych-rewidentów do sprawdzania danych, podawanych akcjonariuszom przez zarządy w bilansach spółek akcyjnych.

Tę lukę w literaturze fachowej w poważnym stopniu zapełnia praca PP. Asenki i Grodzickiego — oczywiście, o ile chodzi o metody kontroli, nie zaś o jej ustawową realizację. Praca powyższa ukazuje się w formie zeszytowej (ukazały się 2 zeszyty) nakładem miesięcznika „Bank”. Całość ma zawierać 12 rozdziałów, poświęconych: pojęciom ogólnym, systemowi samokontroli automatycznej, odpowiedzialności rewidentów, ogólnym zasadom re-

wizji oraz metodzie rewizji poszczególnych elementów bilansu, a mianowicie: aktywów — płynnych i stałych, zobowiązań, rezerw, kapitałów własnych, dochodów, kosztów oraz strat i zysków.

Nawiązując do nauki i doświadczeń anglo-amerykańskich, autorzy w sposób jasny, a zarazem wyczerpujący, przedstawiają właściwe sposoby najpełniejszego rozwiązania postawionego problemu. Zarówno naukowa metoda podejścia do zagadnienia, jak i uwzględnienie całokształtu specyficznych warunków, w jakich pracują przedsiębiorstwa polskie — nadają omawianej pracy charakter wademecum, niezbędnego dla każdego przedsiębiorcy, a przede wszystkim każdego księgowego.

M. I.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LEOZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1.200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwycz. 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ½ str. — zł 110, 1/8 str. — zł 80, ¼ str. — zł 70, 1/16 str. — zł 55, 1/32 str. — zł 40, 1/16 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Włókiennicza Spółka Akcyjna M. Eitingon i S-ka”

mającej siedzibę w Łodzi, przy ul. Sienkiewicza Nr. 84, działając na podstawie paragr. 6 statutu Spółki, niniejszym zwołuje na dz. 30 listopada 1935 r. o godz. 18 w kancelarii Notariusza Józefa Moldenhawera w Warszawie, przy ul. Kapucyńskiej Nr. 6 (w gmachu Hipoteki), pokój Nr. 4

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Powiększenie kapitału zakładowego Spółki, wynoszącego obecnie zł 10 000 000,00, do wysokości zł 18 000 000,00 — przez wypuszczenie nowej (trzeciej) emisji akcji na sumę zł 8 000 000,00 przy wyłączeniu prawa poboru tych akcji z tytułu posiadania akcji emisji dotychczasowych; 3) Zmiana zdania pierwszego paragr. 4. statutu Spółki; 4) Odwołanie jednego członka Rady Nadzorczej i wybór uzupełniający na jego miejsce.

Dotychczasowe brzmienie paragr. 4 statutu, zdanie pierwsze, jest: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 10 000 000,00 i podzielony jest na 50 000 akcji po zł 200,00 wartości nominalnej każda”. Projektowana jest zmiana tego przepisu, jak następuje: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 18 000 000,00 i podzielony jest na 90 000 akcji po zł 200,00 wartości nominalnej każda”.

Do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu uprawnieni będą akcjonariusze, którzy złożą w siedzibie Spółki swoje akcje przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia i nie odbiorą ich przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji złożone być mogą zaświadczenia, o których jest mowa w art. 399 K. H.

2262/45—46

II OGŁOSZENIE

Fabryka Krzesel Gościcino, Spółka Akc. w Gościcinie p o w. M o r s k i

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że w dn. 23 listopada 1935 r., o godz. 15, w lokalu Spółki w Gościcinie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

Porządek dzienny:

1) Przedłożenie bilansu wraz z rachunkiem zysków i strat za 1934/35 r. operacyjny. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 2) Przyjęcie bilansu; 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Wybór pisma nieurzędowego, w którym umieszczone będą obowiązkowe ogłoszenia; 5) Wybór członków Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

Gościcino, powiat Morski, dn. 7 listopada 1935 r.

2826

Zarząd: J. Mack, A. Jahnz

Société Anonyme Belge des Etablissements Industriels Boryszew Belgijska Spółka Akcyjna Zakłady Przemysłowe Boryszew Zarząd w Brukseli, 368, Avenue Louise

Rada Zarządzająca powtórnie zaprasza posiadaczy udziałów (dawnych akcji i świadectw założycielskich) na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w dn. 23 listopada 1935 r., o godz. 11, w Zarządzie Spółki, Bruksela, 368, Avenue Louise, z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej; 2) Bilans i r/k strat i zysków na dz. 30/VI 1935 r.; 3) Udzielenie pokwitowania Radzie Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej; 4) Budżet na 1935/36 rok operacyjny; 5) Wybory.

Udziałowcy, którzy chcą brać udział w Walnym Zgromadzeniu, winni zastosować się do art. 35, 36 i 37 Statutu. Udziały (dawne akcje i świadectwa założycielskie) można składać: 1) w Tow. Finance & Industrie, Bruksela Bld. du Régent 25; 2) w biurze Spółki, Warszawa, ul. Mińska Nr. 25.

2817

10 września 1935 r.

II. R. H. B. XI 1 677

Sąd Okręgowy we Lwowie Wydział II handlowy jako Sąd rejestrowy w dn. 10/IX 1935 r. w sprawie firmy

„Pilak” Małopolska Spółka Akcyjna dla Przemysłu Maltowego i Drzewnego w Polsce

zarządził do rejestru handlowego wpis następującej treści:

Wykreśla się z rejestru handlowego wpis, zarządzony uchwałą z dn. 27/X 1932 r., a dotyczący podwyższenia kapitału akcyjnego o kwotę zł 400 000 — do kwoty zł 1 650 000, drogą nowej subskrypcji 4 000 sztuk akcji imiennych à zł 100, a następnie wpis, dotyczący zmniejszenia kapitału akcyjnego do kwoty zł 250 000, podzielonych na 2 500 sztuk akcji imiennych à zł 100 nominalnej wartości — przywracając do mocy pierwotny tekst ust. 1 statutu, który opiewa „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł 1 250 000, rozłożonych na 12 500 sztuk akcji imiennych, pełne i w gotówkę wypłaconych po zł 100 nominalnej wartości każda”.

Wpisano do rejestru w dn. 26/X 1935 r.

2359

II OGŁOSZENIE

Na żądanie akcjonariuszów Szymona Eisnera i Jakóba Eisnera, wystosowane do Zarządu firmy

„Handel Włókienniczy S. Eisner”, Spółka Akc. w Łodzi

w trybie art. 394 K. H. — Zarząd powyższej Spółki Akcyjnej zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że zwołuje na dz. 30 listopada 1935 r. godz. 10 w kancelarii łódzkiego notariusza Jana Krzemienińskiego przy ul. Prez. Narutowicza Nr. 1

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

firmy „Handel Włókienniczy S. Eisner, Spółka Akcyjna” z następującym porządkiem dziennym:

1) Działalność Zarządu i personelu Spółki Akcyjnej, niezgodna z dobrymi obyczajami kupieckimi;
2) Sprawa odwołania i ustanowienia prokur;
3) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, obowiązani są conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Spółki Akcyjnej w Łodzi, przy ul. Prez. Narutowicza 6 bądź oryginały akcji, bądź dowody zastawowe lub przechowawcze krajowych instytucji kredytowych.

2268/44—46

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Mechaniczne „Ursus”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 10 grudnia 1935 r., o godz. 19, w siedzibie Zakładów Mechanicznych „Ursus”, Sp. Akc. w Warszawie, przy ul. Terespolskiej Nr. 34/36, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły;
3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania obowiązków;
4) Zatwierdzenie budżetu na 1935 r.;
5) Wolne wnioski.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Zarządzie Spółki najpóźniej do dn. 2 grudnia 1935 r. włącznie i nie będą odebrane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia notariusza lub instytucji kredytowej krajowej, stwierdzające złożenie akcji.

2811/48—47

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

Banku Związku Spółek Zarobkowych

SPÓŁKI AKCYJNEJ

odbędzie się w piątek dn. 20 grudnia 1935 r. o godz. 11 na sali posiedzeń Banku w Poznaniu, przy placu Wolności Nr. 15.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 3) Zmiana par. 28 statutu, a mianowicie skreślenie w paragrafie tym słów: „a pozatem w „Poradniku Spółdzielni“ (Organ Unji Związków Spółdzielczych w Polsce)“;

4) Ustalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej.

Odpowiednio do przepisów par. 9 Statutu wzgl. art. 399 par. 2 kodeksu handlowego uprawnieni do głosowania na Walnym Zgromadzeniu są tylko ci akcjonariusze, którzy najpóźniej do piątku, dn. 13 grudnia 1935 r., złożą w kasie Banku w Poznaniu, Plac Wolności 15:

- a) wykaz numerów akcji, znajdujących się w aserwacie Banku, a mających brać udział w Walnym Zgromadzeniu, a o ile akcje nie znajdują się w aserwacie Banku,
- b) akcje same lub zaświadczenie na złożone akcje po myśli kodeksu handlowego, względnie dla akcjonariuszów amerykańskich takie samo zaświadczenie następujących banków amerykańskich: w Nowym Yorku: Guaranty Trust Company of New-York — Trust Department, 140 Broadway; w Chicago: Northern Trust Company — Trust Department, Harris Trust a. Savings Bank — Trust Department.

W zaświadczeniu należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

2314

Zarząd Banku Związku Spółek Zarobkowych
Spółki Akcyjnej

II OGŁOSZENIE

Zarząd Polskiego Tow. Handlu i Przemysłu Futrzanego „Futro“
SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości, że w dn. 2 grudnia r. b. o g. 5 p. p. odbędzie się w lokalu Spółki, Młocińska 3

WYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Porządek dzienny:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie rach. zysków i strat i bilansu za 1934 r.; 3) Zmniejszenie kapitału akcyjnego; 4) Wybór władz; 5) Wolne wnioski.

2310

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Towarzystwo dla Handlu i Przemysłu Mięsnego S. Diszkin“
SPÓŁKA AKCYJNA W ŁODZI

podaje do wiadomości, że — na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 6 kwietnia 1935 r., sporz. przed notariuszem Bronisławem Lisowskim w Łodzi w dn. 6 kwietnia 1935 r. za Nr. Reptert 392.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁKI ZOSTAJE

PODWYŻSZONY O 200 000 (DWIEŚCIE TYSIĘCY)

w drodze nowej emisji 2000 akcji okazicielskich nominalnej wartości po 200 zł każda, które zostają po tej samej cenie przydzielone akcjonariuszom przejętej Spółki Akcyjnej p. f. „Wędliniarnie S. Diszkin, Spółka Akcyjna w Łodzi“ w stosunku 8 akcji nowej emisji, Spółki Akcyjnej p. f. „Towarzystwo dla Handlu i Przemysłu Mięsnego S. Diszkin, Spółka Akcyjna w Łodzi“ na posiadanych przez akcjonariuszów Spółki p. f. „Wędliniarnie S. Diszkin, Spółka Akcyjna w Łodzi“ 10 akcji tejże Spółki.

Formalności przydziału tych akcji dopełnione zostaną w ciągu miesiąca od daty ostatniego ogłoszenia.

2313/46—47—48

II. R. H. B XIII. 1810

POSTANOWIENIE

Sąd Okręgowy we Lwowie Wydział II handlowy jako Sąd rejestrowy w sprawie wpisania do rejestru handlowego firmy

„Alba“ Zjednoczone Fabryki Przemysłu Mineralnego

SPÓŁKA AKCYJNA WE LWOWIE

zarządził w rejestrze handlowym pod sygn. II R. H. B. XIII. 1810 wpis następującej treści:

Brzmienie firmy: „Alba“ Zjednoczone Fabryki Przemysłu Mineralnego, Spółka Akcyjna we Lwowie.

Siedziba Spółki: Lwów, ul. Fredry 1 m. 9.

Przedmiotem przedsiębiorstwa Spółki jest produkcja wapna wszelkiego rodzaju i w każdej postaci (budowlane, nawozowe, hydrauliczne, workowe i t. d.), gipsu wszystkich gatunków (budowlany, sztukatorski, dentystyczny, alabastrowy, formowy, cement gipsowy, sztuczny marmur i t. d.), wyrobów gipsowych (plyty, ścianki, cegły, kreda, pustaki i t. d.), wyrobów betonowych, przemiał zboża, talkum kwarcu barytu i wszystkich innych minerałów dla celów technicznych, produkcja cegły wszelkiego rodzaju kafli, wyrobów glinianych fajansowych i innych wyrobów przemysłu budowlanego i ceramicznego, jak również handel produktami wyżej wyszczególnionymi bez względu na to czy chodzi o własne czy cudze wyroby, jak w końcu wyrobów i handel produktami, potrzebnymi do opakowania własnej produkcji.

Kapitał akcyjny wynosi 2 500 000 i jest podzielony na 15 000 sztuk akcji po 200 zł każda.

Cały kapitał zakładowy został pokryty w całości przez wkłady rzeczowe (aporty).

Członkami Zarządu wybrani zostali: Selig Schmorak, Inż. Józef Luft, Leon Schmorak.

Prokurentami Spółki ustanowieni zostali: Henryk Fisch i Mgr. Juliusz Landesberg.

Do reprezentowania Spółki uprawnieni są dwaj członkowie Zarządu łącznie lub jeden członek Zarządu łącznie z jednym prokurentem.

Czas trwania Spółki nieograniczony.

Pismem, przeznaczonem do ogłoszeń, jest: „Monitor Polski“, „Polska Gospodarcza“ i „Chwila“.

Do rejestru wpisano dn. 9 lipca 1935 r.

2312

II OGŁOSZENIE

Zarząd Małopolskiej S-ki Akc. dla Przemysłu Naftowego we Lwowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że Minister Przem. i Handlu postanowieniem z 13/VI b. r. Nr. GMA 555, zatwierdził uchw. Waln. Zgrom. z 29/IX 1934 r. i zezwolił: na podwyższenie kap. akc. wynoszącego 250 000 o 200 000 przez wypuszczenie 2 000 sztuk akcji na okaziciela II emisji wart. nom. po 200 zł. To podwyższenie nastąpi w myśl uchw. Rady Nadzorczej S-ki z 30/VI b. r. przez wypuszczenie 2 000 sztuk akcji na okaziciela II emisji wart. nom. po 200 zł, a to po cenie 200 zł za akcję. Prawo poboru może być dokonane najdalej do 25 grudnia b. r. u pełnomocnika S-ki Dra Ignacego Lissa przez Akcjonariuszy w stosunku do posiadanych przez nich akcji w tym trybie, iż na każde posiadane 5 akcji, Akcjonariusz ma prawo poboru 4 akcji II emisji; wpłaty na nowe akcje mają być dokonane do rąk tegoż pełnomocnika w gotówce i w całości w chwili wykonania prawa poboru z tem, że niewykonanie prawa poboru przez Akcjonariuszy w czasie i w sposób wyżej podany pociągnie za sobą przydział nieobjętych akcji przez Zarząd według jego uznania w myśl art. 437 § 2 kod. handl. Akcjonariusz, który wykonał prawo poboru, przestaje być związany swoim zapisem jeśli do 15 stycznia 1936 r. nowa emisja nie zostanie zgłoszona do zarejestrowania.

Lwów, dn. 9 listopada.

2299

Zarząd Spółki

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą: „Gazolina“, Spółka Akc.

podaje do wiadomości, że uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 11 maja 1935 r. postanowione zostało

podwyższyć kapitał akcyjny o kwotę zł 600 000-00

drogą emisji 3500 sztuk akcji imiennych oraz 2500 sztuk akcji okazicielskich po zł 100-00 nom. wart. każda.

Na mocy art. 436 kod. handl. Zarząd Spółki ofiaruje niniejszem akcje te dotychczasowym akcjonariuszom na podstawie uchwały powołanego wyżej Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 11 maja 1935 r. na następujących warunkach:

Prawo poboru podlegają 3500 sztuk akcji imiennych oraz 2500 sztuk akcji okazicielskich po zł 100-00 nom. wart. każda, cena emisyjna wynosi zł 100-00 za jedną akcję, zwiększona o koszty, związane z emisją w kwocie zł 1-50; nowe akcje uczestniczyć będą w dywidendzie od dn. 1 stycznia 1935 r.; dotychczasowym akcjonariuszom przysługuje prawo poboru w stosunku do ilości posiadanych akcji poprzednich emisji, t. j. po 1 akcji imiennej nowej emisji na każde 5 akcji imiennych poprzednich, oraz po 1 akcji okazicielskiej nowej emisji na każde 5 akcji okazicielskich poprzednich.

Akcjonariusze winni wykonać swe prawo poboru w terminie do dnia 22 listopada 1935 r. włącznie. Wpłaty na nowe akcje przez dotychczasowych akcjonariuszów winny być dokonane w Banku Naftowym Spółka Akcyjna we Lwowie, ul. L. Sapichy 3, w pełnej wysokości, t. j. w sumie zł 101-50 za każdą nową akcję, i to w terminie dla wykonania poboru zakresłonym, t. j. do dn. 22 listopada 1935 r. włącznie.

W razie niewykonania prawa poboru przez dotychczasowych akcjonariuszów, oraz nieuiszczenia wpłat na nowe akcje w powyższym terminie, zostanie wyznaczony drugi termin poboru pozostałych akcji przez wszystkich dawnych akcjonariuszów, przyczem dodatkowy przydział akcji nastąpi w stosunku do zgłoszeń; akcje nieobjęte Zarząd przydzieli według swego uznania, jednak nie poniżej ceny emisyjnej.

Zapisujący się na akcje przestanie być zapisem związany, jeżeli nowa emisja nie będzie zgłoszona do zarejestrowania do dn. 23 grudnia 1935 r.

2293/45-46-47

II OGŁOSZENIE

BELGIJSKA SPÓŁKA AKCYJNA

Verreries du Midi de la Pologne, anciennement
Glaces du Midi de la Russie

Towarzystwo Południowo-Polskich Hot Szklanych
dawniej Południowo-Rosyjskich Hot Lustrzanych

Bruksela, ul. Henri Maus 37/39

Rejestr handlowy w Brukseli Nr. 5 339

Rada Zarządzająca zaprasza PP. Akcjonariuszy na

ZWYKLE WALNE ZGROMADZENIE

w czwartek dn. 28 listopada 1935 r. o godz. 15 w siedzibie Spółki przy ul. Henri Maus 37/39 w Brukseli.

Porządek dzienny:

1) Odczytanie sprawozdań Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie bilansu ogólnego na dz. 30 czerwca 1935 r. wraz z rachunkiem strat i zysków; 3) Zatwierdzenie takiegoż bilansu Oddziałów w Polsce oraz rachunku strat i zysków; 4) Udzielenie absolutorium Radzie i Komisji Rewizyjnej; 5) Wybory według statutu; 6) Zatwierdzenie wyboru 2 administratorów — na miejsce zmarłego oraz na miejsce tego, który zgłosił dymisję; 7) Wybór jednego administratora i jednego członka Komisji Rewizyjnej.

Aby zapewnić sobie prawo udziału w Walnym Zgromadzeniu PP. Akcjonariusze proszeni są o zastosowanie się do § 25 statutu. Akcje mają być składane conajmniej 5 dni przed Zebraniem: i to w Belgii w „Société Générale de Belgique“ w Brukseli i we wszystkich Oddziałach prowincjonalnych, w Banque de Bruxelles w Brukseli i w Oddziałach, w Siedzibie Zarządu Banku „Société Générale de Belgique a Charleroi“, oraz w siedzibie Spółki w Brukseli przy ul. Henri Maus 37/39, w Polsce zaś w siedzibie Spółki Warszawa, Bracka 5 m. 2.

2298/45-46

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Chemiczne Grodzisk

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 listopada 1935 r. o godz. 18 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Marszałkowska 151, odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Uzupelniające wybory do Rady Nadzorczej;
- 3) Zmiana uchwały Organizacyjnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 26 II 1921 r. odnośnie pism, w których umieszczone być mają wszelkie przez prawo wymagane ogłoszenia, dotyczące Spółki;
- 4) Wolne wnioski.

Właściciele akcji na okaziciela korzystają z prawa głosu na Zgromadzeniu, o ile conajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem złożą Zarządowi swoje akcje, akcje zaś imienne dają prawo głosu, o ile w tymże siedmiodniowym terminie zapisane były w księgach Spółki. Zamiast samych akcji mogą być złożone świadectwa zastawowe lub depozytowe polskich instytucji kredytowych rządowych lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych.

2392

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Sila i Światło“ w Warszawie

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 listopada 1935 r., o godz. 17, w domu własnym, przy ul. Marszałkowskiej 94, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1934/35, podział zysków oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 4) Wybór członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej, delegatów Rady do Zarządu oraz dla członków Komisji Rewizyjnej.

Stosownie do art. 399 K. H., właściciele akcji imiennych i świadectw tymczasowych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dn. 20 listopada r. b. w biurze Spółki w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 94, i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucjach kredytowych.

Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie „Trust Metallurgique, Electrique et Industriel, S. A.“, Bruxelles, 168, rue Royale. Zaświadczenia winny zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 12 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

2278/45-46

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza, Spółka Akcyjna

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że wyznaczone na dz. 31 października 1935 r.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

nie odbyło się spowodu niezgłoszenia dostatecznej ilości akcji. Wobec tego odbędzie się ono w drugim terminie, t. j. w dn. 26 listopada 1935 r. o godz. 11 w lokalu Zarządu Towarzystwa w Warszawie, ul. Moniuszki 10 z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, bilansu, rachunku zysków i strat za 1934/35 rok obrotowy oraz udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków. Powzięcie uchwały o podziale zysków;

2) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących;

3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie ich wynagrodzenia.

Akcjonariusze, życzący uczestniczyć osobiście lub przez swych pełnomocników w rzeczonem Zgromadzeniu, powinni złożyć w Zarządzie Twa nie później niż 19 listopada 1935 r. swoje akcje lub zaświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w krajowej instytucji kredytowej.

Dla akcji, deponowanych we Francji i Belgji, konieczne jest przedstawienie zaświadczeń depozytowych, wystawionych przez „Crédit Lyonnais“ w Paryżu.

Wobec tego, że wzamian dotychczasowych akcji nie zostały jeszcze wydane akcjonariuszom nowe akcje, każde dwie złożone przez akcjonariuszy akcje dotychczasowe dają prawo do jednego głosu.

W zaświadczeniach należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zgodnie z § 29 statutu, Zebranie to uważane będzie za prawomocne, a uchwały jego za ostateczne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

2328

II OGŁOSZENIE

Zarząd Cukrowni „Kujawy“, Spółka Akcyjna w Janikowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 listopada 1935 r., o godz. 12 w południe w Hotelu Basta w Inowrocławiu, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia;

2) Przedłożenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok obrotowy 1934/35;

3) Sprawozdanie rewizorów;

4) Uchwała odnośnie przyjęcia bilansu, rachunku strat i zysków oraz podziału zysku;

5) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

6) Ustalenie ilości członków Rady Nadzorczej na 1935/36 r.;

7) Wybory członków do Rady Nadzorczej;

8) Zatwierdzenie Zarządu;

9) Upoważnienie dla członków Rady Nadzorczej i Zarządu do brania udziału we władzach innych cukrowni;

10) Wybory rewizorów;

11) Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej, delegowanych do Zarządu, oraz ustalenie kosztów przejazdu i djet dla członków Rady Nadzorczej;

12) Zamknięcie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

Właściciele akcji, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 17 listopada 1935 r. włącznie złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub też zaświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej.

W zaświadczeniu winny być wymienione: imię i nazwisko akcjonariusza, liczba akcji oraz winno być zawarte oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

Janikowo, dn. 11 listopada 1935 r.

Cukrownia „Kujawy“ Spółka Akcyjna w Janikowie

Z a r z ą d

2328

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki „Chodorów“

Spółka Akcyjna dla Przemysłu Cukrowniczego

W CHODOROWIE

zawiadamia, że w dn. 30 listopada 1935 r. o godz. 12 odbędzie się w sali posiedzeń firmy „Polso“ Polska Spółka dla Obrótów Towarowego, S. A. we Lwowie, przy ul. Szajnochy L. 2

XX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie i przedłożenie bilansu, oraz roku strat i zysków za rok obrotowy 1934/35;

2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;

3) Zatwierdzenie przedłożonego bilansu i udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej i Zarządowi;

4) Wniosek w przedmiocie rozdziału zysku;

5) Ustalenie terminu wypłaty dywidendy;

6) Uchwalenie: a) sprzedaży starej Leśniczówki Mołodyńcze, zajmującej obszar 3 morgów 286 sążni kwadratowych, b) zamiany 1 morga gruntu na rozszerzenie cmentarza Gminy Zagóreczko, która wzamian za to oddaje Spółce 1 morg, w innym miejscu położony;

7) Wybór jednego członka Rady Nadzorczej;

8) Wybór i ustalenie pism, w których mają być zamieszczone ogłoszenia publiczne Spółki (§ 12 Statutu);

9) Wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą swoje akcje wraz z bieżącymi kuponami złożyć w kasie: Banku Cukrownictwa Oddział we Lwowie, Powszechnego Banku Związkowego we Lwowie, Banku Gospodarstwa Krajowego Oddział we Lwowie, lub Banku Dyskontowego Warszawskiego Oddział we Lwowie za pisemnym poświadczeniem, które będzie służyć jako legitymacja do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu.

Poświadczenie będzie opiewać na nazwisko i podawać ilość akcji i głosów, przysługujących upoważnionemu Akcjonariuszowi.

Legitymacja służyć może tylko osobie, w niej wymienionej, lub należycie wykazanemu pełnomocnikowi.

Poświadczenia na złożone akcje winni akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, złożyć względnie nadesłać do Zarządu Cukrowni w Chodorowie najpóźniej do dn. 23 listopada 1935 r.

Zdeponowane akcje mogą być po Walnym Zgromadzeniu podjęte w instytucji, w której zostały złożone, za zwrotem otrzymanego poświadczenia lub też za potwierdzeniem odbioru i oddaniem potwierdzenia Spółki, że wydane na złożone akcje poświadczenie u niej złożone zostało.

Ponadto wskazuje się — stosownie do par. 16 Statutu Spółki — na możliwość zgłoszenia przez Akcjonariuszów, reprezentujących $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, dodatkowych spraw na porządek dzienny, o ile to nastąpi najpóźniej do dn. 16 listopada 1935 r.

Przedruki nie będą honorowane.

2297/15—46

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Handlowego „Żelazo“, Sp. Akc. W PABJANICACH

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 grudnia 1935 r., o godz. 18, odbędzie się w lokalu Banku Ludowego w Pabjanicach

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1934/35 rok operacyjny; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1934/35 operacyjny oraz udzielenie Zarządowi absolutorjum; 4) Zatwierdzenie budżetu wydatków na 1935/36 r.; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz sprawa wynagrodzenia władz Spółki; 6) Wnioski Akcjonariuszów, ustawowo złożone.

2318/40—48

Kolej Lokalna Siersza—Trzebinia—Skawce, Spółka Akcyjna w likwidacji

Stosownie do postanowień §§ 11—19 statutu ogłasza się, że
**NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

Spółki Akcyjnej w likwidacji „Kolej Lokalna Siersza — Trzebinia — Skawce”, odbędzie się w dn. 14 grudnia 1935 r., o godz. 10 przedpoł., w Krakowie w sali hotelu „Grand”, przy ul. Sławkowskiej 8.

Przedmiotem obrad będą:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 1935 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

2) Przyjęcie bilansu otwarcia likwidacji Spółki na dz. 1 lipca 1935 r.

Według postanowień § 21 statutu, każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona na przynajmniej 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki lub w Oddziale Banku Gospodarstwa Krajowego we Lwowie i w Krakowie i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 29 listopada 1935 r. w Zarządzie we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr. 1, II p.

Likwidatorzy: *Dr. Wacław Lewicki mp., Kominkowski Kazimierz mp., Andrzejewski Seweryn mp., Mgr. Jan Zajac mp.*

2345

Sąd Okręgowy w Samborze, Wydział II

dn. 18 lipca 1934 r.

Firm. 172/34 B. I 138

Zmiany i dodatki, odnoszące się do Spółek Akc., wpisanych do rejestru.

Brzmienie firmy:

„Gazolina“, Spółka Akcyjna

Siedziba: Borysław.

Do rejestru należy wpisać:

Na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 23 maja 1934 r., stwierdzonej protokołem notariusza D-ra Bolesława Trzosa we Lwowie Nr. rep. 498/1934, oraz częściowego odpisu protokołu posiedzenia Rady Nadzorczej, S. A. „Gazolina” z dn. 17 marca 1934 r., uwierzytelnionego przez tegoż notariusza Nr. rep. 565/1934.

Członkami Rady Nadzorczej zostali wybrani: Inż. Julian Fabiański, Jadwiga Jamrozowa, Jan Padewski.

Członkami Zarządu: Szczęsny Tarnowski.

Udzielono prokury: Lechowi Paulowi, Kazimierzowi Kopnickiemu.

Należy skreślić: prokurę Szczęsnego Tarnowskiego, zmarłych członków Rady Nadzorczej: Inż. D-ra Stanisława Jamroza i Inż. Karola Wyleżyńskiego.

Data wpisu 31 lipca 1934 r.

2327

Ministerstwo Przemysłu i Handlu oraz Skarbu postanowieniem z dn. 1 sierpnia 1935 r. za Nr. GMA 2050, zezwoliło

Angielskiej Spółce Akcyjnej—Conard White Star Limited

z siedzibą w Liverpool'u na działalność w Państwie Polskim. W związku z tem oraz §§ 8 i 9 Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20/XII 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 103), podaje się do wiadomości, co następuje:

Przedsiębiorstwo Okrętowe Angielska Spółka Akcyjna Conard White Star Limited z siedzibą główną w Liverpool'u (Anglja), przedstawicielstwo na Polskę, Warszawa, Marszałkowska 144, Oddziały w Polsce: Kraków, Szpitalna 30 i Lwów, Sykstuska 37.

Kapitał Spółki wynosi £ 10 000 000, wpłaconych w całości. Na działalność w Państwie Polskim wyznaczono kapitał w wysokości zł 200 000.

Przedstawicielem Spółki w Państwie Polskim jest Pan Augustus-George Phillips, zamieszkały w Warszawie, przy ul. Moniuszki 2a.

2347

Zarząd Cukrowni „Tuczno“, Spółka Akc. w Tucznie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 listopada 1935 r., o godz. 11 przedpoł., w Hotelu Basta w Inowrocławiu, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia;

2) Przedłożenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok obrachunkowy 1934/35;

3) Uchwała odnośnie przyjęcia bilansu, rachunku strat i zysków oraz podziału zysku;

4) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;

5) Ustalenie ilości członków Rady Nadzorczej na 1935/36 r.;

6) Wybory członków do Rady Nadzorczej;

7) Zatwierdzenie Zarządu;

8) Upoważnienie dla członków Rady Nadzorczej i Zarządu do brania udziału we władzach innych cukrowni;

9) Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej, delegowanych do Zarządu, oraz ustalenie kosztów przejazdu i djet dla członków Rady Nadzorczej;

10) Zamknięcie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

Właściciele akcji, życzący sobie uczestniczyć w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dnia 17 listopada 1935 r. włącznie złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje względnie zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej.

W zaświadczeniu winny być wymienione imię i nazwisko akcjonariusza, liczba akcji oraz winno być zawarte oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

Tuczno, dn. 11 listopada 1935 r.

Cukrownia „Tuczno“, Spółka Akcyjna w Tucznie

2335

Z a r z ą d

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI AKCYJNEJ

Herzfeld & Victorius w Grudziądzu

odbędzie się w czwartek dn. 28 listopada 1935 r. o godz. 12 w poł. w Warszawie przy Al. Ujazdowskich nr. 41 m. 1.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu za rok obrachunkowy 1934/35 oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 30 czerwca 1935 r. i rachunku strat i zysków za rok obrachunkowy 1934/35, udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi oraz uchwalenie zużycia zysku; 4) Powzięcie uchwały w sprawie drugiej połowy dywidendy za rok obrachunkowy 1929/30; 5) Wybory do Rady Nadzorczej; 6) Wolne wnioski.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcji na 7 dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. Akcje na okaziciela dają prawo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożone zostaną w biurze Spółki w Grudziądzu i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia (kwity depozytowe) na dowód złożenia akcji w Banku Związku Spółek Zarobkowych (Centrali i oddziałach) albo też u notariusza polskiego. W zaświadczeniach (kwitach depozytowych) należy wymienić liczbę, numer oraz rodzaj akcji i stwierdzić, że akcje nie będą z depozytu wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Grudziądz, dn. 14 listopada 1935 r.

Herzfeld & Victorius, Spółka Akcyjna

2340

Z a r z ą d

!!! Bądź nowoczesnym i podróżuj samolotem !!!

Zarząd Cukrowni „Ciechanów“, Spółki Akcyjnej

zawiadamia PP. Akcjonariuszów że w dn. 29 listopada 1935 r. o godz. 17 odbędzie się w Warszawie w biurze Zarządu Spółki przy ul. Ordynackiej Nr. 8 m. 6

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie — po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej: a) sprawozdania Zarządu, b) bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/35, c) udzielenia Zarządowi absolutorjum, d) podziału zysków;
- 3) Zatwierdzenie budżetu na 1935/36 r.;
- 4) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu w instytucjach i bankach z prawem udzielania zabezpieczeń hipotecznych i innych;
- 5) Wybór dwóch członków Zarządu i potwierdzenie ustalonego wynagrodzenia członków Zarządu;
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 7) Zmiana § 19 Statutu Spółki.

Brzmienie dotychczasowe: „Z czystego zysku rocznego, jaki okaże się po strąceniu wszystkich wydatków i strat, potrąca się co najmniej 8% na kapitał zapasowy oraz kwotę, określoną przez Walne Zgromadzenie, na amortyzację ruchomego i nieruchomego majątku Spółki, poczem wydziela się 5% od kapitału zakładowego na dywidendę dla akcjonariuszów. Pozostająca pozatem suma po wydzieleniu 9% od tejże tytułem tantiemy dla Zarządu, przeznaczana się do dyspozycji Walnego Zgromadzenia“.

Brzmienie proponowane § 19 Statutu Spółki:

„Z czystego zysku rocznego, jaki okaże się po strąceniu wszystkich wydatków i strat, potrąca się co najmniej 8% na kapitał zapasowy oraz kwotę, określoną przez Walne Zgromadzenie, na amortyzację ruchomego i nieruchomego majątku Spółki. Reszta czystego zysku przeznaczana się: a) na dywidendę dla akcjonariuszów, b) na tantiemę dla Zarządu w wysokości 15% od sumy, wyznaczonej na dywidendę, oraz c) na inne potrzeby według uznania Walnego Zgromadzenia“;

8) Wnioski Akcjonariuszów.

Dla uzyskania głosu z akcji bezimiennych należy akcje te lub świadectwa depozytowe, wydane przez bank lub notariusza, złożyć w Zarządzie Spółki w Warszawie, Ordynacka 8 m. 6 przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. do dn. 21 listopada r. b. włącznie.

2843

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe „Wiks“, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że na dz. 26 listopada 1935 r. o godz. 4 pp. w lokalu Notariusza S. Warmkiego przy ul. Senatorskiej 2 w Warszawie zostaje zwołane

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

poimienionej Spółki Akcyjnej z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu, rachunku zysków i strat za lata 1933 i 1934;
- 3) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki z dokonanych czynności w latach sprawozdawczych 1933 i 1934;
- 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Zmiany Statutu.

Zarząd proponuje zmianę § 14 statutu Spółki w ten sposób, że w paragrafie tym zostaną skreślone słowa: „i w jednym z dzienników według wyboru Walnego Zgromadzenia“.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, są obowiązani złożyć w Spółce swe akcje przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia; zamiast akcyj mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej.

2851

Zarząd Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Siemens**SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

15 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 28 listopada 1935 r. o godz. 16 w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Królewskiej Nr. 23, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1934/35;
- 3) Powzięcie uchwały o pokryciu strat;
- 4) Pokwitowanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej z czynności;
- 5) Wybór Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Upoważnienie Rady Nadzorczej do upoważnienia ze swej strony Zarządu do korzystania w razie potrzeby z kredytów;
- 8) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub też zaświadczenia na dowód złożenia akcji u notariusza lub w Banku Handlowym w Warszawie, Powszechnym Banku Kredytowym w Warszawie lub innej odpowiedniej instytucji kredytowej krajowej; Zentraleuropäische Länderbank w Wiedniu, Wiener Bankverein w Wiedniu, Schweizerische Kreditanstalt w Zurychu, Deutsche Bank u. Diskontogesellschaft w Berlinie — zarówno w centralach jak i filiach tychże banków.

W zaświadczeniach należy wymienić ilość oraz numery akcji, jak również stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

2399

„Przechowo“ Młyny i Tartaki, Spółka Akcyjna

w Przechowie, pow. Świecie n/Wisłą

Bilans na dz. 30 czerwca 1935 r.

STAN CZYNNY. — Grunty zł 110 644·82; Budynek: a) fabryczne zł 1 342 350·30, b) gospodarcze zł 45 760·27, c) mieszkalne zł 213 451·00; Maszyny i narzędzia zł 1 391 538·88; Siła wodna zł 350 000·00; Bocznica i parowóz zł 23 000·00; Tabor: a) samochody zł 27 910·34, b) wozy i uprząże zł 7 636·00, c) konie zł 6 016·50; Ruchomości zł 15 328·55; Gotówka w kasie zł 3 863·54; Gotówka w bankach zł 37 071·16; Weksle w portfelu zł 17 648·55; Kaucje zł 525·00; Udziały zł 300·00; Materiały: a) worki zł 83 427·89, b) węgiel zł 1 270·09; Zapasy zboża i młwa zł 401 086·57; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 290 740·32, b) dostawcy zł 43 524·08; Różni zł 19 901·72; Sumy przechodnie zł 53 101·17; Strata w 1933/34 r. zł 17 756·38; Strata w roku 1934/35 zł 23 683·13; Różni za gwarancje hipoteczne zł 990 000·00; Różni za gwarancje wekslowe zł 50 000·00; Razem zł 1 040 000·00.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 1 800 000·00; Kapitał amortyzacyjny: Saldo z roku ubiegłego zł 724 431·23, odpisano raty amortyzac. na ruchomości i tabor: zł 18 816·42, dopisano na amortyzację maszyn i narzędzi zł 94 385·19; Zobowiązania: a) akcepty zł 298 300·00, b) banki zł 424 031·84, c) hipoteki zł 350 000·00, d) dostawcy zł 18 511·02, e) odbiorcy zł 22 534·03, f) różni zł 435 025·23, g) różni za zboże i młwa zł 338 328·31, h) różni za worki zł 39 041·45; Sumy przechodnie zł 1 764·38; Gwarancje hipoteczne zł 990 000·00; Gwarancje wekslowe zł 50 000·00; Razem zł 1 040 000·00.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Zakup zboża zł 2 787 820·67; Koszty fabrykacji zł 160 650·55; Koszty sprzedaży zł 390 497·56; Koszty administracji zł 63 520·99; Koszty kredytów zł 82 530·34; Utrzymanie gospodarstwa rolnego zł 2 505·98; Świadczenia socjalne zł 18 799·56; Podatki zł 70 453·59; Amortyzacja ruchomości zł 806·76; Amortyzacja taboru zł 12 218·18; Amortyzacja maszyn i narzędzi zł 94 385·19; Nieściągalne pretensje zł 46 301·28; Razem zł 3 730 490·65.

ZYSKI. — Przemiał i sprzedaż młwa zł 3 603 380·62; Magazynowanie zboża zł 100 112·19; Sprzedaż drzewa zł 228·19; Sprzedaż nawozów sztucznych zł 1 586·49; Wpływ odpisaney dawney pretensyj zł 1 500·03; Strata zł 23 683·13; Razem zł 3 730 490·65.

2346

GALICYJSKIE TOWARZYSTWO NAFTOWE „GALICJA“, Sp. Akc.

Bilans na dz. 30 kwietnia 1935 r.

AKTYWA	zł	zł	zł
I. Majątek stały:			
Rafinerja:			
Grunty		131 876 ⁵⁰	
Budynki:			
a) fabryczne . . .	1 512 835 ⁰⁸		
b) mieszkalne . . .	191 849 ³⁸	1 704 684 ⁴⁶	
Urządzenia techn.	20 659 710 ⁸²		
Inwentarz		121 424 ⁷⁰	22 617 696 ⁴⁸
Pozamiejscowe nie- ruchomości			1 040 677 ⁹⁶
Zakłady filijne:			
Urządzenia techn.	2 713 607 ⁶³		
Inwentarz	97 797 ⁶¹	2 811 405 ²⁴	
Kopalnie:			
Prawa naftowe, te- reny i szyby	25 418 429 ⁵⁷		
Urządzenia techn.	10 715 465 ⁸²		
Budynki:			
a) kopalniane . . .	149 285 ⁶¹		
b) mieszkalne . . .	91 814 ⁴⁰	241 100 ⁰¹	
Inwentarz		134 753 ⁰⁰	36 509 748 ⁴⁰
II. Majątek płynny:			
Gotówka w kasie i bankach			1 040 898 ²⁴
Weksle w portfelu i inkasie			300 412 ⁹⁴
Papiery procent. . .	129 548 ⁴⁶		
Akcje i udziały w inn. przedsięb.	7 658 948 ⁵³	7 788 496 ⁹⁹	
Zapasy:			
Materiały surowe . .	972 169 ⁶³		
Materiały pomoc- nicze i pędne	845 984 ⁵⁸		
Półfabrykaty	734 725 ⁰²		
Got. wyr. i tow. . . .	3 192 435 ⁴³	5 745 314 ⁶⁶	
Dłużnicy:			
Odbiorcy	2 769 103 ²⁰		
Dostawcy	850 492 ⁶¹		
Różne zarachow. . .	693 563 ⁸²		
Wątpl. należności:			
a) weksle prote- stowane	8 538 ⁰⁴		
b) inne należn. . .	742 607 ⁰⁸	5 064 304 ⁷⁵	
Depozyty:			
a) w gotówce	27 362 ⁶⁵		
b) w papier. wart. .	1 820 ⁴³	29 183 ⁰⁸	
Sumy przechodnie:			22 366 ⁷⁸
			<u>82 970 505⁵²</u>
Sumy pozabilansowe:			
Żyra	444 007 ⁰²		
Kaucje	109 361 ⁰⁰		
Dłużnicy za gwarancje	1 781 250 ⁰⁰		
			<u>2 334 618⁰²</u>
PASYWA	zł	zł	
I.—Kapitały własne:			
Kapitał akcyjny: podzielony na 360 000 akcji wart. nom. po zł 100			36 000 000 ⁰⁰

Kapitały rezerwowe:			
Zwyczajny kapitał zapasowy według § 45 statutu	2 633 802 ³⁶		
Nadzwyczajny fundusz rezer- wowy	1 851 421 ¹⁵		
Opodatkowany fundusz rezer- wowy	5 107 307 ⁴⁶	9 592 530 ⁹⁷	
Fundusz rezerwy podatku dochodowego			200 133 ⁰⁰
II.—Kapitał amortyzacyjny:			
Saldo na dz. 30 kwietnia 1934 r.	25 723 164 ⁹⁶		
Dopisano w roku sprawoz- dawczym	1 540 000 ⁰⁰	27 263 164 ⁹⁶	
III.—Zobowiązania:			
Wierzyciele:			
Akcepty	35 066 ⁶⁸		
Banki	6 348 505 ³¹		
Dostaw. i brutowcy	802 092 ⁸²		
Odbiorcy	299 619 ¹⁰		
Kredytowy podatek kon- sumpc. i drogowy	607 030 ⁹⁵		
Różni	702 634 ²⁸	8 794 949 ¹⁴	
Sumy przechodnie			8 824 ⁴⁸
Zysk z lat ubiegłych			1 109 273 ²⁵
Zysk 1934/1935			1 629 ⁷²
			<u>82 970 505⁵²</u>
Sumy pozabilansowe:			
Wierzyciele za żyra	444 007 ⁰²		
Wierzyciele za kaucje	109 361 ⁰⁰		
Gwarancje	1 781 250 ⁰⁰		
			<u>2 334 618⁰²</u>

Uwaga: Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych
zł 6 383 571⁹⁹

Rachunek zysków i strat za czas od 1 maja 1934 r. do 30 kwietnia 1935 r.

STRATY	zł	zł
Koszty administracji ogólnej		385 516 ³²
Przerobiona ropa z zakupu		3 006 587 ³⁵
Koszty fabrykacji		7 727 389 ⁷⁹
" sprzedaży		2 823 109 ⁵⁷
" kredytów		565 073 ²⁹
Podatki: państw. i komunalne	522 827 ⁷⁹	
konsumc. i drogowy	3 961 980 ³⁹	4 484 808 ¹⁸
Różnice kursowe		50 104 ⁶⁴
Odpisy amortyzacyjny		1 540 000 ⁰⁰
Odpisy nieściągaln. pretensyj		170 736 ⁹⁴
Zysk		1 629 ⁷²
		<u>20 754 955⁸⁰</u>
ZYSKI		zł
Przychód ze sprzedaży i inne wpływy		20 754 955 ⁸⁰
		<u>20 754 955⁸⁰</u>

2841

II R. H. B. XII. 1717.

Sąd Okręgowy we Lwowie Wydział II handlowy jako Sąd Rejestrowy na posiedzeniu niejawnym w dn. 21 sierpnia 1935 r. w sprawie firmy

**„Pionier“ Spółka Akcyjna dla Poszukiwania i Wydobywania
Minerałów Bitumicznych**

postanowił zarządzić w rejestrze handlowym wpis następującej treści:

Prokurę D^{ra} Stanisława Weignera odwołano.
Do rejestru wpisano w dn. 17/X 1935 r.

2850

PODRÓŻUJ CIE SAMOLOTAMI

FRANCUSKO-POLSKIE TOWARZYSTWO GÓRNICZE

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 30 kwietnia 1935 r.

AKTYWA	zł	zł
I. — Majątek stały:		
Prawa naftowe, tereny i szyby		23 782 495,36
Urządzenia techniczne		2 990 832,57
Budynki:		
a) kopalniane	11 341,35	
b) mieszkalne	9 735,72	21 077,07
Inwentarz		11 018,23
II. — Majątek płynny:		
Gotówka w kasie i bankach		33 086,55
Papiery procentowe		24 631,37
Zapasy:		
a) materiały surowe	18 647,29	
b) materiały pomocnicze	497 260,80	515 908,09
Dłużnicy:		
a) odbiorcy	949,57	
b) dostawcy	20 090,47	
c) różne zarachowania	237 402,15	
d) wątpliwe należności	10 221,18	268 663,37
Zdeponowana gotówka i papiery wartościowe		720,20
Straty z lat ubiegłych		367 977,47
Strata z okresu sprawozdaw.		1 242,49
		<u>28 018 833,77</u>
PASywa		
I. — Kapitały własne:		
Kapitał akcyjny, podzielony na 110 000 akcji wartości nominalnej po zł 120		13 200 000,00
Kapitały rezerwowe:		
Zwyczajny kapitał zapasowy		19 050,04
Saldo na dz. 30 kwietnia 1934 r.		1 551 975,64
III. — Wierzycciele:		
Banki	5 910 200,73	
Dostawcy i bruttowcy	11 509,57	
Odbiorcy	288 773,48	
Kredyty	7 003 488,62	
Różni	33 835,69	13 247 808,09
		<u>28 018 833,77</u>
Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych		12 913 689,35

Rachunek zysków i strat
za czas od 1 maja 1934 r. do 30 kwietnia 1935 r.

STRATY	zł
Koszty ruchu szybów	483 838,64
Straty na materiałach	43 027,67
Koszty kredytów	252 028,09
Podatki państwowe i komunalne	15 950,24
	<u>794 844,64</u>
ZYSKI	
Przychód ze sprzedaży i inne wpływy	792 421,15
Strata z okresu sprawozdawczego	2 423,49
	<u>794 844,64</u>

2342

I OGŁOSZENIE O OTWARCIU LIKWIDACJI NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Fabryki Portland-Cementu „Klucze“, Spółka Akcyjna

uchwaliło w dn. 21 września 1935 r.

OTWARCIE LIKWIDACJI SPÓŁKI
Z DN. 1 PAZDZIERNIKA 1935 R.

Zgodnie z art. 449 Kodeksu Handlowego, wzywa się wierzycieli Spółki do zgłoszenia ich wierzytelności w ciągu sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia, w biurze Spółki w Kluczach, poczta Olkusz.

Fabryka Portland-Cementu „Klucze“, Sp. Akc. w likwidacji.

Towarzystwo Karwice — Ozierańskiej Cukrowni i Rafinerji SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans za rok operacyjny 1934/35 na dz. 31 marca 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty i budowle zł 1 334 225,35; Urządzenia techniczne zł 2 829 529,34; Inwentarze zł 685 509,08; Majątek płynny: Gotówka zł 5 602,59; Udziały, kaucje i depozyty zł 51 325,81; Papiery procentowe zł 22 176,00; Materiały pomocnicze zł 173 290,49; Produkty fabrykacji zł 1 919 697,10; Banki zł 513 415,09; Dłużnicy zł 604 588,52; Dzierżawione majątki zł 216 147,53; Nakłady na kampanję 1935/36 r. zł 28 058,25; Odkup kontyngentu zł 382 538,92; Straty lat ubiegłych zł 488 194,53; Razem zł 9 254 298,60.

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 1 750 000,00; Kapitał zapasowy zł 34 734,68; Kapitał amortyzacyjny zł 720 667,73; Zobowiązania: Akcepty zł 972 345,56; Banki zł 4 093 000,81; Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego zł 601 951,78; Wierzycciele zł 913 376,14; Zysk za rok operacyjny 1933/34 zł 93 200,46; Zysk za rok sprawozdawczy zł 75 021,44; Razem zł 9 254 298,60.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty fabrykacji zł 1 572 395,18; Koszty administracji ogólnej zł 53 625,00; Koszty handlowe zł 205 699,60; Koszty sprzedaży cukru zł 61 239,81; Asekuracja zł 17 520,47; Podatki zł 118 086,64; Procenty i prowizje zł 484 506,82; Strata na majątkach zł 28 470,70; Strata na inwentarzach i sprzedaży zboża zł 6 526,00; Wartość remanentów cukru i melasu z ubiegłej kampanji zł 1 642 654,51; Cukier żółty zł 2 784,00; Zysk zł 75 021,44; Razem zł 4 268 530,17.

ZYSKI. — Za sprzedany cukier zł 2 458 574,62; Wartość remanentu cukru na dz. 31/III 1935 r. zł 1 543 680,00; Dodatkowy wpływ za cukier zł 36 852,67; Wpływ z realizacji melasu zł 22 718,12; Wartość remanentu melasu na dz. 31/III 1935 r. zł 15 517,90; Dodatkowy wpływ za melas lat ubiegłych zł 17 861,12; Wpływ z realizacji wytlóków zł 23 030,08; Wartość remanentu wytlóków na dz. 31/III 1935 r. zł 42 139,20; Cukier żółty zł 8 360,00; Zysk na różnicy kursu zł 99 796,46; Razem zł 4 268 530,17.

2383

„Żar“, Spółka Akcyjna, Zakłady Przemysłowe NOWY TOMYŚL

Bilans majątku per 30 czerwca 1935 r.

AKTYWA. — 1) Nieruchomości zł 315 903,41; 2) Maszyny zł 266 803,54; 3) Aparaty zł 58 877,01; 4) Ruchomości zł 18 289,72; 5) Samochód zł 4 290,00; 6) Kasa zł 2 322,48; 7) Banki zł 18 928,02; 8) Papiery wartościowe zł 37 718,50; 9) Weksle zł 4 237,30; 10) Surowce, półfabrykaty i towary zł 115 117,15; 11) Dłużnicy zł 157 171,84; 12) Weksle protestowane zł 662,45; 13) Wadja zł 1 085,25; 14) Sumy przechodnie zł 5,41; Razem zł 1 001 412,12.

PASYWA. — 1) Kapitał własny zł 500 000,00; 2) Kapitał zapasowy zł 76 133,64; 3) Fundusz rezerwowy zł 1 790,61; 4) Fundusz podatkowy zł 272,48; 5) Fundusz amortyzacyjny zł 276 776,43; 6) Wierzycciele zł 27 662,69; 7) Nicodebrana dywidenda zł 4 975,20; 8) Zysk w roku obrachunkowym 1934/35 zł 113 801,07; Razem zł 1 001 412,12.

Rachunek zysków i strat per 30 czerwca 1935 r.

STRATY. — 1) Koszty administracyjne zł 45 937,10; 2) Koszty sprzedaży zł 51 382,32; 3) Koszty renowacyjne zł 2 574,25; 4) Koszta kredytu zł 925,41; 5) Podatki zł 15 889,35; 6) Bilans zł 113 801,07; Razem zł 230 509,50.

ZYSKI. — 1) Pozostałość 33/34 zł 257,07; 2) Towarów zł 185 799,68; 3) Koszty kredytu zł 6 397,46; 4) Dom mieszkalny zł 958,35; 5) Wyroby z tektury zł 941,51; 6) Odszkodowanie eksportowe zł 30 948,89; 7) Różnice kursowe zł 3 762,09; 8) Przeniesiona niepodjęta dywidenda zł 1 444,45; Razem zł 230 509,50.

Zgodność bilansu powyższego oraz rachunku strat i zysków z prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi oraz z prawidłowo spisaniem inwenturami — poświadczam.
Poznań, dn. 30 września 1935 r.

(—) Tadeusz Szymt

publicznie ustanowiony i zaprzysiężony rewizor ksiąg

Uchwałą Walnego Zebrania z dn. 23.X.1935 r. ustalono na 1934/35 r. dywidendę w wysokości 8%, którą wypłaca kasa Spółki w Nowym Tomyślu za nadesłaniem kuponu Nr. 6.

2329

Zarząd: (—) Marjan Jankiewicz

Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe, S. A. — Polish British Steamship Company, Ltd.

G D Y N I A

Bilans na dz. 31 grudnia 1934 r.

AKTYWA	zł	PASYWA	zł
I.—Majątek stały:		I.—Kapitały własne:	
1) Urządzenia techniczne (statki)	9 093 975 33	1) Kapitał zakładowy	10 143 000 00
2) Inwentarz zakładowy i biurowy	12 449 32	2) Kapitał amortyzacyjny	854 364 00
II.—Majątek płynny:		II.—Zobowiązania:	
3) Gotówka	808 190 31	3) Wierzyciele:	
4) Papiery procentowe	1 036 796 24	a) kredyty hipoteczne	1 540 076 41
5) Udziały w innych przedsiębiorstwach	14 280 00	b) zaległe podatki i świadczenia socjalne	75 055 39
6) Towary i materiały na składach	60 154 09	c) zobowiązania z tyt. operacji handlowych	53 590 83
7) Dłużnicy:		d) inni	239 914 03
a) z tyt. zaległych wpłat na kapitał zakładowy	3 724 295 34	4) Fundusze i zobowiązania specjalne:	
b) z tyt. operacji handlowych	162 259 94	a) fundusz klasyfikacyjny	88 500 00
c) inni	118 345 37	b) rezerwa kursowa z tytułu kredytów hipotecznych	379 605 42
8) Sumy przechodnie	22 172 54	c) Skarb Państwa, bezterminowa pożyczka długoterminowa	1 250 000 00
9) Strata z lat ubiegłych	451 849 96	5) Sumy przechodnie	22 517 07
	15 504 768 44	III.—Zysk bilansowy:	
III.—Sumy pozabilansowe:		6) Zysk brutto za 1934 r.	858 145 29
1) Kaucje obce	892 24		15 504 768 44
2) Różni za depozyty kaucyjne własne	20 000 00	IV.—Sumy pozabilansowe:	
3) Różni za gwarancje własne	9 170 00	1) Różni za kaucje obce	892 24
4) Gwarancje obce	11 500 00	2) Depozyty kaucyjne własne	20 000 00
	15 546 330 68	3) Gwarancje własne	9 170 00
		4) Różni za gwarancje obce	11 500 00
			15 546 330 68

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych wynosi zł 1 592 641 44

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1934 r.

STRATY	zł	ZYSKI	zł
I.—Koszty ogólne:		I.—Wpływy ogólne:	
1) Koszty administracji ogólnej	491 852 94	1) Odsetki i prowizje	52 937 88
2) Podatki i opłaty państw. i komunalne	80 212 25	2) Różnice kursowe	89 207 20
II.—Koszty eksploatacyjne	2 727 514 67	3) Zwroty wydatków, dotyczących ubiegłego okresu sprawozdawcz.	11 074 02
III.—Strata na sprzedaży s/s „Rewa”	239 131 47	II.—Wpływy eksploatacyjne	3 758 399 48
IV.—Zysk bilansowy:		III.—Wpływy z tytułu zawartych umów	485 238 04
Zysk brutto za 1934 r.	858 145 29		4 396 856 62
	4 396 856 62		4 396 856 62

Zarząd: (—) C. H. Jeffrey, (—) F. W. Kollat

Rada Nadzorcza: (—) Dr. St. Wachowiak, (—) H. S. Holden
Buchalterja: (—) W. Tokarski

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki, odbyte w dn. 4 listopada 1935 r., uchwaliło: 1) Odpisy na amortyzację ruchomości i statków oraz fundusz klasyfikacyjny za 1934 r. w ogólnej sumie zł 708 840 00; 2) Zużycie całej sumy zysku netto za rok operacyjny 1934 w sumie zł 149 305 29 na częściowe pokrycie straty z lat ubiegłych.

Zarząd: Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe, Spółka Akcyjna
Polish British Steamship Company Ltd.

(—) F. Kollat, (—) C. H. Jeffrey

2224

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Cukrownia Środa

zaprasza wszystkich PP. Akcjonariuszów na
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się we wtorek dn. 26 listopada 1935 r. o godz. 16,30 na sali Malinowej Hotelu „Bazar” z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1934/35;
- 3) Przyjęcie do wiadomości sprawozdania rewizora ksiąg za 1934/35 r.;

- 4) Zatwierdzenie bilansu i r-ku strat & zysków oraz podział zysku za 1934/35 r.;
- 5) Udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej i Zarządowi;
- 6) Wybory członków Rady Nadzorczej;
- 7) Wnioski PP. Akcjonariuszów, zgłoszone w przepisowym terminie.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem tegoż złożyć w Biurze Zarządu Cukrowni swoje akcje lub zaświadczenia — zgodnie z art. 59 prawa o spółkach akcyjnych.

2224

Zarząd

Cukrownia i Rafineria „Leśmierz“

Spółka Akcyjna w Leśmierzu

Bilans po dz. 30 czerwca 1935 r. włącznie.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: 1) Cukrownia: Budynki: a) fabryczne $\text{zł } 1\,302\,025\cdot32$, b) gospodarcze $\text{zł } 136\,849\cdot53$, c) mieszkalne $\text{zł } 360\,529\cdot20$; Urządzenia techniczne: a) maszyny i aparaty $\text{zł } 3\,187\,936\cdot95$, b) kolejka, bocznice, tabor i mosty kolejkowe $\text{zł } 814\,073\cdot33$; Inwentarz martwy $\text{zł } 47\,241\cdot00$; Nieruchomość w Kutnie $\text{zł } 64\,793\cdot85 = \text{zł } 5\,913\,449\cdot18$; 2) Gospod. rolne Leśmierz: Grunty $\text{zł } 3\,356\,127\cdot97$; Budynki: a) przemysłowe $\text{zł } 27\,643\cdot31$, b) gospodarcze $\text{zł } 826\,885\cdot53$, c) mieszkalne $\text{zł } 521\,726\cdot56$; Maszyny $\text{zł } 257\,811\cdot19$; Inwentarz: a) żywy $\text{zł } 238\,395\cdot00$, b) martwy $\text{zł } 153\,517\cdot80 = \text{zł } 5\,382\,107\cdot36$; 3) Gosp. rolne Lućmierz — Grunty: $\text{zł } 430\,000\cdot00$; Las $\text{zł } 1\,760\,247\cdot80$; Budynki: a) gospodarcze $\text{zł } 141\,986\cdot00$, b) mieszkalne $\text{zł } 148\,900\cdot01$; Inwentarz: a) żywy $\text{zł } 37\,145\cdot00$, b) martwy $\text{zł } 15\,468\cdot00 = \text{zł } 2\,533\,746\cdot81$; 4) Płatkarnia w Lućmierzu: a) budynki fabryczne $\text{zł } 228\,000\cdot00$, b) maszyny i aparaty $\text{zł } 82\,245\cdot00 = \text{zł } 310\,245\cdot00$; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie $\text{zł } 4\,167\cdot03$; Papiery procentowe $\text{zł } 74\,979\cdot60$; Akcje $\text{zł } 18\,380\cdot00$; Udziały w innych przedsiębiorstwach $\text{zł } 149\,154\cdot00$; Weksle w portfelu $\text{zł } 252\,680\cdot63$; Materiały — zapasy: a) cukru i melasy $\text{zł } 445\,155\cdot00$, b) zboża $\text{zł } 51\,186\cdot62$, c) drzewa w lesie $\text{zł } 22\,794\cdot00$, d) materiały pomocniczych $\text{zł } 131\,497\cdot40$, e) mąki etc. na młynie Gębice $\text{zł } 10\,598\cdot66 = \text{zł } 661\,231\cdot68$; Dłużnicy: a) plantatorzy $\text{zł } 290\,804\cdot40$, b) instytucje finansowe $\text{zł } 17\,863\cdot89$, c) odbiorcy $\text{zł } 20\,869\cdot74$, d) instytucje samorządowe i państwowe $\text{zł } 20\,213\cdot68$, e) kaucje kolejowe $\text{zł } 1\,880\cdot00$, f) różni $\text{zł } 12\,488\cdot38$, g) dostawcy $\text{zł } 12\,114\cdot50 = \text{zł } 376\,234\cdot59$; Sumy przechodnie: a) wydatki roku gospod. 1935/36 $\text{zł } 80\,503\cdot14$, b) różne $\text{zł } 56\,712\cdot12 = \text{zł } 137\,215\cdot26$; III. Straty: za 1931/32 r. $\text{zł } 45\,709\cdot71$, za 1932/33 r. $\text{zł } 252\,719\cdot32$, za 1933/34 r. $\text{zł } 228\,549\cdot81 = \text{zł } 526\,978\cdot84$; Sumy pozabilansowe: Depozyty $\text{zł } 131\,670\cdot00$; Gwarancje w Związku Zawod. Cukr. $\text{zł } 60\,000\cdot00 = \text{zł } 191\,670\cdot00$; Razem $\text{zł } 16\,285\,559\cdot35$.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy $\text{zł } 8\,400\,000\cdot00$; Kapitał zasobowy $\text{zł } 220\,000\cdot00$; Kapitał specjalnej rezerwy $\text{zł } 553\,974\cdot09 = \text{zł } 9\,173\,974\cdot09$; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego $\text{zł } 2\,804\,370\cdot94$, b) dopisano w roku sprawozdawczym $\text{zł } 507\,383\cdot73 = \text{zł } 3\,311\,754\cdot67$; III. Zobowiązania — Wierzyciele: a) akcepty $\text{zł } 149\,000\cdot00$, b) banki i instytucje finansowe $\text{zł } 2\,980\,821\cdot70$, c) Skarb Państwa $\text{zł } 39\,013\cdot80$, d) instytucje samorządowe i państwowe $\text{zł } 27\,433\cdot28$, e) wkłady akcjonariuszów i pracowników $\text{zł } 153\,481\cdot68$, f) kaucje różnych $\text{zł } 2\,180\cdot00$, g) dostawcy $\text{zł } 2\,332\cdot77$, h) różni $\text{zł } 11\,344\cdot03$, i) odbiorcy $\text{zł } 89\,384\cdot59 = \text{zł } 3\,454\,991\cdot85$; Sumy przechodnie: a) specjalny r/k przejściowy różnic kursowych $\text{zł } 18\,206\cdot44$, b) kaucje robotników sezonowych $\text{zł } 610\cdot00 = \text{zł } 18\,816\cdot44$; Zysk za rok operacyjny 1934/35 $\text{zł } 134\,352\cdot30$; Sumy pozabilansowe: a) depozyty własne $\text{zł } 131\,670\cdot00$, b) gwarancje własne $\text{zł } 60\,000\cdot00 = \text{zł } 191\,670\cdot00$; Razem $\text{zł } 16\,285\,559\cdot35$.

Rachunek strat i zysków za 1934/35 r.

WINIEN. — I. Cukrownia: Bezpośrednie koszty fabrykacji $\text{zł } 1\,501\,968\cdot88$; Koszty sprzedaży $\text{zł } 22\,228\cdot98$; Podatki państwowe i komunalne $\text{zł } 95\,162\cdot66$; Świadczenia społeczne $\text{zł } 48\,262\cdot03$; Wartość remanentu cukru z ub. kampanji $\text{zł } 479\,570\cdot21$, wartość remanentu melasu z ub. kampanji $\text{zł } 7\,050\cdot00 = \text{zł } 2\,154\,242\cdot76$; II. Gospodarstwo rolne Leśmierz: Koszty eksploatacji $\text{zł } 569\,239\cdot25$; Podatki państwowe i komunalne $\text{zł } 53\,900\cdot60$; Świadczenia społeczne $\text{zł } 13\,032\cdot61 = \text{zł } 636\,172\cdot46$; III. Gospodarstwo rolne Lućmierz: Koszty eksploatacji $\text{zł } 103\,837\cdot00$; Podatki państwowe i komunalne $\text{zł } 10\,351\cdot48$; Świadczenia społeczne $\text{zł } 2\,548\cdot63 = \text{zł } 116\,737\cdot11$; IV. Las Lućmierz: Koszty eksploatacji $\text{zł } 41\,337\cdot04$; Podatki państwowe i komunalne $\text{zł } 6\,628\cdot17$; Świadczenia społeczne $\text{zł } 2\,443\cdot61 = \text{zł } 50\,408\cdot82$; V. Koszty ogólnoadministracyjne $\text{zł } 168\,153\cdot45$; VI. Koszty finansowe — procenty $\text{zł } 307\,939\cdot91$; VII. Amortyzacja budynków, maszyn i ruchomości $\text{zł } 529\,036\cdot73$; VIII. Koszty parcelacji letniskowej w Lućmierzu $\text{zł } 55\,304\cdot58$; IX. Różne: Nadzwyczajna danina państwowa $\text{zł } 10\,977\cdot85$; Podatek przemysłowy za 1931 i 1932 r. $\text{zł } 6\,686\cdot75$; Odniesiona strata na plantatorach $\text{zł } 53\,534\cdot53$; D-tto na różnych dłużnikach $\text{zł } 26\,912\cdot60$; D-tto na udziałach Banku Ziemi Łęczwieckiej $\text{zł } 1\,999\cdot00 = \text{zł } 100\,110\cdot73$; Zysk za rok operacyjny 1934/35 r. $\text{zł } 134\,352\cdot30$; Razem $\text{zł } 4\,252\,458\cdot85$.

MA. — I. Cukrownia: Wpływ za sprzedany cukier w okresie sprawozdawczym $\text{zł } 2\,567\,207\cdot60$; Wartość remanentów cukru

eksportowego i wewnętrznego w dn. 30/VI 1935 r. $\text{zł } 424\,755\cdot00$; Wpływ ze sprzedaży melasu w okresie sprawozdawczym $\text{zł } 39\,465\cdot93$; Wartość remanentu melasu w dn. 30/VI 1935 r. $\text{zł } 20\,400\cdot00$; Wpływ za wytoki w okresie sprawozdawczym $\text{zł } 10\,387\cdot05 = \text{zł } 3\,062\,215\cdot58$; II. Przychód z gospodarstwa rolnego Leśmierz $\text{zł } 778\,298\cdot68$; III. Przychód z gospod. rolnego Lućmierz $\text{zł } 128\,526\cdot26$; IV. Przychód z lasu Lućmierz $\text{zł } 141\,589\cdot09$; V. Zysk z młyna Gębice $\text{zł } 1\,619\cdot33$; VI. Różnice kursowe $\text{zł } 88\,507\cdot01$; VII. Procenty od udziałów i papierów wartościowych $\text{zł } 21\,389\cdot95$; VIII. Zysk na sprzedaży parcel letniskowych z lasu Lućmierz $\text{zł } 30\,312\cdot95$; Razem $\text{zł } 4\,252\,458\cdot85$.

2322

Zakłady Rolniczo-Przemysłowe „Solunum“, Sp. Akc. w Tczewie

Bilans na dz. 31 sierpnia 1934 r.

AKTYWA. — Maszyny i aparaty $\text{zł } 1\,506\,654\cdot83$; Bocznica i tory wąskotorowe $\text{zł } 80\,580\cdot68$; Zaprzęgi $\text{zł } 2\,459\cdot72$; Tartak $\text{zł } 21\,000\cdot00$; Młyn wodny $\text{zł } 29\,500\cdot00$; Ruchomości $\text{zł } 321\cdot50$; Budynki $\text{zł } 906\,299\cdot34$; Grunty $\text{zł } 108\,930\cdot20$; Kasa $\text{zł } 3\,685\cdot11$; Kaucje $\text{zł } 2\,905\cdot00$; Akcje $\text{zł } 627\,192\cdot29$; Dłużnicy $\text{zł } 436\,123\cdot35$; Artykuły techniczne $\text{zł } 62\,490\cdot25$; Straty po dz. 31/VIII 1933 r. $\text{zł } 25\,080\cdot38$; Strata za 1933/34 r. $\text{zł } 18\,217\cdot56$; Razem $\text{zł } 4\,309\,440\cdot21$.

SUMY POZABILANSOWE. — Dłużnicy z tytułu hipotek kaucyjnych $\text{zł } 2\,584\,861\cdot90$; Zabezpieczenie kaucyjne gwarantów $\text{zł } 76\,320\cdot00$.

PASYWA. — Kapitał zakładowy $\text{zł } 2\,500\,000\cdot00$; Banki $\text{zł } 299\,052\cdot75$; Wierzyciele $\text{zł } 1\,187\,282\cdot07$; Akcepty $\text{zł } 9\,067\cdot78$; Długi hipoteczne $\text{zł } 114\,300\cdot60$; Depozyty $\text{zł } 9\,146\cdot30$; Rachunek specjalny przechodni różnic kursowych $\text{zł } 106\,707\cdot71$; Fundusz amortyzacyjny $\text{zł } 83\,883\cdot00$; Razem $\text{zł } 4\,309\,440\cdot21$.

SUMY POZABILANSOWE. — Hipoteki kaucyjne $\text{zł } 2\,584\,861\cdot90$; Wierzyciele z tytułu zabezpieczenia gwarantów $\text{zł } 76\,320\cdot00$.

Rachunek strat i zysków po dz. 31 VIII 1934 r.

AKTYWA. — Koszty administracji ogólnej $\text{zł } 18\,048\cdot68$; Koszty kredytów $\text{zł } 43\,282\cdot55$; Podatki państwowe i komunalne $\text{zł } 14\,717\cdot41$; Świadczenia społeczne $\text{zł } 2\,251\cdot58$; Utrzymanie nieruchomości i ruchomości $\text{zł } 12\,785\cdot49$; Strata na różnych $\text{zł } 7\,358\cdot47$; Amortyzacja $\text{zł } 41\,860\cdot00$.

PASYWA. — Dzierżawy $\text{zł } 121\,380\cdot12$; Różnice walutowe $\text{zł } 706\cdot50$; Strata za 1933/34 r. $\text{zł } 18\,217\cdot56$.

2319

W myśl artykułu 398 Kodeksu Handlowego ogłaszamy, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej pod nazwą:

Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe, Spółka Akcyjna Polish British Steamship Company Ltd.

W GDYNI

które odbyło się dn. 4 listopada 1935 r. w Warszawie, uchwało:

1) Wybór przewodniczącego Zgromadzenia w osobie Pana Leonarda Możdżeńkiego, Dyrektora Departamentu Morskiego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu oraz sprawozdania Rady Nadzorczej z działalności Spółki za 1934 r.; 3) Odpisy na amortyzację ruchomości i statków oraz fundusz klasyfikacyjny za 1934 r. w ogólnej sumie $\text{zł } 708\,840\cdot00$; 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1934 r., jak również zużycie zysku bilansowego netto w sumie $\text{zł } 149\,305\cdot29$ na częściowe pokrycie straty z lat ubiegłych, oraz przeniesienie niepokrytej reszty tej straty w sumie $\text{zł } 302\,544\cdot67$ na 1935 r. na rachunek strat z lat ubiegłych; 5) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki, to jest Radzie Nadzorczej i Zarządowi, w wykonaniu przez nie obowiązków w roku sprawozdawczym 1934 oraz wypłacenie jednorazowego, dodatkowego wynagrodzenia członkom Rady Nadzorczej; 6) Ilość członków Rady Nadzorczej na osiem. Wybór Rady Nadzorczej na okres jednego roku w osobach: Kazimierz Stamirowski, Hoblin Stanley Holden, Robert Ceceniowski, Lancaelot Manby Ives, Tadeusz Ocioszyński, Marjan Turski, Stanisław Nowak, Marian Węgrzynowski; 7) Jednorazowe wynagrodzenie członkom Komisji Rewizorów; 8) Upoważnienie władz Spółki, to jest Rady Nadzorczej i Zarządu, do zbycia statku „Premjer“.

Zarząd

Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe, S. A.
Polish British Steamship Co. Ltd.

(—) F. Kollat, (—) C. H. Jeffrey

**Towarzystwo Mijaczowskich Odlewni Stali
i Zakładów Mechanicznych „Bracia Bauereritz”, Spółka Akc.
Mijaczów, poczta Myszków**

Bilans za czas od 1 lipca 1934 r. do 30 czerwca 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 58 033·02; Budynki fabryczne i mieszkalne zł 595 850·88; Urządzenia techniczne zł 1 491 590·79; Dobra „Mijaczów” zł 240 711·03; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 783 184·82; Papiery procentowe zł 38 851·52; Weksle zł 22 250·00; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 541 917·55; Kaucje zł 26 533·70; Zaliczenia kolejowe i inne zł 9 221·98; Materjały: Surowce i materjały zł 427 806·61; Wyroby surowe i niewykończone zł 146 186·30; Dłużnicy: a) należności z tytułu umów kartelowych: 1) z tytułu operacji handlowej zł 124 389·15, b) odbiorcy zł 133 711·67, c) dostawcy zł 77·30, d) różni zł 997 638·78; Sumy przechodnie zł 17 963·84; Strata zł 61 494·96; **Ogółem zł 5 717 413·90.**

Gwarancje zł 150 135·00; Kaucje gotówkowe zł 3 304·40; Kaucje w papierach procentowych zł 13 872·00; Kaucje w akcjach zł 9 357·30; Zryła zł 74 601·52.

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 2 000 000·00; Zapitał zapasowy zł 514 621·47; Specjalny fundusz rezerwowy zł 958 827·04; II. Kapitał amortyzacyjny: z lat ubiegłych zł 1 818 212·28, z roku sprawozdawczego zł 154 853·87; III. Wierzyciele: Banki zł 54 527·02; Różni zł 68 189·34; Odbiorcy zł 4 931·61; Dostawcy zł 53 797·98; Długi hipoteczne zł 28 000·00; Fundusz karny zł 6 848·22; Nieodebrana dywidenda zł 36 527·00; Sumy przechodnie zł 1 125·19; Sumy przechodnie kasowe zł 16 952·88; **Ogółem zł 5 717 413·90.**

Różni za gwarancje zł 150 135·00; Różni za kaucje zł 26 533·70; Zryła zł 74 601·52.

Rachunek zysków i strat na dz. 30 czerwca 1935 r.

WINIEN. — Koszty administracyjne zł 419 554·27; Koszty eksploatacyjne zł 816 636·43; Koszty sprzedaży zł 111 901·74; Koszty handlowe zł 58 895·18; Podatki państwowe i komunalne zł 43 244·21; Świadczenia socjalne zł 54 578·86; Różnice kursowe zł 6 414·95; Inne straty zł 28 608·50; Amortyzacja zł 154 853·87; **Ogółem zł 1 694 688·01.**

MA. — Wpływy zł 1 633 193·05; Strata zł 61 494·96; **Ogółem zł 1 694 688·01.**

Tissages et Manufacture de Soieries

Tkalnica i Manufaktura Jedwabi, Sp. Akc. w Warszawie, Leszno 12

Bilans netto na dz. 30 czerwca 1935 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i banki zł 5 285·39; Weksle w portfelu i w inkasie zł 16 222·93; Odbiorcy zł 22 127·53; Surowce zł 731·96; Gotowe towary zł 49 152·57; Maszyny zł 31 824·24; Urządzenie biura i składu zł 5 698·95; Pożyczka Narodowa i Inwestycyjna zł 3 316·00; Straty: za rok oper. 1930/31 zł 38 673·58, 1931/32 zł 162 975·73, 1932/33 zł 90 974·81, 1933/34 zł 7 716·79, 1934/35 zł 6 233·12, w sumie zł 306 574·03; **Suma bilansowa zł 440 933·60.**

Depozyty zł 40 000·00.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 350 000·00; Wierzyciele: zagraniczni fr. frs. 186 762·40 = zł 65 366·84, krajowi zł 25 229·49; Sumy przechodnie zł 337·27; **Suma bilansowa zł 440 933·60.**

Depozyty zł 40 000·00.

Rachunek strat i zysków za 1934/35 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 8 522·68; Koszty utrzymania Zarządu zł 15 400·00; Wyplacone pensje zł 7 200·00; Koszty fabrykacji zł 35 797·31; Surowce zł 38 704·25; Apretura i farbowanie zł 23 855·27; Koszty przewozu zł 377·15; Koszty sprzedaży zł 2 655·67; Koszty kredytów zagranicznych zł 1 092·30; Koszty kredytów krajowych zł 652·21; Amortyzacja maszyn zł 1 872·00; Amortyzacja ruchomości zł 419·35; Koszty asekuracji zł 288·90; Podatki państwowe i komunalne zł 3 414·13; Świadczenia socjalne zł 1 572·57; Strata na odbiorcach zł 1 465·99; Pozostałości strat: za rok oper. 1930/31 zł 38 673·58, 1931/32 zł 162 975·73, 1932/33 zł 90 974·81, 1933/34 zł 7 716·79, w sumie zł 300 340·91; **Ogółem zł 443 630·69.**

MA. — Rachunek towarów — obrót w roku oper. 1934/35 zł 126 150·21; Za użytkowanie maszyn zł 900·00; Różnice kursowe zł 6·45; Bonifikacja, przyznana przez wierzycieli zagranicznych zł 10 000·00; Straty: za rok oper. 1930/31 zł 38 673·58, 1931/32 zł 162 975·73, 1932/33 zł 90 974·81, 1933/34 zł 7 716·79, 1934/35 zł 6 233·12, w sumie zł 306 574·03; **Ogółem zł 443 630·69.**

**Warszawska Kinematograficzna Spółka Akcyjna, Warszawa
Sienkiewicza 12**

Bilans na dz. 31 maja 1935 r.

AKTYWA. — Inwentarz biura zł 32 768·47; Inwentarz kina „Palace” zł 110 289·69; Aparat dźwiękowy zł 155 811·83 = zł 298 869·99; Kasa zł 120·10; Bank Dyskontowy Warszawski I zł 3 360·00; Bank Dyskontowy Warszawski II zł 15 134·00; P. K. O. zł 839·96; Weksle zł 750·00 = zł 20 204·06; Dłużnicy zł 37 952·23; Papiery wartościowe zł 9 880·00; Sumy przechodnie zł 1 072·08; Licencje zł 193 563·22; Kopje zł 122 332·02; Materjał reklamowy zł 1 414·71; Pozytyw zł 1 137·88 = zł 318 447·83; Strata zł 121 871·40; **Razem zł 808 297·59.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 250 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 269 760·21; Wierzyciele zł 287 740·34; Sumy przechodnie zł 794·04; **Razem zł 808 297·59.**

Rachunek zysków i strat na dz. 31 maja 1935 r.

WINIEN. — Strata z roku poprzedniego zł 120 830·40; Amortyzacja: Inwentarz biura zł 3 234·53; Dłużników wątpliwych zł 2 679·77; Dłużników innych zł 13 822·76; Licencji zł 105 150·47; Kopij zł 174 963·47; Materjału reklamowego zł 17 014·64 = zł 316 865·64; Koszty ogólne kina „Palace” zł 12 836·34; Koszty ogólne W. K. S. A. zł 215 038·46; Podatki zł 24 840·00; Koszty Zarządu zł 2 853·55; % licencja z obrazów zł 40 771·80; **Razem zł 734 036·19.**

MA. — Wynajem filmów i materjału reklamowego zł 403 504·63; Rabaty zł 8 130·53; Procenty zł 151·93; Różne wpływy zł 18 681·49; Różne odszkodowania zł 228·33; Dzierzawa kina „Palace” zł 4 500·00; Różne wyrównania zł 6 967·88; Przejęcie straty przez Universum-Film A.G., Berlin zł 170 000·00; Strata zł 121 871·40; **Razem zł 734 036·19.**

Rada Nadzorcza: podp. *Aleksander Grav, mp., Paul Lehman, mp., Fritz Kuhnert, mp., Dr. Henning v. Boehmer, mp., Fritz Thorhauer, mp.*

Zarząd: *von Theobald, m., L. Tunis, mp., Księgowy: Salo Wulf, mp.*

2318

**Towarzystwo Fabryk Cukru i Rafinerji
„Łubna i Szreniawa”, Spółka Akcyjna**

Bilans za rok operacyjny 1934/35 na dz. 30 czerwca 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty i budowle zł 4 543 537·32; Urządzenia techniczne zł 7 607 646·62; Kolejki wąskotorowe i tabor zł 429 456·51; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 188 183·09; Majątek płynny: Gotówka i papiery procentowe zł 726 568·49; Materjały pomocnicze zł 245 367·99; Gotowe wyroby zł 1 151 588·31; Dłużnicy zł 586 818·26; Wydatki okresu przyszłego zł 83 285·18; **Razem zł 15 562 451·77.**

Udzielone gwarancje i kaucje zł 278 465·28; **Razem zł 15 840 917·05.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 1 500 000·00; Kapitał zapasowy zł 218 755·29; Kapitały rezerwowe: Specjalny zł 142 570·42; Kapitał amortyzacyjny zł 3 465 899·20; Zobowiązania — Wierzyciele różni zł 5 989 272·73; Rachunek przejściowy — różnice kursowe zł 3 648 344·36; Zysk: za okres sprawozdawczy zł 597 609·77; **Razem zł 15 562 451·77.**

Zobowiązania z tytułu gwarancji i kaucyj zł 278 465·28; **Razem zł 15 840 917·05.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 67 300·00; Koszty fabrykacji zł 1 981 183·56; Koszty kredytu (procenty) zł 357 799·29; Podatki państwowe i komunalne zł 132 987·87; Koszty sprzedaży i dowozu cukru zł 91 744·63; Koszty nabywania pozakontyngentnu zł 28 000·00; Cukier dla bezrobotnych zł 9 670·40; Nieściągalne należności od plantatorów zł 21 227·57; Odpisy ustawowe zł 797 727·36; Wartości remanentów cukru z ubiegłej kampanji zł 1 125 958·15; Rezerwa na podatek dochodowy zł 285 000·00; Zysk za okres sprawozdawczy zł 597 609·77; **Razem zł 5 496 208·60.**

MA. — Za sprzedany cukier zł 3 149 688·60; Wartość remanentów cukru na dz. 30/VI 1935 r. zł 1 119 763·12; Melas zł 34 383·73; Wytłoki zł 76 905·26; Dywidenda różna zł 6 109·00; Różnice kursowe zł 1 041 717·88; Fundusz wyrównawczy zł 64 919·00; Spłacone długi, umorzone w latach ubiegłych zł 126·01; Zysk na papierach wartościowych zł 2 596·00; **Razem zł 5 496 208·60.**

2323

Małopolska Fabryka Żarówek

Spółka Akcyjna we Lwowie

Bilans zamknięcia na dz. 31 marca 1935 r.
(za czas od 1 kwietnia 1934 r. do 31 marca 1935 r.)

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty *zł* 96 000·00; Budynki: a) fabryczne *zł* 106 000·00, b) gospodarcze *zł* 18 440·00, c) mieszkalne *zł* 15 000·00, Razem budynki *zł* 139 440·00; Urządzenia techniczne: Maszyny ogólne *zł* 42 912·00; Maszyny specjalne *zł* 100 589·91; Instalacje *zł* 4 038·61; Razem urządzenia techniczne *zł* 147 540·52; Inwentarz zakładowy i biurowy: a) ruchomości Biura Handlowego *zł* 11 266·30, b) ruchomości fabryki *zł* 6 200·91, razem inwentarz zakładowy i biurowy *zł* 17 467·21; Razem majątek stały *zł* 400 447·75; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach *zł* 56 843·18; papiery wartościowe *zł* 9 840·00; Weksle w portfelu i inkasie *zł* 4 011·10; Razem *zł* 70 694·28; Materjały: Surowce *zł* 60 418·66; Półfabrykaty *zł* 2 431·75; Gotowe wyroby *zł* 54 752·33; Razem materjały *zł* 117 602·72; Dłużnicy: a) Odbiorcy *zł* 50 131·12, b) Dostawcy *zł* 31 640·83, c) Różni *zł* 210·88, d) Wątpliwe należności: 1) weksle protestowane *zł* 6 046·74, 2) należności w postępowaniu windykacyjnym *zł* 44 827·35, 3) inne *zł* 4 259·42, Razem dłużnicy *zł* 137 116·32; Inne aktywa: a) reaktywowane odpisy (ruchomości) *zł* 9 157·52, b) reaktywowane odpisy (instalacje) *zł* 7 984·62; Razem Inne aktywa *zł* 17 141·94; Sumy przechodnie *zł* 424·13; Strata za rok ubiegły 1933/34 *zł* 172 408·57; Strata za rok gospodarczy 1934/35 *zł* 308 084·64; Razem strata *zł* 480 493·21; Razem aktywa *zł* 1 223 920·33.

PASYWA. — I. Kapitał własny: Kapitał S. A. *zł* 700 000·00. II. Kapitał amortyzacyjny: a) Saldo z roku ubiegłego *zł* 85 250·14, b) Dopisano w roku sprawozdawczym *zł* 28 126·54, razem *zł* 113 376·68, c) Odpisano w roku sprawozdawczym *zł* 7 471·70; Razem kapitał amortyzacyjny *zł* 105 904·98. III. Zobowiązania: wierzyciele: a) zaległe podatki *zł* 22 269·75, b) Dostawcy *zł* 49 017·85, c) Odbiorcy *zł* 2 705·14, d) Pożyczki *zł* 183 877·04, e) Różni *zł* 13 266·04, f) Dywidenda *zł* 40·00; Razem wierzyciele *zł* 271 175·82; Fundusze i zobowiązania specjalne: Opodatkowana rezerwa na reaktywowane odpisy *zł* 17 141·94; Rezerwa kryzysowa za r. 1931/32 *zł* 28 000·00; Rezerwa podatkowa za r. 1927/28 *zł* 16 745·30; Rezerwa na pokrycie niepewnych pretensji za r. 1932/33 *zł* 6 334·20; Rezerwa na pokrycie niepewnych pretensji za r. 1933/34 *zł* 24 571·52; Rezerwa na pokrycie niepewnych pretensji za rok 1934/35 *zł* 21 392·73; Rezerwa na niezdatne żarówki w magazynie *zł* 5 000·00; Rezerwa na niezdatne materiały w magazynie *zł* 18 000·00; Razem fundusze i zobowiązania specjalne *zł* 137 185·69; Sumy przechodnie *zł* 9 653·84; Razem pasywa *zł* 1 223 920·33.

Rachunek strat i zysków na dzień 31 marca 1935 r.

WINIEN. — 1) Koszt administracji ogólnej: Płace *zł* 63 152·66; Robocizna *zł* 2 330·00; Koszty handlowe *zł* 112 773·94; Razem koszt administracji ogólnej *zł* 178 256·60; 2) Koszt własny sprzedanej produkcji: własnych żarówek *zł* 438 989·06, obcych żarówek *zł* 64 142·89; Razem koszt własny sprzedanej produkcji *zł* 503 131·95; 3) Koszty sprzedaży: Opakowanie *zł* 40 026·37; Porto przesyłek i frachtów *zł* 16 979·41; Zwózka *zł* 883·41; Reklamacje *zł* 27·34; Strata lamp na składzie *zł* 107·40; Prowizja *zł* 1 554·53; Koszty podróży *zł* 39 706·74; Reklama *zł* 2 097·40; Płace *zł* 74 213·47; Robocizna *zł* 2 373·65; Czynsz *zł* 5 675·01; Skonto *zł* 111·29; Razem Koszty sprzedaży *zł* 183 756·02; 4) Koszty kredytów — odsetki *zł* 17 117·23; 5) Podatki państwowe i komunalne: Podatek obrotowy *zł* 14 864·38; Stemple od faktur *zł* 2 287·09; Różne podatki *zł* 6 368·84; Razem Podatki państwowe i komunalne *zł* 23 520·31; 6) Odpisy amortyzacyjne *zł* 22 994·62; 7) Inne wydatki: Odpisane pretensje *zł* 7 030·74; Wątpliwe pretensje *zł* 21 392·73; Odpis na wyrażowanie maszyn *zł* 19 560·11; Odpis na niezdatne materiały w magazynie *zł* 23 000·00; Odpis na rezerwę podatkową za r. 1927/28 *zł* 16 745·30; Unieruchomienie przedsiębiorstwa *zł* 55 932·55; Razem inne wydatki *zł* 143 661·43; Razem Winiem *zł* 1 072 438·16.

MA. — Sprzedaż żarówek: własnych *zł* 597 611·70, obcych *zł* 80 794·30, Razem sprzedaż żarówek *zł* 678 406·00; Zwrot pretensji dawniej odpisanych *zł* 961·58; Zwolnione rezerwy *zł* 3 632·30; Różnice kursowe *zł* 471·26; Zwrot podatku za r. 1929/30, 1930/31 *zł* 40 344·82; Odpisy na amortyzację gospodarczą *zł* 40 537·56; Strata za rok gospodarczy 1934/35 *zł* 308 084·64; Razem Ma *zł* 1 072 438·16.

Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter, Spółka Akc.

Łódź, Piotrkowska 204

Zreasumowany bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: 1) Grunty i budynki *zł* 1 495 657·85; 2) Maszyny i urządzenia techniczne *zł* 4 474 299·26; 3) Ruchomości, zaprząg i samochody *zł* 72 868·22; Razem *zł* 6 042 825·33; II. Majątek płynny: 1) Gotówka, weksle i papiery wartościowe *zł* 147 884·09; 2) Zapasy *zł* 2 069 988·23; 3) Dłużnicy *zł* 437 443·96; 4) Sumy przechodnie *zł* 7 167·98; 5) Strata za 1933 r. *zł* 202 924·13. Razem *zł* 8 908 233·72.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał akcyjny *zł* 3 500 000·00; 2) Kapitał zapasowy *zł* 5 544·81; II. Kapitał amortyzacyjny *zł* 3 064 847·71; III. Zobowiązania: 1) Akcepty i rembursy *zł* 540 866·49; 2) Kredyt hipoteczny *zł* 48 870·19; 3) Wierzyciele *zł* 1 746 244·59; IV. Sumy przechodnie *zł* 1 859·93; Razem *zł* 8 908 233·72.

Zreasumowany rachunek strat i zysków za 1933 r.

WINIEN. — Koszty handlowe *zł* 309 430·13; Zużycie barwników i chemikaliów *zł* 661 344·59; Koszty fabrykacji *zł* 2 431 729·61; Koszty prowizyj *zł* 245 855·41; Podatki państwowe, komunalne, opłaty stemplowe i skarbowe *zł* 306 644·32; Koszty asekuracji *zł* 67 540·37; Procenty *zł* 177 367·75; Świadczenia socjalne *zł* 182 628·49; Świadczenia społeczne *zł* 3 418·80; Amortyzacja za 1933 r. *zł* 221 192·34; Razem *zł* 6 698 617·59.

MA. — Zysk brutto *zł* 6 495 693·46; Strata za 1933 r. *zł* 202 924·13; Razem *zł* 6 698 617·59.

Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter, Spółka Akc.

Łódź, Piotrkowska 204

Zreasumowany bilans na dz. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: 1) Grunty *zł* 354 997·00; 2) Budynki: a) fabryczne *zł* 786 668·46, b) gospodarcze *zł* 144 835·98, c) mieszkalne *zł* 169 956·41; 3) Maszyny i urządzenia techniczne *zł* 4 474 874·26; 4) Inwentarz zakładowy i biurowy: a) żywy *zł* 7 432·50, b) martwy *zł* 26 270·72, c) samochody *zł* 48 500·00; Razem *zł* 6 013 535·33; II. Majątek płynny: 1) Gotówka w kasie i bankach *zł* 16 137·50; 2) Papiery procentowe *zł* 148 760·00; 3) Weksle w portfelu *zł* 22 463·22; 4) Materjały: a) surowiec *zł* 113 763·17, b) pomocnicze i pędne *zł* 176 279·03; 5) Półfabrykaty *zł* 307 314·55; 6) Towary *zł* 279 144·22; 7) Dłużnicy: a) odbiorcy *zł* 60 323·48, b) dostawcy *zł* 6 717·03, c) różni *zł* 57 333·98, d) wątpliwe należności: weksle protestowane *zł* 34 699·93, należności w postępowaniu rewindykacyjnym *zł* 191 166·68, inne *zł* 81 902·15; Razem *zł* 1 496 004·94; III. Sumy przechodnie *zł* 13 502·68; IV. Strata za 1933 r. *zł* 202 924·13 i strata za 1934 r. *zł* 462 557·16; Razem *zł* 8 188 524·24.

Sumy poza bilansowe *zł* 616 792·91; Razem *zł* 8 805 317·15.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał akcyjny *zł* 3 500 000·00; 2) Kapitał zapasowy — saldo z roku ubiegłego *zł* 5 544·81; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego *zł* 2 843 655·37, b) dopisano w roku sprawozdawczym *zł* 100 115·98, c) dopisano za 1933 r. *zł* 221 192·34; III. Zobowiązania: 1) Wierzyciele: a) akcepty i rembursy *zł* 559 537·80, b) banki *zł* 10 304·58, c) kredyty hipoteczne *zł* 48 870·19, d) zaległe podatki *zł* 16 610·38, e) dostawcy *zł* 328 751·64, f) odbiorcy *zł* 17 062·32, g) różni *zł* 467 110·72, h) długi przedwojenne *zł* 18 037·01; Razem *zł* 1 466 284·64; IV. Sumy przechodnie, zaległe koszty okresu bieżącego *zł* 51 731·10; Razem *zł* 8 188 524·24.

Sumy poza bilansowe *zł* 616 792·91; Razem *zł* 8 805 317·15.

U w a g a. — Suma zobowiązań zagranicznych *zł* 490 320·06.

Zreasumowany rachunek strat i zysków za 1934 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej *zł* 396 197·01; Koszty produkcji *zł* 2 638 060·55; Koszty sprzedaży *zł* 199 233·85; Koszty finansowe i kredytowe *zł* 134 462·15; Podatki państwowe i komunalne oraz opłaty stemplowe i skarbowe *zł* 101 988·10; R-k surowców *zł* 2 186 270·97; R-k różnic kursowych *zł* 5 136·85; Odpisy amortyzacyjne *zł* 100 115·98; Straty na odbiorcach *zł* 21 511·34; Inne wydatki *zł* 33 175·17; Razem *zł* 5 816 151·97.

MA. — R-k produkcji *zł* 4 903 330·67; R-k komornego *zł* 5 035·00; Zysk na wierzycielach *zł* 445 229·14; Strata w roku sprawozdawczym *zł* 462 557·16; Razem *zł* 5 816 151·97.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Manufaktury Bawełnianej Lorentz i Krusche Spółka Akcyjna w Zgierzu

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w dn. 3 grudnia 1935 r. o godz. 20 w lokalu Zarządu w Zgierzu przy ul. 1 Maja Nr. 5 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Reasumpcja bilansu zamknięcia za rok operacyjny 1933 i za rok operacyjny 1934. Akcje lub kwity depozytowe winny być złożone do dn. 26 listopada 1935 r.

2352

Miodosytnia i Przemysł Miodowo-Pszczelniczy K. Mieszkowski

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 30 czerwca 1935 r.

AKTYWA. — Kasa i banki zł 422.31; Papiery wartościowe zł 488.00; Towary zł 51.505.65; Surowce zł 124.00; Opakowanie zł 2.903.64; Dłużnicy zł 12.622.90; Weksle zł 346.63; Weksle protestowane zł 2.591.18; Nieruchomość zł 76.030.00; Ruchomości fabryczne zł 13.369.00; Maszyny i narzędzia zł 14.290.20; Utensylja biurowe zł 3.010.00; Urządzenie sklepu 2-go zł 11.800.00; Wierzyciele zł 1.601.86; Straty lat ubiegłych zł 92.495.94; Suma ogólna zł 283.601.31.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 145.000.00; Kapitał zapasowy zł 22.727.13; Kapitał amortyzacyjny zł 20.924.81; Kapitał spec. rezerw. zł 15.000.00; Wierzyciele zł 33.496.30; Akcepty zł 30.600.00; Sumy przechodnie zł 11.111.22; Zysk zł 4.741.85; Suma ogólna zł 283.601.31.

Rachunek strat i zysków na dz. 30 czerwca 1935 r.

WINIEN. — Odpisy na dłużnikach zł 2.094.60; Amortyzacja na urządz. sklepu 2-go zł 1.311.92; Świadczenia socjalne zł 1.411.81; Koszty ogólne zł 16.651.16; Prowizje i procenty zł 15.315.02; Utrzymanie nieruchomości zł 2.559.23; Podatek akcyzowy zł 11.305.52; Podatki skarbowe i komunalne zł 4.003.18; Zysk zł 4.741.85; Ogólna suma zł 59.394.29.

MA. — Zysk na towarach zł 50.658.27; Zysk sklepu 1-go zł 3.114.31; Zysk sklepu 2-go zł 1.585.06; Dywidenda 1929/30 r. zł 430.65; Dzierżawa działu cukrowego zł 3.600.00; Kupony zł 6.00; Ogólna suma zł 59.394.29.

Powyższy bilans i rachunek strat i zysków zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie w dn. 30/X 1935 r.

2349

Za drobną dopłatą
znakomicie przyspieszymy czas
przewozu naszych listów,
wysyłając je
pocztą lotniczą

Informacje we
wszystkich
urzędach
pocztowych

WYCINKI

Z GAZET I CZASOPISM CAŁEGO ŚWIATA
W KAŻDEJ ŻĄDANEJ SPRAWIE

JAKO NAJLEPSZE ŹRÓDŁO
INFORMACyj, NIEZBĘDNE
DLA WSZYSTKICH

biur i instytucyj: państwowych,
społecznych, kulturalnych, prze-
mysłowych i handlowych oraz
dla osób wszelkich zawodów,
zbiera i na zamówienie dostar-
cza, tudzież załatwia prenume-
raty dzienników i czasopism
krajowych i zagranicznych

INFORMACJA
PRASOWA
POLSKA

DYREKCJA i EKSPEDYCJA:

Warszawa, Bracka Nr. 5. Telef. 241-53

KORESPONDENCI WE WSZYSTKICH STOLICACH

AMERYKA

JEST NAJWIĘKSZYM
RYNKIEM NA ŚWIECIE

AMERYKAŃSKO-POLSKA

IZBA HANDLOWA

W STANACH ZJEDNOCZONYCH

149 East 67th Street New York City

POŚREDNICZY W NAWIAZYWANIU
STOSUNKÓW HANDLOWYCH
POMIĘDZY AMERYKĄ A POLSKĄ

KUPCZE I PRZEMYSŁOWCZE POLSKIE
po przybyciu do Nowego Yorku
UDAJ SIĘ ZARAZ DO IZBY

ROZMÓWISZ SIĘ TAM PO POLSKU, OTRZYMASZ
WSKAZÓWKI I POMOC BIUROWĄ ZADARMO!
KORESPONDENCJA W JĘZYKU POLSKIM

W POLSCE

załatwiał swe sprawy przez

Polsko - Amerykańską Izbę Handlową

Warszawa, Nowy Świat 72, tel. 6-26-62

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA
TYGODNIKA
„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNIEJ
„PRZEMYSŁ i HANDEL”

1 — 18) bez serji — wyczerpane.			
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji. 1926 (wyczerp.)	1'20	42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1'00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopolu spirytusowego w Polsce, 1926	0'70	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1'00
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1'50	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnem uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1'50
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1'20	45) „ XXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1'00
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarner</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1'00	46) „ XXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2'50
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924—1926, 1926	1'50	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Klarner</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2'00
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1'50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0'80
26) „ VIII — <i>A. Siebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1'20	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1'00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1'00	50) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczem Polski	1'00
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1'50	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1'50
29) „ XI — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1'00	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1'00
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2'50	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Staniewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1'50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczanie trustów w Stanach Zjednoczonych	2'00	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1'50
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1'50	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do koncernu	3'00
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1'20	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1'50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2'00	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotowej	1'50
35) „ XVII — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2'00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruber</i> . — Stan kwestji mieszkaniowej w Polsce	1'00
36) „ XVIII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan finansowy Polski w roku 1927	2'00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem	1'50
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2'00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2'00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1'50	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczem	1'00
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pożyczana	1'50	62) „ „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1'50
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3'00		
41) „ XXIII — <i>Marjan Turski</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3'00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: PKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ, LWÓW

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSLA I INNE DOKUMENTY (CZEKI, KWITY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO ZLECENIODAWCY

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DALSZYCH ZLECEŃ, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYŁOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

Z L E C E N I A G I E Ł D O W E :

ZLECENIA GIEŁDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIEŁDOWYCH). P. K. O. SKUPIJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYI OSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE, .. (CENTRALA W WARSZAWIE). ..

OBRÓT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWEMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCĄ PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRII, BELGII, DANII, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWII, LOTWY, WŁOCH, TUNISU, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJBANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁY W KRAKOWIE, LWOWIE)

P. K. O. wynajmuje kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZNE
WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINERYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ==

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWARTOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”, DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNIĄ UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

**OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

ODDZIAŁY: BIALYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO
